

**GOSPODARSTVO
NEPRAVILNOSTI
NA SŽ V PRETEKLOSTI**

**TUJINA
GADAFIJEVA
PREOBRAZBA**

DEMOKRACIJA

Brigadirju SV
Antonu Krkoviču
grozi, da bo
zaradi domnevno
prenizke izobrazbe
degradiran, čeprav
se je dodatno
izobraževal v tujini.

NAPAD NA BRIGADIRJA

ISSN 1408-0494

9 771408 049069

INTERVJU

Franjo Bobinac

Prvi na svetu v dizajnu in inovativnosti

www.demokracija.si/knjigarna

Iz arhivov slovenske politične policije
Komunistične tajne službe od njihovega nastanka do leta 1950, vključno z imeni njihovih vodilnih članov. **Avtor uvodnika: dr. Jože Pučnik.** Obseg: 519 strani. Format: 14,5x22,5 cm. Trda vezava. Cena: 5.000,00 SIT/20,86 EUR

Mati Slovenija
Pesmi pesnika slovenske pomladi, tradicije, vrednot. **Avtor: Tone Kuntner.** Obseg: 72 strani. Format: 13,5x22,5 cm. Trda vezava. Cena: 2.200,00 SIT/9,18 EUR

Med svobodo in rdečo zvezdo **USPEŠNICA**
Pripoved iz časa druge svetovne vojne in po njej. Dodan seznam sodelavcev Udbe. **Avtor: Dušan S. Lajovic.** Obseg: 347 strani. Format: 17x24,5 cm. Trda vezava. Cena: 6.200,00 SIT/25,87 EUR

100 let socialdemokracije
Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične oživitve konec prejšnjega stoletja.

Avtor: Milan Zver. Obseg: 125 strani. Format: 15x21 cm. Brošura. Cena: 2.200,00 SIT/9,18 EUR

Od osvobodilnega boja do banditizma **USPEŠNICA**
Nekdanji Mačkov pomočnik opisuje svojo razburljivo življenjsko pot. Slikovito predstavlja delovanje Ozne. **Avtor: Albert Svetina.** Obseg: 367 strani. Format: 17x24,5 cm. Trda vezava. Cena: 6.700,00 SIT/27,95 EUR

Okopi **USPEŠNICA**
Politični razvoj slovenske države od leta 1994. Prodana je bila že v več kot 17.000 izvodih! **Avtor: Janez Janša.** Obseg: 309 strani. Format: 16,5x24,5 cm. Trda vezava. Cena: 2.200,00 SIT/9,18 EUR

Premiki **USPEŠNICA**
Nastajanje in obramba slovenske države 1988-1992. Prodana v več kot 61.000 izvodih! **Avtor: Janez Janša.** Obseg: 363 strani. Format: 15,5x23,5 cm. Trda vezava. Cena: 2.200,00 SIT/9,18 EUR

Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili
Ustava Združenih držav Amerike je najstarejša veljavna pisana ustava v svetu, pa tudi najpomembnejše, najvplivnejše in najbolj študirano pravno besedilo, kar jih je bilo napisanih. Po več kot dveh stoletjih se še danes uporablja v domala nespremenjeni obliki. Neizmeren je tudi njen vpliv na ustavni razvoj v Evropi in drugod po svetu. **Avtorja: mag. Klemen Jaklič in mag. Jurij Toplak.** Obseg: 144 strani. Format: 11x16 cm. Trda vezava. Cena: 4.990,00 SIT/20,82 EUR

Državna ureditev Republike Slovenije
Knjiga prinaša aktualen pregled zakonodaje s področja države in ustavne ureditve Republike Slovenije. **Uredniki: prof. dr. Rafael Cijan, mag. Jurij Toplak, Tadej Dubrovnik.** Obseg: 376 strani. Format: 17x24,5 cm. Trda vezava. Cena: 8.500,00 SIT/35,46 EUR

Iskalci grala na Turjaku

Metod Berlec

„Človek se ne rodiš, temveč postaneš. Celovit. Z zavedanjem. Ki ga tokovi slabega ne nosijo več kot odplavljeno deblo brez korenin. Takšen, ki lahko začne spreminjati svet in ustvarjati novega, boljšega. Takšnega, da bo na njem vredno živeti.“

(Janez Drnovšek v vabilu na predstavitev svoje knjige Misli o življenju in zavedanju)

Med ljudi prihaja druga knjiga Janeza Drnovška. Leta 1996 je še kot predsednik vlade napisal spominsko knjigo Moja resnica, v kateri je opisal svoje delovanje v vlogi predsednika in člana predsedstva SFRJ in dogajanje, povezano z razpadom jugoslovanske federacije. Knjiga ni vzbudila prav velikega zanimanja, saj v njej ni povedal nič posebno novega in pretresljivega, razen morda o svoji pozitivni vlogi pri umiku poražene JLA iz Slovenije. Bo imel več sreče z novo knjigo, ki je očitno bolj „poduhovljena“? Priporoča jo namreč znani slovenski „zdravilec zemlje“ Marko Pogačnik, ki pravi, da Drnovška poznamo kot človeka nenavadnih odločitev in plemenitih dejanj. „Pričujoča razmišljanja nam omogočajo vpogled v njihov bogato razvejani izvir in vzrok. Ne samo to; vabijo nas, da preverimo svoja lastna stališča do skoraj vseh mogočih obrazov resničnosti, da prevetrimo svojo zalogo idej in se vprašamo, kako lahko osebno prispevamo k skupnemu naporu, da glas resnice ne onemi prav zdaj, v času velikih sprememb, ko je najbolj potreben.“ Skratka, Janez Drnovšek je danes drugačen človek, kot je bil pred leti, ko se še ni soočil z zahrbtno boleznijo, ki je močno spremenila njegov način življenja in pogled na svet. Če je bil pred leti brezbrizen do številnih odklonov v družbi, če je dopuščal številne nepravilnosti oziroma se z njimi ni znal soočiti, se želi danes, kot kaže, z njimi spopasti. Nekateri bi rekli, da se je spreobrnil, drugi, da se spreneveda.

No, pa pogledjmo realnost. Dejstvo je, da je izid Drnovškove knjige uvod v nedeljsko ustanovno srečanje njegovega Gibanja za pravičnost in razvoj na Turjaku. Na svojem prvem občnem zboru bodo izvolili uprav-

ni in nadzorni odbor ter častno razsodišče. Govorili bodo o vsebini in načrtih gibanja. In tu se postavlja glavno vprašanje. Bo Drnovškovo gibanje preraslo v nekakšno politično stranko, bo vplivalo na sedanja politična razmerja v Sloveniji? „Ni nepričakovano, da bodo naše iniciative naleteli na odpor obstoječih političnih, gospodarskih in medijskih struktur. Povsem razumljivo je, da bodo poskušale ščititi in ohraniti svoje interese in položaje. Vendar naš namen ni, da bi jih ogrozili na klasičen način, da bi z obstoječimi mehanizmi prevzeli oblast in potem namesto njih delovali naprej po istih principih, kot so oni do zdaj,“ na spletnih straneh gibanja pojasnjuje Drnovšek. Po njegovo ne bodo delovali proti njim, ampak z njimi. Hkrati pa dodaja, da bodo najbrž sodelovali na volitvah, če bodo videli, da ne morejo uveljaviti svojih ciljev. Zdi se torej, da Drnovškova ustanovitev gibanja še največ nemira vnaša v LDS. Stranka je močno razcepljena. Velik del njene poslanske skupine je v sporu s predsednikom stranke Jelkom Kacinom. Se bodo v nedeljo Kacinovi nasprotniki pridružili gibanju svojega nekdanjega strankarskega predsednika? Je Drnovškovo gibanje zanje rešitev iz krize, v katero je stranka zašla po porazu na volitvah? Bodo na Turjak prišli tudi kakšni vidnejši člani SD? Ali morda ljudje, ki naj bi spadali na politično desnico? To so vprašanja, na katera bo odgovorilo nedeljsko srečanje na Turjaku, na kraju, ki pomeni eno najbolj žalostnih poglavij slovenske zgodovine, kjer je leta 1943 bratomorna vojna dosegla enega svojih vrhuncev in kjer so komunisti neusmiljeno obračunali z vaškimi stražarji. Si je morda iz izbiri tega kraja Drnovšek zamislil nov začetek za slovenski narod?

Jasno je, da bodo merilo Gibanja za pravičnost in razvoj ljudje, ki se mu bodo pridružili. Če bodo to vidnejši politiki iz LDS, lahko gibanje ogrozi predvsem to stranko, delno SD, manj druge stranke. Če pa bo šlo predvsem za srečanje zagovornikov nekakšnega new agea, ki opozarjajo na eksistenčno krizo človeka in narave ter združujejo to z upanjem na začetek neke nove dobe, pa gibanje na slovensko politiko ne bo bistveno vplivalo. ▣

Jasno je, da bodo merilo Gibanja za pravičnost in razvoj ljudje, ki se mu bodo pridružili. Če bodo to vidnejši politiki iz LDS, lahko gibanje ogrozi predvsem to stranko, delno SD, manj druge stranke.

UVODNE STRANI

- 9 Reforme v višjo prestavo
- 10 **Pogledi:** Brownova manipulacija
- 11 **Kolumna:** Večni študenti?

POLITIKA

- 12 Težavno iskanje soglasja
- 14 Na poti k medijski normalizaciji?
- 16 Vlak slovensko-evropskega sožitja

GOSPODARSTVO

- 18 Rdeči karton za Miklavčiča
- 21 Borze v medvedjem objemu
- 22 Pozitivni signal iz Strasbourga

SLOVENIJA

- 24 Vračanje pomena družine
- 26 Diskreditacija Krkoviča

TUJINA

- 28 Konec jugoslovanske ideje
- 30 Gadafijev postopni preobrat
- 31 **Globus:** Kolumbova razstava
- 32 **Tuji tisk:** Iskanje nezemljanov

INTERVJU

- 34 Franjo Bobinac

NEKOČ IN DANES

- 38 80 let APZ
- 42 Nove turistične ikone

KULTURA

- 46 Poletni kulturni zalogaj
- 47 Premiera Reykjavika

OGLEDALO

- 48 **Film:** Ljubezen za denar
- 50 **Avtomobilizem:** V kavni žlički
- 52 **Zdravje:** Nevidne pošasti iz gozda
- 54 **Šport:** Likvidacija Stadion, 2. del
- 56 **Črna kronika:** Za gladovno stavko
- 58 **Rumeno:** Zmaga severnih Lordov
- 60 **TV Kuloar:** Nacionalno in nacionalka
- 62 **Kronika časa:** Glasnost mladih
- 66 Zagovornik medsebojne odtujitve?

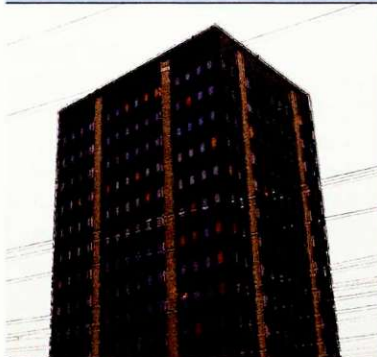
34 Intervju: mag. Franjo Bobinac

Že v lanskem letu je Skupina Gorenje dosegla lepo rast in preseгла magično mejo ene milijarde evrov prihodkov. Skupina združuje 45 podjetij, od tega 35 v tujini. Temeljna dejavnost je proizvodnja in prodaja gospodinjstevskih aparatov, ki predstavlja blizu 85 odstotkov realizacije.

12 Težavno iskanje soglasja

Te dni poslanci na redni seji državnega zbora odločajo o spremembah nekaterih členov ustave. V igri so trije sklopi: poslanska imuniteta, uvajanje pokrajin in uvedba začasnih sodniških mandatov, ki je dvignila največ prahu.

14 Na poti k normalizaciji?

Premiki v slovenskih medijih se nadaljujejo. Potem ko je prišlo do kadrovskih zamenjav v dveh od treh vodilnih dnevnikov, se je val sprememb prevesil v drugo fazo. Zdi se, da so narejeni prvi koraki k normalizaciji slovenskega medijskega prostora.

18 Rdeči karton za Miklavčiča

Revizija je pokazala, da so bile bilance SŽ prirejene, da je bila izguba v treh letih višja za najmanj 10,7 milijarde tolarjev, da je Igorja Šimenca dejansko zaposlil Blaž Miklavčič sam, da so nekaterim izplačevali štirikrat višje kilometrine tudi za poti, ki jih ni bilo, da so dela oddajali na lepe oči, blago nabavljali brez razpisov, premoženje pa prodajali, kakor se jim je zazdelo.

DEMOKRACIJA, p.p. 4315, Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI
 Tel.: 01/ 434 54 48 (uredništvo), urednik@demokracija.si;
 01/ 230 06 66 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si
 Faks: 01/ 230 06 61

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec

Tehnični urednik: Bojan Jovan
Novinarji: Peter Avsenik, Gašper Blažič, Gregor Drnovšek, Lucija Horvat, Petra Janša, Lovro Kastelic, Barbara Kavtičnik, Aleš Kocjan, Vida Kocjan, Monika Maljevič, Ana Müllner, Bogdan Sajovic, Denis Vengust, Mitja Volčanšek
Kolumnisti: mag. Andrej Aplenc, Esad Babačič, dr. Andrej Capuder, mag. Klemen Jaklič, dr. Janez Jerovšek, dr. Janko Kos, dr. Matej Makarovič, dr. Andrej Rahten, dr. Ljubo Sirc, dr. Peter Starič

Stalni zunanji sodelavci: Vera Ban, Peter Colnar, Pavel Ferluga, Igor Gošče, Miran Mihelič, Marija Vodišek

Lektoriranje: Joža Gruden

Prelom: Tone Tehovnik

Realizacija: Nova orbita d.o.o.

Fotografija: Gregor Pohleven (urednik), Bor Slana, Reuters, arhiv Demokracije

Tisk: Ma-tisk d.o.o., Maribor

Datum natisa: dan pred izidom

Izhaja: vsak četrtek;

Cena: 550 SIT / 2,29 EUR

Izdaja: Nova obzorja d.o.o.

Direktor: Andrej Lasbaher

Naklada: 11.000 izvodov

TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka d. d., Maribor
 Poštnina plačana pri pošti 1102. Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Objave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Informativne cene v evrih so preračunane iz tolarskih cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.

Fotografija na naslovnici: Gregor Pohleven

Kršitve so posledica lukenj v zakonu

Mitja Volčanšek

Z Brankom Grimsom, predsednikom odbora DZ za kulturo, šolstvo in šport, smo se pogovarjali o noveli zakona o medijih, ki je včeraj doživela drugo obravnavo.

Pri noveli t. i. medijskega zakona največ razburjenja povzročajo člani, vezani na pravico do odgovora in popravka. Zakaj takšno razburjenje?

Razburjenje je povsem odveč in je delno tudi posledica tega, da so posamezni novinarji nekritično verjeli tiskovni konferenci ene od opzijskih strank, namesto da bi sami prebrali, kaj piše v noveli zakona. Izkazalo se je tudi, da mnogi uredniki nimajo pojma niti o veljavni zakonodaji, ki so jo dolžni izvajati. Novi zakon je namreč bistveno ugodnejši za urednike od dosedanjega, če bi slednjega seveda zares izvajali. Vendar je celo predsednik Društva novinarjev Slovenije na javni predstavitvi mnenj priznal, da so ustavno pravico do popravka kršili mnogim žrtvam neresničnega poročanja. To je bila očitno posledica velikih pravnih »lukenj« v veljavnem zakonu. Do doslednega spoštovanja novinarske etike, po kateri je novinar dolžan pred objavo preveriti neko dejstvo, so v nekaterih medijih očitno še zelo daleč. Povedano po domače: če bi v uredništvih vsi dosledno spoštovali samo Božji zapovedi: ne laži in ne pričaj po krivem, pravice do popravka sploh ne bi potrebovali. Glasnost ob novem zakonu pa jasno priča, da ima Sveto pismo prav, ko uči, da je slaba vest zelo huda reč.

So bile dosedanje negativne izkušnje s poročanjem nekaterih medijev odločilne za pravo tako novele?

Vsekakor, dokumentiram lahko celo primer,

ko so kršili to pravico invalidu, priklenjenemu na voziček, da o žaljivem poročanju po eni strani ter sistematičnem ignoriranju nekaterih vsebin po drugi niti ne govorim. Na prošnjo za popravek so se v enem od osrednjih medijev odzvali s hudo osebno žalitvijo, o čemer sem verodostojen dokument javnosti že pokazal na televiziji. Na nepluralnost slovenskih medijev nas že leta opozarjajo tudi iz tujine, primer so poročila zunanjega ministrstva ZDA o stanju na področju človekovih pravic v Sloveniji.

S strani medijev različnih nazorov je slišati kritike, da bo tako široko zastavljena pravica do popravka bistveno posegla v uredniško politiko.

Ali kdo res misli, da ima urednik pravico prosto presojeti, ali komu omogoči uresničitev ustavne pravice ali ne glede na to, ali mu je politično všeč ali pa je morda celo samo preveč grdo pogledal urednikovega psa oziroma lepo urednikovo ženo? Če je komu storjena krivica, ima po ustavi pravico do popravka.

Glede na prvotni predlog je sedaj »omiljena« le določba o dolžini odgovora oziroma popravka. Si lahko obetamo nadaljnje »popravke«?

Še enkrat naj ponovim, da novela zakona le precizira tisto, kar že določa sedaj veljavni zakon, ki se je kršil po dolgem in počez. Po naši oceni mora predlagani sistem ustrezno delova-

ti. Če se bo izkazalo, da je treba urediti še kaj, bomo storili tudi to. Tako vlado kot parlament že ustava zavezuje k ukrepanju, če ni vsakomur vsak trenutek dosegljiva njegova ustavna pravica. To še posebej velja za pravico do objektivne, celovite in vedno dosegljive informacije, saj je to temelj demokracije. Če so informacije pristranske, na primer tako, da osrednja javna glasila nekatere teme očitno sistematično ignorirajo ali pa o nekaterih posameznikih poročajo praktično samo negativno, ker so pač zelo sposobni ljudje in objektivno ogrožajo interese starih elit, se demokracija sprevrže v farso. Tudi na ta problem so nas tuji strokovnjaki za varstvo človekovih pravic ob obisku slovenskega parlamenta pred leti že nedvoumno opozorili.

K uravnoteženosti medijske scene bi ustanovitve t. i. medijskega sklada lahko veliko pripomogla. Kljub temu so glasni očitki glede »preozkih« kriterijev za dodeljevanje sredstev.

Prav smešno in tragično je, da opozicijo najbolj moti določilo, da morajo mediji poročati nepristransko, celovito in uravnoteženo, skladno z načeli novinarske etike torej. Pravica do natančno take informacije je vendar neodtujljiva ustavna pravica vsake državljanke in vsakega državljana! Agresivno nasprotovanje in celo zasmehovanje tega načela s strani poslancev LDS veliko pove o stanju v slovenskih medijih pa tudi o njihovi politični in siceršnji kulturi.

Tajnikarjev forum in krokodilje solze

Dekan Ekonomske fakultete v Ljubljani Maks Tajnikar, član Foruma 21, očitno prevzema štafetno palico iz rok Milana Kučana pri vzpostavljanju novega »bogataškega« foruma. Na EF je organiziral okroglo mizo, pri kateri je bil govor o »političnih« menjavah uspešnih direktorjev. Solze sta tako poleg Tomaža Peroviča prišla točit tudi Zoran Janković in Branko Tomažič, Kučanova somišljenika. Tajnikar s tem verjetno blaži slabe spomine, saj je leta 1996 zaradi afere TAM »odletel« z mesta gospodarskega ministra.

ISKRICA

GOBČEK

Aleksander Škorc

„Ta mesec bo pa res težko prikazati padec podpore vladi, gospod šef,“ je zvesti učenec Žabec pripomnil gospodu Gožu. „Sploh vlada zadnje čase ne počne prav nič slabega, celo mnoge državi koristne poteze vleče.“

„Res so postali nekam zviti,“ je menil Gož, „a ne vedo, s kom imajo opravka? Pravzaprav so nevede stopili v dobro pripravljeno past. Pomisli, dragi Žabec, ko bodo ljudje videli, da podpora vladi kljub njenim koristnim potezam vztrajno pada – za naslednje tri mesece smo predvideli po pet odstotkov na mesec –, si bodo rekli: ta vlada mora biti pa resnično slaba. Tako dobro dela, pa ji podpora vseeno pada, kako ji bo šele padla, ko bo delala slabo in je ne bodo več podpirali.“

„Bravo, šef,“ se je iskreno čudil Žabec, „ni čudno, da dobite kar trikrat večjo ozimnico kot jaz. Ampak kako bomo prikazali rast podpore LDS, ki v zadnjem času resnično počne same neumnosti?“

„Dragi moj, mlad si še in naučil se boš, da je ukaz pač ukaz. In če mi ukažejo, da mora podpora LDS zrasti, ji bo zrasla, in to celo za pol odstotka več, kot je bilo ukazano. Odveč je pripominjati, da bo hkrati za prav toliko ali pa celo za malo več padla podpora SDS. Za to smo pač tu, in če bo nekoč tako ukazano, lahko LDS izmerimo celo stoo odstotno podporo.“

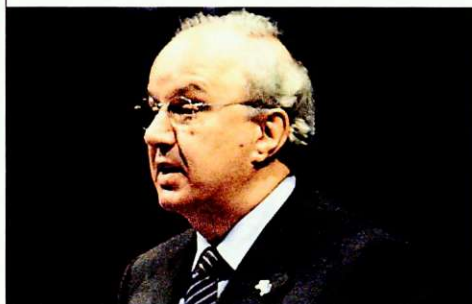
„Ampak meni se vseeno zdi, tovariš šef, da to, kar počnemo, ni preveč pametno. Na koncu je lahko šok prevelik. Spomnite se samo, kako pobiti so bili eldesovci, ko so se po zadnjih volitvah soočili z resnico. Še danes niso pri sebi, in če bodo na naslednjih volitvah deležni še enega podobnega šoka, se nam bodo še samouničili ali kaj podobnega. Pravzaprav jih bomo posredno uničili mi.“

„Dragi moj Žabec, čudno logiko uporabljaš. Da nisi morda bral spletne strani predsednika vlade in se navzel izkrivljenih demokratičnih idej?! Nikar! To bi bilo zate dokaj slabo. Če ne drugega, bi bil v trenutku ob ozimnico. Sicer pa smo v zgodovini žrtvovali že veliko ljudi. Ni žrtve, ki bi bila prevelika za našo svetlo prihodnost. Tudi državo smo na neki način nekoč že žrtvovali, pa da ne bi zmogli na oltar rdeče zvezde postaviti ene samcate politične stranke? Konec koncev je ta stranka sestavljena iz otrok revolucije, in če smo iskreni, bi bil že skrajni čas, da jih dokončno požremo,“ je Gož končal svojo poučno pripoved in se poželjivo obilnil okoli nenasitnega gobčka.

H-umor

„Upamo, da se Študentska organizacija Slovenije zaveda, da je prihodnost in uspešnost prihodnjih študentskih generacij odvisna ravno od sedanjih reform in da študent potrebuje predvsem kakovosten študij, ne pa privilegijev. Za to se moramo potruditi vsi in predlagati pametne rešitve, ne zahtev. Bodoči slovenski diplomirani intelektualci bodo namreč morali znati reševati probleme, ne pa zahtevati privilegije, ki jih drugi državljani nimajo.“

(Podmladki SDS, NSi in SLS opozarjajo študentske funkcionarje, naj ne skrbijo samo za svoje privilegije.)

»Nič hudega se ni zgodilo in tudi nič hudega se ne bo.«

(Finančni minister Andrej Bajuk si glede privatizacije Nove Ljubljanske banke ne dela skrbi. Kot izkušen bančnik že ve, kaj govori.)

»Paradoksalno: Črna gora, ki se šele trga iz krempljev balkanskega kotla in je do Evropske unije približno tako daleč kot do Lune, ima valuto, ki trka na vrata, že od začetka ...«

(Saša Pukl se čudi, da je pravkar nastala balkanska država uvedla evro še pred svojo ustanovitvijo.)

»Moralno sporno je, da je kardinal slovenskega rodu uporabil svojo moč in vpliv za to, da je lobiral za italijansko podjetje in v nasprotju z interesi slovenske države.«

(Lobist Mile Šetinc ni preveč navdušen nad najnovejšim tekmečem, zato tokrat maha z moralnimi načeli.)

»Gospod novinar, vedeti morate, da je Srbija evropska, demokratična in uspešna država. Podpira jo ves svet.«

(Vodja črnogorske opozicije Predrag Bulatović ostaja zvest »zgodbi o uspehu« severne črnogorske sosedse.)

»Slovenija je diplomirala iz ekonomske politike kot prva in najboljša in za najboljše ni nikoli počitka.«

(Ekonomist Janez Šuštaršič državi ne pusti dihati.)

»Pričakujemo dan, ko bo v imenu Slovenije pri italijanski vladi posredoval glede plinskega terminala v Tržaškem zalivu.«

(Novinar Rok Praprotnik pričakuje nova posredovanja kardinala Rodeta.)

»Pri privatizaciji ne smemo državljanov EU deliti na tiste s slovenskim potnim listom in tiste, ki imajo preveč flamske obraze in jih zato diskreditiramo.«

(Predsednik LDS Jelko Kacin se ne ozira na nacionalni interes, hkrati pa ga skrbi vno-vična segregacija.)

»Če je državljan za materialno škodo, ki jo povzroči, kazensko odgovoren, bi moral biti tudi Rupel odgovoren, če s svojim neregiranjem povzroči, da se onemogoči življenjske dohodke ribičem in turističnim delavcem, da padejo cene nepremičnin ...«

(Predsednik AS Franci Kek meni, da je kakovost slovenskega morja in obale ta čas odvisna le od slovenskega zunanjega ministra.)

Lukšičeva jugonostalgija

Čeprav poskuša Pahorjeva SD v zadnjem času delovati kot sodbna in v svet odprta stranka, poteze nekaterih njenih funkcionarjev kažejo, da se nekateri njeni člani še vedno ne morejo znebiti spon preteklosti. Tako je v teh dneh po internetu krožilo vabilo, pod katerega se je podpisal predsednik stranke Igor Lukšič, v njem pa Lukšič kot predsednik organizacijskega odbora Rekreativnega društva Zvezda vabi na srečanje brigadirjev, udeležencev mladinskih delovnih akcij po letu 1975, ki bo naslednji konec tedna v Dolenjskih Toplicah. Kot je razbrati iz vabila, naj bi na srečanju obudili spomine na socialistične čase, ko so še kot Titovi mladinci in mladinke gradili ceste in zgradbe, na srečanju pa naj bi kot slavnostni govornik nastopil nekdanji predsednik Milan Kučan. Poleg očitne kolizije, ki jo je čutili v delovanju nekaterih članov SD,

je zanimiv izbor slavnostnega govornika. Ni dolgo, ko je prav Lukšič Kučana precej odločno kritiziral zaradi njegovih izjav o Partnerstvu za razvoj, zdaj pa ga vabi na najrazličnejše proslave. Ko gre za jugonostalgijo, nekdanji tovariši hitro pozabijo na zamere. A.K.

Podpredsednik SD Igor Lukšič

Modrosti tedna

»Kučan je izkušena politična osebnost, spoštujemo njegovo avtoriteto, vendar ni nujno, da vse, kar izreče ali predlaga, vzamemo za suho zlato.«

(Evropski poslanec Borut Pahor)

»... če ste kot volivec zaupali svoj mandat neki vladi in pričakovali, da bodo ti izpolnili svojo ekonomsko politiko, potem ste lahko razočarano ugotovili, da ekonomsko politiko dejansko izvajajo nevoljene interesne skupine, ki volivcem nikoli ne odgovarjajo.«

(Ekonomist in publicist Rado Pezdir)

Mercator: nič pretresljivega

S tiskovne konference po skupščini Mercatorja (desno Žiga Debeljak)

Delničarji Mercatorja preteklo sredo niso odobrili predloga, po katerem bi se uprava in nadzorni svet sama lahko odločila o 50-odstotni dokapitalizaciji družbe, s katero bi zagotovili denar za naložbe in povezovanja v prihodnjih letih. Vendar tokratna zavrnitev lastnikov ne bo škodila letošnjim investicijskim projektom družbe, niti povezovanju s srbsko trgovsko družbo Rodić ne, saj je 10 odstotkov delnic, kolikor jih ima zdaj uprava na razpolago za projekte povezovanja, za letos dovolj. Zoper predlog o dokapitalizaciji so glasovali mali delničarji, tudi Zoran Jankovič, pa tudi Pivovarna Laško, eden največjih lastnikov, ki je podala svoj predlog glede do-

kapitalizacije, vendar ga delničarji niso podprli. Izglasovali pa so sklep o izredni reviziji za nekatere posle v preteklosti, nekdanja uprava pa ni dobila razrešnice za leto 2005. Lastniki niso podprli niti predloga uprave in nadzornikov, ki so v nadzornemu svetu družbe namesto Gorazda Čuka želeli Srečka Kendo, niti nasprotnega predloga, po katerem naj bi v nadzornem svetu sedel predstavnik malih delničarjev Marjan Somrak. Naslednja skupščina bo predvidoma jeseni. V.K.

O izobraževanju v EU

V Duhovnem središču sv. Jožefa v Ljubljani je v četrtek, 18. maja, potekala okrogla miza o prihodnosti izobraževanja v Evropi, ki sta jo pripravila Mladinski informacijski center in Rafaelova družba. Na njej so kot gostje nastopili psiholog dr. Hubert Požarnik, pedagog p. Silvo Šinkovec in magistra farmacije Sanja Brus. Požarnik je v svojem nastopu orisal dva modela šole, ki si med seboj nasprotujeta, to sta industrijski model, ki ga je zagovarjal krog nekdanjega ministra za šolstvo Slavka Gabra, in humanistični model. Šinkovec je v računalniški projekciji predstavil glavne zakonitosti pedagoškega procesa in pomanjkljivosti sedanjega šolskega sistema, Sanja Brus pa se je v svojem nastopu posvetila bolonjski reformi visokošolskega sistema, ki se v slovenskem prostoru šele uveljavlja. Referat o bolonjski reformi je ob koncu okrogle mize sprožil precej dolgo razpravo o prednostih in slabostih novega evropskega visokošolskega modela. G.B.

Razpravljavci na okrogli mizi o izobraževanju

Širčeva kršila poslovnik

Državni zbor je v ponedeljek začel majsko redno sejo. Kot običajno so bile najprej na vrsti poslanske pobude in vprašanja predsedniku vlade in ministrom.

Premier Janez Janša je odgovoril na tri vprašanja poslancev iz vrst opozicije in eno vprašanje poslanca iz vrst vladajoče koalicije. Prvo vprašanje je premierju postavila Majda Širca, in sicer, kdaj se bo znižal RTV-prispevek, kar je koalicija obljubljala v kampanji za referendum o RTV. Janša je odgovoril, da se prispevek realno niža, ker se znesek ne usklajuje več s stopnjo rasti inflacije. Širčeva z odgovorom ni bila zadovoljna, zato je začela napadati premierja, pri tem pa si je pomagala s predvolilnimi plakati, položnicami in navedki posameznih obljub. Od temeljnega vprašanja je prešla na druge teme, npr. na študentsko politiko, ter s tem grobo kršila oziroma izrabila institut poslovnika DZ. Predsednik DZ France Cukjati ji je sicer izrekel dvojni

Premier Janez Janša je med drugim odgovarjal na ostra vprašanja Majde Širca.

opomin, a glede na vedenje bi si zaslužila tudi predčasno izključitev mikrofona, ker njena podvprašanja resnično niso imela nobene zveze s prvim vprašanjem.

Naslednji je vprašanje postavil Bojan Kontič iz SD. Dotaknil se je problematike operacijskih miz. Poslanca je zanimalo, kaj je vlada storila za pravočasno nabavo miz in ali se pripravljajo predlogi, ki bi v prihodnosti

takšno zavlačevanje onemogočili. Janez Janša je poudaril, da je vlada storila vse, kar je po zakonski poti lahko storila. Dodal je, da zakonodaja, ki je v veljavi, ni bila sprejeta v tem mandatu in da sta dva razpisa za mize »padla« že v prejšnjem mandatu, a to očitno ni predramilo nikogar, da bi se lotil spremembe zakonodaje. Premier je še izrazil upanje, da bodo pogajanja z dobavitelji prinesla pozitiven izid in bodo mize lahko dobavljene.

Sašo Peče je vprašal, kako bo vlada v primeru nenadzorovanega dviga cen ob uvedbi evra ohranila vrednost življenja Slovencev. Janša mu je odgovoril, da je vsaka stvar vredna enako ne glede na to, v kateri valuti jo plačaš. O uvedbi evra in uspešnosti vlade pri njegovem sprejetju je premierja spraševal tudi Jože Tanko iz SDS. G. D.

Razglasitev celjske škofije

V nedeljo, 21. maja, je na Glavnem trgu v Celju v navzočnosti slovenskih škofov in gostov iz tujine potekala slovesna razglasitev celjske škofije in umestitev dr. Antona Stresa za celjskega škofa. Poleg več kot 2000 vernikov so se slovesnosti udeležili nekateri ministri, evropski poslanec in poslanci državnega zbora, predsednik državnega sveta, državni svetniki, veleposlaniki, žu-

pan mestne občine Celje in župani drugih občin, predstavniki gospodarskega, družbenega in političnega življenja Celja in tudi drugih mest nove celjske škofije. Ob somaševanju škofov, višjih redovnih predstojnikov in duhovnikov je po slovesni umestitvi bogoslužje daroval novi celjski škof Anton Stres, homilijo pa je imel mariborski nadškof Franc Kramberger, ki je uvodoma dejal, da je z ustanovitvijo novih škofij sveti oče odločilno posegel v sedanjost Cerkve na Slovenskem, ki v tem zgodovinskem dogajanju doživlja svojo mladost, novost in začenja novo prihodnost. Poudaril je častitljivost Celja v zgodovini, omenil je velike Celjane, posebej pa se je ustavil ob prav tako velikem bl. škofu Antonu Martinu Slomšku. Prezrl ni niti tragičnih medvojnih in povojnih dogodkov, ki so zaznamovali Celje in ozemlje celjske škofije. V. M.

Prvi celjski škof dr. Anton Stres

Spomin na Pekre

Ob 15. obletnici pekarskih dogodkov je bila v soboto pred nekdanjim 710. učnim centrom slovenske TO spominska slovesnost. 23. maja 1991 je namreč prišlo do incidenta med TO in JLA. Teritorialci so v bližini centra zajeli dva vojaška izvidnika, ki sta tam vohunila, a so ju kmalu zatem izpustili. Kljub temu je JLA z vojaškimi oklepniki obkolila učni center in zahtevala praktično njegovo vdajo. Sledilo je merjenje moči, ki je pokazalo, da se pripadniki slovenske TO in milice ne pustijo ustrahovati. Prišlo je tudi do demonstracij ljudi proti agresivnemu ravnanju zvezne armade. Pod vojaškim oklepnikom je umrl

Josef Šimčič. Kot je na proslavi dejal takratni sekretar za ljudsko obrambo in sedanji predsednik vlade Janez Janša, so imeli pekarski dogodki večkratni pomen. V Pekrah in na Igu je začela nastajati prva mirnodobna slovenska vojska, v Pekrah pa je prvič prišlo do neposrednega merjenja moči agresorske JLA ter slovenske vojske in policije. Hkrati so ti dogodki pokazali odločenost ljudi v tem delu Slovenije, da bodo branili samostojno državo. M. B.

15. obletnica pekarskih dogodkov

Reforme v višjo prestavo

Vida Kocjan

Zakaj reforme? Če Slovenija ne bo spremenila razvojnega vzorca, zastavljenih ciljev ne bo dosegla. Še več, prehitele nas bodo lahko tudi nekatere manj razvite države članice EU (predvsem baltske države), ki povečujejo stopnjo gospodarske rasti, imajo pa tudi bistveno spodbudnejša okolja za dolgoročen hitrejši razvoj. Zato je razumljiva izjava vladnega predsednika Janeza Janše, da je treba potek strukturnih reform, ki so v zadnjih mesecih nekoliko zastale, »prestaviti v višjo prestavo«. Slovenija sicer zmanjšuje gospodarski razvojni zaostanek za povprečjem EU, vendar z vidika zastavljenih ciljev prepočasni. Vlada tako ugotavlja, da z nadaljevanjem dosedanjih trendov cilja ne bo mogla uresničiti, zato so gospodarske reforme, ki bi pospešile predvsem konkurenčnost gospodarstva, kjer so razvojni zaostanki največji, nujne. Na področju družbenega razvojnega cilja, kamor uvrščamo moderno socialno državo, večjo zaposlenost, manjše število brezposelnih in podobno, so rezultati Slovenije zelo dobri. Pri trajnostnem razvoju z vidika okolja je opazno izboljševanje integracije okoljskih ciljev v gospodarski razvoj, ključni slabosti sta še visoka energetska intenzivnost, čeprav se znižuje, in hitro naraščanje cestnega blagovnega prometa. Bistveno slabši razvojni rezultati so pri trajnostnem razvoju z vidika demografskih stanj in trendov.

Veliko zamujenega, pasti Razvojne trende spremlja in usmerja tudi država, vendar s svojo institucionalizirano in učinkovitostjo zahtevnim nalogam na področju izvajanja razvojne funkcije v obdobju 2000–2004 ni bila kos. Z zapletenimi birokratskimi predpisi, visokim deležem lastništva in velikim nadzorom v gospodarskih subjektih, s počasno liberalizacijo mrežnih dejavnosti ter z visokimi javnofinančnimi izdatki, ki jih je spremljala visoka skupna obdavčitev, predvsem pa obdavčitev dela in potrošnje, je Slovenija predstavljala okolje, ki ni vzpodbujalo hitrejšega razvoja, na področjih podjetništva in investiranja je včasih delovalo celo zaviralno. Ob tem je pomembno, da se predvidene napovedi gospodarskih gibanj in načrti vlade letos uresničujejo, da je Slovenija brez večjih makroekonomskih neravnotežij že novembra lani izpolnila maastrichtske kriterije in s tem tudi pogoje za prevzem evra, vendar državo na poti k razvoju čaka še veliko pasti, na kar neprestano opozarja tudi finančni minister Andrej Bajuk. Čeprav sta se oba fiskalna kazalnika, ki se upoštevata pri ocenjevanju izpolnjevanja nominalnih konvergenčnih kriterijev (zadolženost in višina javnega dolga), ob lanski ugodni gospodarski rasti še izboljšala, nekateri drugi fiskalni kazalci, zlasti višina in dinamika sprememb strukturnega primanjkljaja, v zadnjih letih kažejo, da so na fiskalnem področju potrebne spremembe.

Brez reform capljanje Spomladanska napoved in poročilo o razvoju, pretekli teden ju je sprejela tudi vlada, za letos in prihodnje leto predvidevata nadaljevanje ugodnih gospodarskih gibanj. Napoved gospodarske rasti je

Nujno je treba pospešiti uveljavitev zastavljenih reform.

V obdobju 2000–2004 gospodarski razvoj v Sloveniji ni bil usklajen in je bil počasnejši od socialnega in okoljskega. To pa je razvojni vzorec, ki ga druge države EU s hitro gospodarsko rastjo nimajo. Slovenija v tem obdobju dejansko ni spremenila razvojnega koncepta.

4,2 odstotka v letu 2006 in 4 odstotke v letu 2007. Inflacija bo znašala okoli 2 odstotka, pri čemer je pomembno, da vlada tudi v letu 2007, po vključitvi v evropsko monetarno območje, ohrani protiinflacijsko naravnost makroekonomskih politik. Ob tem je treba dodati, da so v napovedi gospodarske rasti že upoštevane uzakonjena postopna odprava davka na izplačane plače in spremembe na področju investicijskih olajšav, niso pa upoštevani učinki ukrepov v okviru načrtovanih reform, ki še niso bili sprejeti v obliki zakonov ali drugih predpisov. Program reform je sprejet, zdaj so na vrsti ministrstva, da v sodelovanju z vladno službo za reforme pripravijo ustrezne zakone, te pa mora nato potrditi še parlament. Pri tem je bistvenega pomena sodelovanje vseh strateških partnerjev, tudi sindikatov, če seveda hočemo priti v klub razvitih evropskih držav. **D**

Brownova manipulacija

Peter Avsenik

Naj gre za umetniško stvaritev ali ne, knjiga in film Da Vincijeva šifra sta zasvojila dobršen del svetovne javnosti.

Knjigo Dana Browna in po njej narejen film z istim naslovom, ki so ga te dni predvajali na cannskem filmskem festivalu pa tudi v slovenskih kinodvoranah, gotovo lahko jemljemo za eno največjih provokacij, kar jih je bila v zadnjem času deležna katoliška javnost. Na drugi strani pa je prav neverjetno, kako antiklerikalna, šokantnih zgodb željna množica zgrabi prvo priložnost, da naperi svoje sile proti tej instituciji in njeni dogmi, s katero nimajo odkritja, ki jih v knjigi predstavlja ameriški avtor, pravzaprav nič skupnega. Naivnost in plitkost razmišljanja tistih, ki so Brownu nasledili, pa dokazuje tudi dejstvo, da je bila njegova knjiga prodana v precej več izvodih kot odgovor nanjo. V Razkritju Da Vincijeve šifre prav tako ameriškega avtorja Barta D. Ehrmana gre vendarle za povsem verodostojno razkrivanje zelo trhljih temeljev in izmišljij v Brownovem delu. Brownu, ki je zaradi domnevnega plagiatorstva v zadnjem času pogost obiskovalec sodišč, je Da Vincijeva šifra sicer omogočila pot do slave in denarja, a če vemo, da so bili njegovi prejšnji umetniški poskusi neuspešni, lahko sklepamo, da v zgodbi o Jezusu Kristusu, ki naj bi bil poročen z Marijo Magdaleno in imel z njo otroke, katerih potomci naj bi živeli še danes, ni več iskal umetniškega navdiha. Je pa s to za lase privlečeno zgodbo našel odlično tržno nišo.

Naj gre za umetniško stvaritev ali ne, že zdaj je jasno, da sta knjiga in film z grobo manipulacijo zasvojila velik del svetovne javnosti. Tom Hanks kot eden glavnih junakov filma je poskušal upravičiti spornost tovrstnega prirejanja verskih resnic s postavko, da gre pač za umetniško svobodo, tudi drugi ustvarjalci filma pa na vso moč zatrjujejo, da to ni dokumentarec, ampak izdelek "zelo čustvene domišljije". A resnici na ljubo je treba priznati, da je oznaka "svoboda umetniškega izražanja" tu odveč, kot je bila odveč v podobnih znanih provokacijah in norčevanju iz različnih veroizpovedi in njihovih dogem. Na isto frazo so se ob upodobitvi brezjanske Marije s podgano v naročju in z zažiganjem križa sklicevali tudi pri nas. Ne nazadnje pa lahko v to kategorijo uvrstimo tudi zloglasne karikature Mohameda, ki so nedavno močno vznemirile islamski svet, iz strahu pred skrajneži pa tudi Zahod. Ni se torej odveč vprašati, kaj bi storile muslimanske države, če bi se nekega dne v svetovni uspešnici pojavilo takšno pačenje islamske verske dogme, kakršno je Dan Brown katoličanom navrgel v Da Vincijevi šifri.

Prebijanje ledu

Gašper Blažič

Seje Slovenske škofovske konference, ki je 15. maja potekala v Stični, se je udeležil tudi minister Milan Zver.

Zanimivo je, da je omenjeni dogodek med dežurnimi medijskimi eksekutorji ostal tako rekoč neopažen, morda tudi zato, ker so se v tem času raje ukvarjali z domnevnim lobi-ranjem kardinala Franca Rodeta. Navzočnost kakega politika na cerkvenih posvetih v Sloveniji doslej ni bila običajna, še posebej če je šlo za predstavnika vlade, sploh pa ministra, odgovornega za šolstvo. Znano je namreč, da je šolstvo že dolgo časa središče kulturnega boja in najrazličnejših manipulacij, prav Cerkev pa je v očeh javnosti tista, ki ogroža laično in idejno nevtralno šolo. Zakaj je v slovenskem prostoru razširjeno tako mišljenje, pa tako ali tako dobro vemo.

Toda vrnimo se k ministrovemu obisku. Minister Zver prav gotovo ni prišel v Stično iz vljudnosti, ampak zaradi načrta Cerkve, da po štirih gimnazijah odpre tudi prvo zasebno osnovno šolo, v načrtu pa je tudi ustanavljanje srednjih strokovnih in poklicnih šol. V načrtu je zlasti odprtje šolskega zavoda za poučevanje zadnje triade devetletne osnovne šole, tega pa sedanji zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja ne omogoča, zaradi česar naj bi vlada predlagala spremembo zakona. Dosedanji zakoni seveda kažejo tudi stanje duha, ki smo ga imeli v državi; glede na delež zasebnega šolstva je namreč Slovenija med evropskimi državami na repu lestvice. Prejšnjim vladam so seveda dajali potuho tudi nekateri posamezniki iz (nekdanjega) vodstva Dijaške organizacije Slovenije, ki so po zamenjavi oblasti in napovedih ministra Zvera o povečevanju deleža zasebnega šolstva le-temu nasprotovali in zatrjevali, da je privatizacija srednjega šolstva ali šolstva v kakršnem koli pogledu »popolnoma nesprejemljiva in nevarna«. Kot bi poslušali referate iz svinčenih časov!

Skratka, če bo ministru Zveru in vladi v tem mandatu uspelo doseči spremembe zakonodaje, ki bi omogočale lažje ustanavljanje novih zasebnih šol, bo s tem narejen sicer majhen korak za vlado, a velik za slovensko šolstvo kljub tistim, ki še vedno trdovratno vztrajajo pri monopolu državnega šolstva. S slednjim sicer ni nič narobe, vendar postaja spričo sedanjega monopolnega položaja čedalje bolj ležerno in kljub številnim poskusom reform še vedno neustrezno. Odpravljanje posledic dolgoletnega strankarskega prilaščanja šolstva bo namreč trajalo kar nekaj časa.

Večni študenti?

Dr. Matej Makarovič

Višanje povprečne starosti, v kateri mladi ljudje končajo redno izobraževanje in si pridobijo (redno) zaposlitev, je bil do nedavnega sicer normalen trend modernih družb, saj se njihove potrebe po visoko izobraženih kadrih povečujejo. Vendar ima dolžina šolanja tudi svoje racionalne meje, do katerih je za družbo in njeno blaginjo še koristna. Še posebno to velja v primeru, ko čas študija niti ni ustrezno izkoriščen za študij, temveč se zavleče zaradi drugih razlogov.

Nad ugotovitvijo, da povprečen čas študija v Sloveniji traja skoraj sedem let, čeprav je običajna dolžina dosedanjega univerzitetnega dodiplomskega študija štiri leta, se je vsekakor treba zamisliti. Vzrokov za to stanje je seveda več in vseh na tem mestu ne bomo analizirali. Eden od njih pa je gotovo sama motivacija za hitro končanje študija.

Teza, ki jo zadnje čase precej glasno zagovarja Študentska organizacija Slovenije (ŠOS), je, da je socialno-ekonomski položaj študentov slab. Za marsikoga to gotovo drži in tudi za položaj povprečnega slovenskega študenta, ki v resnici ne živi ravno slabo, bi lahko bil še boljši. Vendar je treba zadeve postaviti v širši kontekst. ŠOS nastopa sindikalistično in se zdi v tem kar uspešna, vendar se še sama premalo zaveda, da v svoji analogiji s klasičnim sindikatom ne bi smela iti predaleč. Logika sindikalizma je namreč v največji meri vezana na organiziranje (industrijskega) delavstva. Tipičen delavec-član sindikata se zaveda, da v nadaljnjem življenju ne bo okusil česa bistveno drugega, kot doživlja v danem trenutku – do upokojitve bo opravljal približno enako delo in zasedal približno enako visok (oziroma nizek) družbeni status. S študentom je bistveno drugače, saj je bistvo njegovega položaja prav v začasnosti. Formalno redno šolanje ni bistvo in cilj življenja, temveč predvsem sredstvo za nadaljnjo kariero.

Prav zato bi morali položaj študentov razumeti bolj relativno – glede na druge korake v posameznikovem življenju. Študentsko življenje mora biti dovolj ugodno v primerjavi z drugimi možnostmi, da se posamezniku izplača študirati. Hkrati pa ne sme biti toliko ugodnejše v primerjavi z leti, ki naj bi sledila študiju, da se posamezniku študija ne bi izplačalo čim prej dokončati. Ne trdimo, da živijo študenti predobro, vendar pa živijo *relativno* dobro glede na položaj, v katerem se mnogi od njih znajdejo tik po diplomi. Tako se lahko ustvari nevaren

vtis, da diploma ne deluje kot trenutek življenjskega uspeha, ki nas prenese na višjo statusno stopnico v življenju, temveč kot trenutek statusne degradacije. Konec študentskega statusa pomeni namreč trenuten konec številnih ugodnosti. Javni prevoz postane dražji, poskrbeti je treba za zdravstveno zavarovanje, legalno zaposlovanje (če ni prav kmalu na razpolago redne službe) postane bistveno težje, saj izjemne ugodnosti študentskega dela nenadoma odpadejo. Zavlačevanje študija lahko tako mimogrede postane popolnoma racionalna izbira.

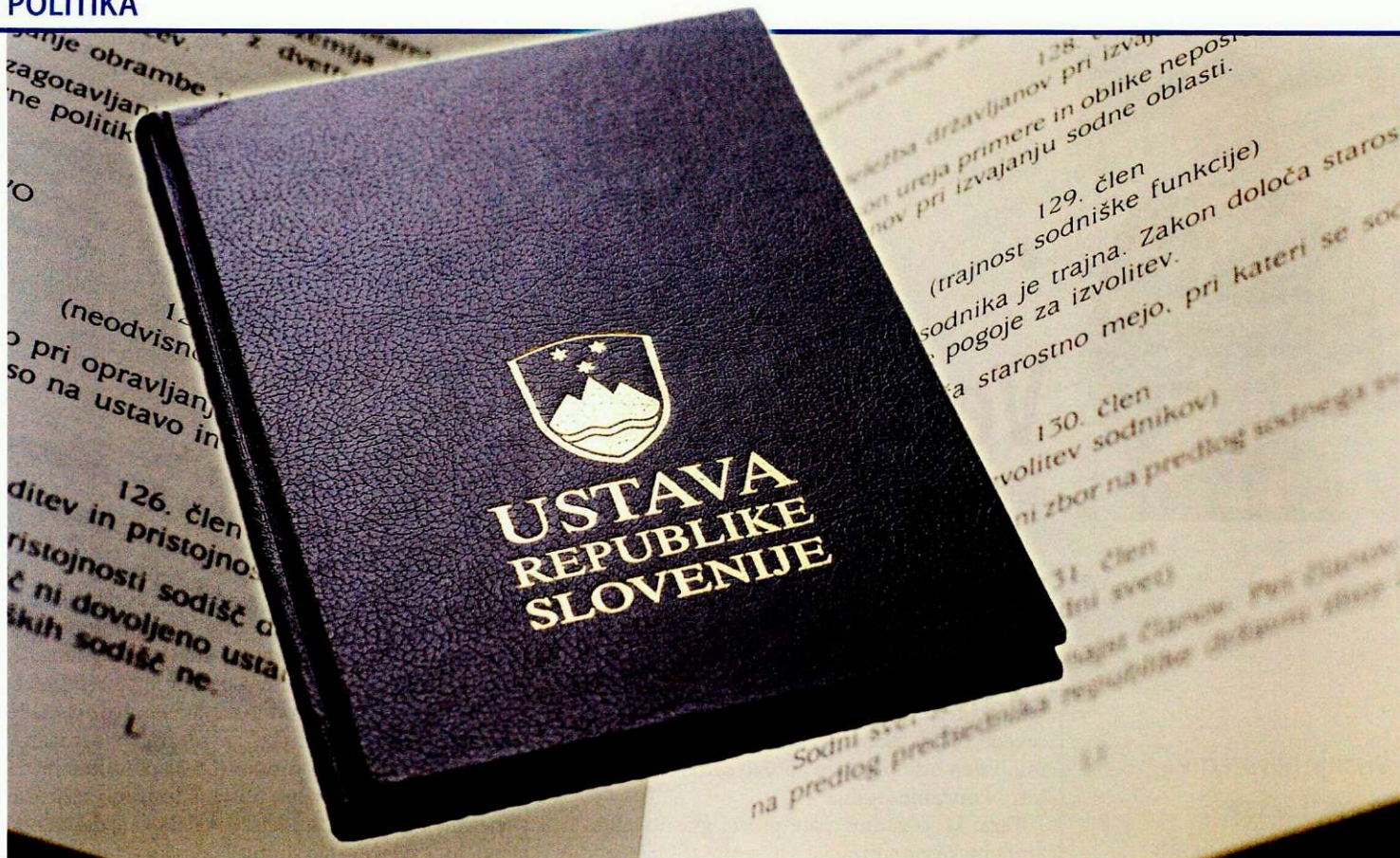
To seveda še ne pomeni, da bi morali položaj rednih študentov poslabšati, da bi hitreje doštudirali. Vsekakor pa bi se morali študentski sindikalisti manj intenzivno ukvarjati s pravicami študentov med študijem in bolj z njihovimi *možnostmi po njem*. Boljše zaposlitvene možnosti bi namreč že same po sebi spodbujale k hitrejšemu končanju študija. Teh možnosti pa seveda ni mogoče zagotoviti s kakšno čarovnijo (kot je avtomatična zaposlitev v pol leta po diplomi, kar je zahtevala ŠOS), temveč z večjo kakovostjo študija in gospodarskimi reformami.

Če pa tega že ne razumejo študentski voditelji, bi morala to bolje razumeti vsaj vlada. A tudi slednja ima v nekaterih primerih težave, na primer z

Študentski sindikalisti se morajo manj intenzivno ukvarjati s pravicami študentov med študijem in bolj z njihovimi možnostmi po njem.

razumevanjem bolonjske reforme študija. Bolonjska reforma naj bi namreč formalno dolžino rednega študija skrajšala, sam študij pa bi postal intenzivnejši. Toda če bo po novem običajni prvostopenjski triletni bolonjski program, kot logično sledi iz predlogov ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, manjvreden v odnosu

do dosedanje univerzitetne diplome, bo učinek reforme že vnaprej razvrednoten. Vzpostavilo se bo prepričanje, da je za »spodobno« izobrazbo, primerljivo s staro univerzitetno diplomom, potreben vsaj še bolonjski magisterij, in *formalna* leta študija bodo, namesto da bi se skrajšala na tri letnike, narasla na pet letnikov. Kaj pa bo to pomenilo za *dejanski* čas študija, nas lahko pošteno skrbi. ■

Koliko sprememb bo doživela slovenska ustava?

Težavno iskanje soglasja

Mitja Volčanšek, foto: Arhiv Demokracije, Bor Slana

Te dni poslanci na redni seji državnega zbora odločajo o spremembah nekaterih členov ustave. V igri so trije sklopi: poslanska imuniteta, uvajanje pokrajin in uvedba začasnih sodniških mandatov, ki je dvignila največ prahu.

Za spremembo ustave je v parlamentu potrebna dvetretjinska večina, kar glede na proporcionalni volilni sistem, kot ga imamo v Sloveniji, predpostavlja široko stopnjo konsenza oziroma zблиževanje strankarskih stališč in iskanje kompromisnih predlogov. Če je reforma lokalne samouprave – pod predlog spremembe ustave na tem področju se je podpisalo kar 72 poslank in poslancev – splošno sprejeta, pri novi formulaciji poslanske imunitete pa je obveljal kompromisni predlog, bo stvar bistveno bolj zapletena, kar se tiče sodniških mandatov. Mimogrede še novica, da so v Novi Sloveniji dali pobudo za spremembo ustave, ki bi omogočila povečanje števila poslancev z devetdeset na štiriindevetdeset. Dodatne sedeže bi zasedla

po dva poslanca iz zamejstva in iz vrst izseljencev.

Prosta pot pokrajinam Sprememba 121., 140. in 143. člena ustave z osnutkom ustavnega zakona zadeva, kot rečeno, področje lokalne samouprave, natančneje naloge upravnih organov, pristojnosti samoupravnih lokalnih skupnosti in širše samoupravne lokalne skupnosti, torej prihodnje pokrajine. Spremenjeni členi pomenijo podlago za uvedbo pokrajin kot vmesne ravni med državo in obci-

nami. Spreminja se tudi definicija pokrajine. Če so se občine do zdaj same odločale o povezovanju v pokrajine, se bodo slednje kot samoupravne lokalne skupnosti za opravljanje lokalnih zadev širšega pomena in z zakonom določenih zadev regionalnega pomena obvezno ustanovljale z zakonom.

Seveda bo na podlagi teh sprememb pripravljen celoten zakonodajni sveženj, ki ga sestavlja vladna služba za lokalno samoupravo in regionalno politiko. Tako naj bi še letos sprejeli zakon

o pokrajinah, zakon o financiranju pokrajin, zakon o volitvah v pokrajinah in zakon o postopku za ustanovitev pokrajin.

Zavarovanje poslanskih besed

S spremembo 83. in posledično še 100. ter 167. člena ustave se spreminja razumevanje poslanske imunitete kot tudi imunitete državnih svetnikov in ustavnih sodnikov. Slednji sta namreč odvisni prav od stopnje imunitete predstavnikov ljudstva v parlamentu. Poleg vseh koalicijskih strank predlog uživa tudi podpora opozicijskih LDS in SD.

Spremenjen 83. člen ustave v celoti odpravlja procesnoppravno, to je nepoklicno, hkrati pa razširja materialnoppravno, to je poklicno imuniteto. Ta naj bi poleg kazenske zajela tudi odškodninsko odgovornost za mnenje ali glas,

Ministrstvo za pravosodje ne izključuje dodatnih zaposlitev sodnikov za nedoločen čas, vendar zanje ni treba spreminjati ustave.

izrečen pri opravljanju poslanske funkcije v širšem smislu, torej ne le na sejah DZ in njegovih delovnih teles. Na ravni ustavne komisije se je sicer pojavila bojazen, da bi tako zastavljena »besedna« imuniteta lahko vplivala na izvajanje 63. člena ustave, ki prepoveduje spodbujanje k rasni, etnični, verski in drugim oblikam nestrpnosti. Zaradi te skrbi, ki so jo naglasili predstavniki LDS, je omenjena komisija sprejela sklep, da znova preuči možnost omejitve obsega imunitete za odškodninsko odgovornost, predvsem za primere žaljivih obdolžitvev.

Za zmanjšanje zaostankov

Bistveno več zapletov pa je pričakovati pri vprašanju 129. člena, ki govori o trajnosti sodniškega mandata. Nobeden od v javnosti razgrnjenih predlogov, tako tisti s prvim podpisanim Sašom Pečetom (SNS) kot vladni, sicer ne ukinja trajnega mandata, a sta kljub temu naletela na precej

optimalno rešitev za odpravo sodnih zaostankov in uresničevanje t. i. projekta Lukenda, s čimer bi slovensko sodstvo strankam v postopku zagotovilo pravico do sojenja brez nepotrebnega odlašanja. Ministrstvo za pravosodje je zavrnilo očitke o odmiku od samostojnosti pravosodne veje oblasti oziroma o poskusu njene politizacije. Kot namreč pravijo na ministrstvu, je namen imenovanj sodnikov z začasnim mandatom »izključno zagotavljanje z ustavo zagotovljene pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja«. V okviru projekta Lukenda, ki predvideva med drugim spremembo nekaterih zakonov, s čimer bi do konca leta 2010 odpravili zaostanke, bo v tem času treba zaposliti dodatne sodnike. Ministrstvo v tem pogledu ne izključuje dodatnih zaposlitev za nedoločen čas, vendar zanje ni treba spreminjati ustave. Vedeti moramo, da je ta čas kar 155.000 potencialnih primerov, v katerih bi državljani lah-

imenovanja. Vladni predlog bi zakonsko uredil tudi pravico sodnika z začasnim mandatom po izteku časa, za katerega bi bil izvoljen. Zagotovljena bi mu bila pravica do nadomestila plače v višini, ki bi jo prejemal za opravljanje sodniške funkcije, dokler se ne bi zaposlil oziroma dokler ne bi izpolnil pogojev za upokožitev.

Sodniki za druge rešitve Po drugi strani pa iz sodniških in opozicijskih vrst letijo očitki o poskusu politizacije neodvisne veje oblasti.

Izvršilni odbor Slovenskega sodniškega društva in kolegij predsednika vrhovnega sodišča, ki ga vodi Franc Testen, sta tako izrazila negativno mnenje o predlogu. Kot meni izvršilni odbor društva, predlagane spremembe ne bodo pripomogle k utrjevanju državne oblasti. Dvojnost trajanja sodniške funkcije in vstopanja v trajni mandat po njihovo slabi samostojnost in neodvisnost sodstva v odnosu do izvršilne in zakonodajne

bi se krivci za sodne zaostanke iskali drugje, vsekakor pa zunaj vlade«. Kacin pri tem pozablja, da se je glavnina zaostankov nabrala prav v obdobju eldeesovih vlad, še posebej v reorganizaciji sodstva v letih 1994 in 1995. Z omenjeno reorganizacijo se namreč ujemata nenormalno naraščanje sodnih zaostankov in upad storilnosti sodnikov.

Kacin je mimogrede postregel še z nekaj pavšalnimi sodbami o tem, da projekt Lukenda ni učinkovit odgovor na problem sodnih zaostankov, ki jih vlada do konca tega mandata po vsej verjetnosti ne bo odpravila. Kacin očita pravosodnemu ministru Lovru Šturmu, da želi ustavo prilagoditi svojim dnevnim potrebam, imenovanje začasnih sodnikov pa po njegovo predstavlja nadaljnji korak k zmanjševanju vloge parlamentarne demokracije.

Vodja poslanske skupine SD Miran Potrč je manj oster, a hkrati prepričan, da obstaja veliko boljših

Poslanci bodo svobodneje izražali svoja mnenja.

Spremembe bodo podlaga za ustanovitev pokrajin.

Sodni zaostanki so čedalje bolj žgoči

kritik. Tako tudi ni videti, da bi kateri od njih dosegel potrebno podporo v parlamentu.

Predlog 21 poslancev (6 iz SNS, 9 iz SDS, 4 iz NSi, enega iz SLS in poslanke madžarske narodne skupnosti) o uvedbi osemletne poskusne dobe za sodnike (ob pozitivni oceni njihovega dela bi jim podelili trajni mandat) je praktično že pokopan. Že strokovnjaki so ustavno komisijo DZ opozorili, da s to reformo ne bi dosegli ciljev, ki jih sprememba zasleduje. Komisija ga potem ni sprejela.

Podobno usodo bo brzkone doživel vladni predlog. Ta predvideva dodatek k 129. členu, ki bi s spremljajočim ustavnim zakonom poleg sodnikov s trajnim mandatom omogočil tudi možnost dodatnega imenovanja sodnikov za določen čas. Po mnenju predlagatelja bi ta novost pomenila

ko uveljavili kršitev svoje ustavne pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja, zato utegne oviranje reform drago stati vse davkoplačevalce. Ob vseh kritikah in posploševanjih je poleg tega treba razložiti, da bi sodnikom brez trajnega mandata zagotovili dodatno varovanje njihove neodvisnosti z določbo, da bi takšen sodnik, če bi kandidiral na prosto sodniško mesto v treh letih po izteku svojega začasnega mandata, imel prednost pred drugimi kandidati za izvolitev v sodniško funkcijo. Predlog poleg tega ohranja načelo, da tudičasne sodnike izvoli DZ na predlog Sodnega sveta. Če pa slednji nekdanjega začasnega sodnika v roku treh let po izteku njegove funkcije izbere za sodnika s trajnim mandatom, ta ne potrebuje potrditve parlamenta, kar bi poenostavilo celoten postopek

oblasti. Sodniki se zato zavzema-jo za dodatne zaposlitve sodnikov s trajnim mandatom. Bojazen, da bi začasna funkcija iz sodnikov napravila talce politike, se je dotaknila tudi koalicijskih SLS in DeSUS, tako da uvedbo sodnikov z začasnim mandatom podpirajo le v SDS in NSi.

Položaj je po pričakovanju izkoristil bojeviti predsednik LDS Jelko Kacin in vladi očital metanje peska v oči javnosti. Po njegovo gre morda celo za način, »da

rešitev. Med njimi sam predlaga zagotovitev pogojev za zmanjšanje administrativnega dela sodnikov. V SLS vidijo rešitev v dodatnem zaposlovanju sodnikov. V NSi so podpirali že Pečetov predlog, v katerem so »videli možno sredstvo za kvalificirano izbiro sodniškega kadra in s tem kvalitetno in

hitro delo sodišč«, kot so nam odgovorili prek svetovalke za odnose z javnostjo Terezije Trupi. Čeprav vladni predlog po njihovo ne bi posegel v neodvisnost sodstva, za kar obstajajo številne varovalke, pa bo konsenz verjetno treba iskati v sicer dražjem imenovanju dodatnih sodnikov s trajnim mandatom, še menijo v stranki. **D**

Pravosodni minister Lovro Šturm

Na poti k medijski normalizaciji?

Gašper Blažič, foto: Arhiv Demokracije, Bor Slana

Premiki v slovenskih medijih se nadaljujejo. Potem ko je prišlo do kadrovskih zamenjav v dveh od treh vodilnih dnevnikov, se je val sprememb prevesil v drugo fazo.

Za tokratni val sprememb je značilna predvsem velika zadržanost vodilnih mož osrednjih tiskanih občil, saj ta čas nihče od njih ne želeli podrobno razlagati načrtov o morebitnih (kadrovskih) spremembah, prav tako pa ne komentirati zadnjega dogajanja v slovenskih medijih. Morda tudi zato ne, ker bi tovrstne ocene lahko sprožile vihar v kozarcu vode, saj slovenska javnost doslej še nikoli ni bila tako razdeljena glede položaja svobode tiska kot sedaj. Medtem ko nasprotniki vlade zatrjujejo, da je položaj novinarjev še slabši kot v času komunističnega režima in da se poskuša Janševa vlada polastiti medijskega prostora,

se druga stran odziva z oceno, da je čas za svobodo tiska po sestopu LDS z oblasti šele nastopil. Pod drobnogledom javnomnenjskih voditeljev in opozicije pa je še vedno nacionalna RTV, ki se šele pripravlja na kadrovsko prenavo, saj naj bi se v letošnjem letu zamenjalo nekaj urednikov posameznih redakcij, ker se mnogim dosedanjim urednikom izteče mandat.

Mirna preobrazba Večera Lahko bi rekli, da ta čas še najmirnejše čase preživlja Večer, ki je nedavno dobil najprej novega predsednika uprave Milana Predana, nato pa še odgovornega urednika Tomaža Ranca. Predan je v preteklosti opravljal funkcijo od-

govornega urednika, dokler ga niso leta 2001 po srečanju s takratnim predsednikom države Milanom Kučanom, ki ga je zaman vabil na kosilo, nenadoma razrešili. Le največji navneži so verjeli, da je bil Predan razrešen brez kakršne koli povezave s tedanjim predsednikom države, ki očitno ni bil navdušen nad nevtralnno držo Večera, medtem ko so drugi mediji neusmiljeno klestili po tedanji oslabilni opoziciji z Janšo na čelu. Istega leta je Predanova žena Darka Zvonar Predan za svoje novinarske dosežke prejela Jurčičevo nagrado. Po petih letih se je Predan vrnil v velikem slogu, vendar ne kot urednik, ampak kot predsednik uprave.

Podobno kot Slivnik je mesto predsednika uprave zasedel človek z bogatimi novinarskimi in uredniškimi izkušnjami. Sledilo je imenovanje novega odgovor-

Tomaž Ranc, urednik Večera

nega urednika Tomaža Ranca, koroškega novinarja, ki je doslej delal na TV Slovenija in se izkazal za trpežnega novinarja, ki se ne ukloni pritiskom. Med njegovimi največjimi dosežki je raziskovanje afere Vič-Holmec, ki jo je nedavno znova začela obujati Neva Miklavčič Predan, zaradi svoje vztrajnosti je bil deležen tudi nezakonitega posega kriminalistov. Ranc, ki je uredniško mesto prevzel v začetku maja, o kandidatih za urednike posameznih redakcij ne želi govoriti, saj je šele v fazi pogovorov, v načrtu pa naj bi bila daljnosežna prenova časopisa, ki naj bi bila končana jeseni.

Na Delu še vedno vroče Povsem drugačne pa so razmere v »Črni vdovi« v Ljubljani, kjer ima sedež časopisno podjetje Delo. Že objava plač nekaterih zaposlenih na Delu je pokazala velike in nesorazmerne razlike med posameznimi novinarji pa tudi neurejene odnose, ki niso nastali šele potem, ko je mesto predsednika uprave zasedel Danilo Slivnik. Izkazalo se je, da je glavni problem novega odgovornega urednika predvsem v tem, da mu ni uspelo pridobiti avtoritete, ki jo mora imeti urednik tako pomembnega medija. Bržkone je takšno stanje tudi posledica dejstva, da ima na Delu dejansko oblast neformalna interesna skupina, ki je še vedno močno povezana z ljudmi iz LDS in SD ter s Forumom 21. Isti krog novinarjev je nasprotoval tudi imenovanju Petra Jančiča za odgovornega urednika. Pomenljivo je, da je glavno vlogo pri tem odigral Jože Poglajen, ki

je bil pred nekaj leti Dnevnikov novinar in kolumnist, sedaj pa je predsednik izvršnega odbora Aktiva novinarjev Dela in novinar notranjepolitične redakcije. Zato so povsem zgrešene ocene nekaterih javnomnenjskih voditeljev, da je Delo postalo »režimsko trobilo«, nekaj bralcev pa je vendarle nasedlo tovrstni propagandi in odpovedalo Delo. Nekateri od njih naj bi se preselili k Dnevniku, zaradi česar se je vnela celo mala medijska vojna, saj je bilo mogoče zaslediti kar nekaj medsebojnih obračunov med Petrom Jančičem in Miranom Lesjakom. Tako je Jančiča zmotilo predvsem ravnanje Bojana Požarja, prvega moža rumenega dnevnika Direkt, v za-devi Lipa. Direkt je namreč pisal o tem, naj bi bila tri dekleta, ki so umrli pred diskoteko Lipa v Pirničah, narkomanke, saj naj bi bili na njih našli sledove vbodov igel.

Dnevnik v nemških rokah?

Čeprav je v času prve faze sprememb v tiskanih medijih in na nacionalni RTV Ljubljanski Dnevnik ves čas stal ob strani kot časopis, ki je bil z večinskim lastnikom DZS varen pred morebitnimi »neželenimi« spremembami (predsednik uprave DZS Bojan Petan velja za gospodarstvenika, ki je blizu Kučanovemu krogu), se sedaj obetajo spremembe tudi na Dnevniku. Razlog je seveda v načrtu DZS, da skupno z nemškim založnikom WAZ (**Westdeutsche Allgemeine Zeitung**) ustanovi novo podjetje. Po besedah Bojana Petana naj bi bilo partnerstvo z WAZ pomembno, ker bi s tem »laže

Dnevniku se obetajo spremembe.

upravljali vse potencialne medijske naložbe v Sloveniji«. WAZ, ki izdaja skupaj 38 časopisov v Nemčiji in na območju nekdanje Jugoslavije pa tudi na Madžarskem, v Romuniji in Bolgariji, bo tako pridobil še eno tržno nišo. V novem podjetju naj bi WAZ in DZS imela po 50-odstotni delež, dosedanji 51,05-odstotni lastniški delež DZS v Dnevniku pa naj bi bil prenesen na nemškega partnerja. S tem se seveda odpira možnost sprememb na Dnevniku, kjer bodo očitno glavno besedo imeli Nemci. Postavlja se vprašanje, ali bi omenjena lastniška sprememba utegnila povzročiti kakšno neprijetnost v morebitnih kadrovskih menjavah. Čeprav smo v zvezi s tem iz uredništva Demokracije na Dnevnik naslovili nekaj vprašanj, odgovorov do oddaje članka v tisk nismo prejeli.

Ostaja pa odprto vprašanje, kakšne bodo poteze DZS po začetku sodelovanja z WAZ. Po

nekaterih ugibanjih bi utegnila DZS kupnino, pridobljeno s prodajo deleža v Dnevniku, vložiti v podjetje Delo Prodaja. V preteklosti je bilo mogoče slišati celo špekulacije o nakupu deleža v Delu (še posebej tedaj, ko se je iz Dela umaknila Krekova družba), vendar je Petan možnost nakupa Delovih delnic zavrčal.

Čakajoč nove urednike Kadrovske spremembe pričakuje tudi RTV Slovenija, kjer naj bi prišlo do »čiščenja«, saj naj bi se več zaposlenih upokojilo, kmalu pa naj bi prišlo na vrsto tudi kadrovanje v posameznih uredništvih in reorganizacija zavoda. S tem se bodo prav gotovo znova okrepile špekulacije, da programski svet RTVS ter direktorja radijskih in televizijskih programov Vinko Vasle in Jože Možina kadrujejo izključno po političnih merilih. Tako se je urednica informativnega programa na TVS Tanja Starič polemično odzvala na intervju z Jožetom Možino v Nedeljskem dnevniku (4. maj 2006), kar kaže, da bo v prihodnjih mesecih na RTVS, ko bodo izbirali urednike, še pošteno vroče. Za mnoge je bil udarec že to, da Miha Lamprecht kljub izkušnjam ni znova postal direktor Radia Slovenija, ampak je to mesto prevzel nekdo od zunaj. Jeseni bo vsekakor znano, v katero smer gredo slovenski mediji in ali je njihov položaj res tako zaskrbljiv, kot trdi Društvo novinarjev Slovenije. **D**

Miran Lesjak, urednik Dnevnik

Peter Jančič, urednik Dela

Jože Možina, direktor TV Slovenija

Vlak slovensko-evropskega sožitja

Aleš Kocjan, Foto: Bor Slana, Gregor Pohleven

Vladna stranka SDS je drugo obletnico vstopa Slovenije v Evropsko zvezo in dan Evrope zaznamovala tako, da so se njeni člani in vodstvo z nekaterimi vladnimi predstavniki in gosti iz tujine z vlakom popeljali po Sloveniji.

Svoje popotovanje z vlakom, katerega glavni namen je bil poleg zaznamovanja obletnice vstopa Slovenije v Evropsko zvezo in dneva Evrope tudi spoznavanje slovenskih krajev, so v SDS razdelili na dva dela; sobotnega, ki je trajal od poznega dopoldneva do večera, in nedeljskega, ki se je začel nekaj pred deseto uro dopoldne

in se končal okoli druge ure popoldne. Sobotno potovanje z vlakom se je začelo z uvodno prireditvijo na železniški postaji v Mariboru, kjer sta približno 70 zbranih (med njimi sta bila tudi neodvisni kandidat za mariborskega župana Gregor Pivec in šolski minister Milan Zver) nagovorila predsednik državnega zbora France Cukjati in

predsednik mestnega odbora SDS Igor Marinšek. Kot je v svojem nagovoru dejal Cukjati, Evropska zveza že vse od ustanovitve raste iz presejanja sporov prejšnjega stoletja in iz spoštovanja enakih pravic, zato naj tako raste tudi Slovenija. »Slovenija mora vztrajati na poti presejanja nesmiselnih sporov in na poti odpravljanja krivic.

Naj bo zato ta vlak, ki smo ga opremili s fotografijami slovenskih krajev in simboli stranke, prispevka povezovanja vseh slovenskih krajev in vseh, ki ljubijo svojo domovino,« je dejal Cukjati. Igor Marinšek je dejal, da je vlak eden izmed dogodkov, ki bodo svoj finale doživeli na jesenskih lokalnih volitvah, nato pa nanizal nekaj uspehov,

Začelo se je v Mariboru ...

... in se nadaljevalo v Pragerskem.

Postanek v Celju

Na vlaku je oba dneva vladalo veselo razploženje.

V Ljubljani je vlak pričakal Andrej Bručan.

Od Ljubljane do Postojne se je peljal tudi Janez

ki jih je Slovenija dosegla po vstopu v Evropsko zvezo.

EZ prinesla napredek Iz Maribora je vlak odpeljal proti Pragerskemu. Tam je zbrane pozdravil strankin poslanec Jožef Jerovšek, na kratki prireditvi pa so se spomnili tudi v bližnjem Črešnjevcu rojenega in pred nekaj več kot tremi leti umrlega častnega predsednika stranke Jožeta Pučnika. Po nekaj minutah, posvečenih Pučniku, je vlak odpeljal proti Celju, kjer sta ga pričakala Herman Celjski in Celjska folklorna skupina, ki je zaplesala venček kozjanskih plesov, goste in navzoče pa so pogostili z »drnulovcem« in štajerskimi dobrotami. Tako okrepljeni so se nato odpravili proti Litiji, od tam pa po krajši prireditvi v Ljubljano, kjer jih je pričakal minister za zdravje Andrej Bručan. Kot je na krajši prireditvi, s katero so sklenili sobotni del popotovanja z vlakom, dejal Bručan, je bil dan vstopa Slovenije v Evropsko zvezo zelo pomemben dan za Slovenijo, saj je naši državi prinesel spremembe na bolje. Bručan je orisal tudi zgodovino mesta Ljubljane. Začel je z mostiščarji na Ljubljanskem barju, nadaljeval s kongresom svete alianse v začetku 19. stoletja, končal pa z omembo znanega

Slovensko-evropskega vlaka SDS so se poleg vidnih članov SDS in vlade udeležili tudi nekateri gostje iz tujine. Med drugim Franz Majcen iz Avstrijske ljudske stranke, Albrecht Feibel iz Krščanskodemokratske unije Nemčije, Edgars Volskis iz latvijske Nove ere in predstavnik SSK iz zamejstva Damijan Terpin.

slovenskega in evropskega arhitekta Jožeta Plečnika, ki je veliko prispeval k videzu Ljubljane kot poslovnega, upravnega in kulturnega središča Slovenije. »Ljubljana je veselo, živahno mesto,« je ob tem dejal Bručan.

Udeležencem prireditve, ki je potekala pod spomenikom generala Rudolfa Maistra, velikega slovenskega domoljuba in pesnika, je nato pesniško razpoloženje pričaral slovenski pesnik Tone Kuntner, ki je Prešernovo Zdravljico recital tudi v nemščini in francoščini, udeleženci prireditve pa so se razšli ob pesmi Veseljakov.

Posodobitev železnic nujna

Drugi dan popotovanja je vlak iz Ljubljane odpeljal proti Postojni. Tam je glavčina pozornosti veljala predsedniku vlade Janezu Janši, ki se je v svojem govoru dotaknil predvsem od-

nosa med Slovenijo in Evropsko zvezo dve leti po tem, ko je naša država postala članica te elitne skupnosti. »Slovenija je danes tesno povezana z Evropo, saj so slovenski kraji že po dveh letih v povezavi dobili bolj evropsko podobo. Za še večjo povezanost z Evropo pa je treba omogočiti sodobno prometno infrastrukturo, pri čemer bodo veliko vlogo odigrale tudi železnice. Železniški promet namreč predstavlja manjšo grožnjo za okolje in je hkrati varnejši,« je dejal Janša. Tudi zato je po njegovih besedah modernizacija slovenskih železnic ključni projekt v naslednji finančni perspektivi, čeprav, kot je dejal, to ne bo poceni. Posodobitev železnic bo namreč po njegovih besedah stala okoli 80 milijard tolarjev, pri čemer bo Slovenija velik del sredstev poskušala pridobiti iz Evrope.

Po govoru predsednika vlade in krajši pogostitvi, ki jo je spremljala postojnska godba na pihala, je vlak odpeljal proti Kopru. Tam sta potnike poleg drugih udeležencev pozdravila predsednik koprskega mestnega odbora SDS Igor Colja in minister za zunanje zadeve Dimitrij Rupel. Rupel je v nagovoru dejal, smo lahko dve leti po vstopu v Evropsko zvezo ponosni na uspešnost Slovenije. Ta se po

njegovo kaže predvsem v tem, da imamo eno najstabilnejših gospodarstev na svetu in da bo že na začetku prihodnjega leta prevzela evropsko valuto evro, s katero se pridružujemo trinajstim najbolj razvitim državam na svetu.

Dvodnevno potovanje članov SDS in njihovih gostov se je končalo s pogostitvijo. Na koncu so se vsi strinjali, da je bila pot poučna in koristna za vse. Mnogi od udeležencev so namreč s to vožnjo po dolgem času znova odkrili čar vožnje z vlakom, nekateri pa so nekatere kraje sploh prvič videli z vlaka, da o nadvse koristnem promoviranju Evropske zveze in naše vloge v njej niti ne govorimo. **D**

ANKETA

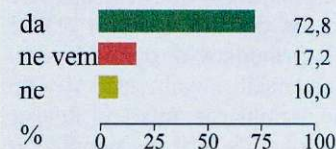
Bo Drnovškovo Gibanje za pravičnost in razvoj tekme LDS in SD?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem

Odgovorite na www.demokracija.si

Rezultati preteklega tedna

Ali je za napadi na Boruta Pahorja Milan Kučan?

Glasovalo: 232

DEMOKRACIJA spletna

V Celju je za razpoloženje poskrbela Celjska folklorna skupina ...

... v Litiji pa Skrhane kose.

Rdeči karton za Miklavčiča

Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven, Bor Slana

Revizija je pokazala, da so bile bilance Slovenskih železnic prirejene, da je bila izguba v treh letih višja za najmanj 10,7 milijarde tolarjev in da je Igorja Šimenca dejansko zaposlil Blaž Miklavčič sam.

Nekaterim so izplačevali štirikrat višje kilometrine tudi za poti, ki jih ni bilo, dela so oddajali na lepe oči, blago nabavljali brez razpisov, premoženje pa so prodajali, kakor se jim je zazdelo. Posebna revizija poslovanja Holdinga Slovenske železnice (SŽ) v obdobju 2002–2004, ki jo je naročil nov nadzorni svet SŽ, je pokazala, da SŽ v tem obdobju niso obračunavale in plačale davka na dodano vrednost (DDV) od prihodkov iz opravljanja gospodarskih javnih služb v višini 10,7 milijarde tolarjev. Revizija je pokazala tudi več nepravilnosti pri zaposlovanju vodstvenih ljudi. Med drugim se je izkazalo, da je Igorja Šimenca zaposlil Blaž Miklavčič sam. Nepravilnosti so bile ugotovljene tudi pri prodaji

premoženja. SŽ niso upoštevale določil zakona o javnih naročilih ter so blago in storitve naročale po svoje. Revizijsko poročilo so pretekli teden obravnavali nadzorniki SŽ in ga nato posredovali vladi, računskemu sodišču in državnemu tožilstvu.

Revizija nujna Revizija je potrdila domneve o nepravilnostih poslovanja SŽ v obdobju 2002–2004, o katerih je bilo v javnosti v preteklih letih veliko zapisanega. Nadzorniki, vodi jih Peter Verlič, so zdajšnjemu poslovodstvu SŽ (od 3. junija lani vodi sistem Jože Jurkovič) naložili, naj takoj izvede popravljalne ukrepe in stori vse potrebno za ugotavljanje odškodninske, kazenske in delovno-pravne odgovornosti odgovornih

oseb, hkrati pa mora pripraviti novo letno poročilo za leto 2004 z vsemi potrebnimi razkritji. Vodstvo SŽ in nadzorniki so pretekli teden pripravili tudi tiskovno konferenco, na kateri je Verlič pojasnil, da so revizijo naročili izključno zaradi spoštovanja zakonitosti poslovanja. »Mislim, da je pomembno, da je revizija odkrila te nepravilnosti,« je dejal Verlič in dodal, da bo treba vprašanje dolga do države iz naslova DDV razrešiti.

Pod drobnogledom Revizorji družbe Revidera iz Slovenske Bistrice so pri preverjanju in preiskovanju posebno pozornost namenili štirim področjem. Poleg tega, da so preverili obračunavanje DDV pri opravljanju dejavnosti obveznih javnih go-

spodarskih služb prevoza potnikov v notranjem železniškem prometu, vzdrževanju javne železniške infrastrukture in vodenju železniškega prometa na javni železniški infrastrukturi, so preverili še sklepanje individualnih pogodb o zaposlitvi, pregledali odprodaje stvarnega premoženja in vse poslovne dogodke, ki so imeli enkratni učinek na bilanco uspeha in se ne nanašajo na tekoče poslovanje. Preverili so tudi sklepanje pogodb za nabavo blaga in storitev ter svetovalnih pogodb. Revizorska hiša je pripravila poročilo in opozorila, da obstaja tveganje, da katera bistvenih nepravilnosti ni bila odkrita.

„Pozabili“ na DDV Pri pregledu obračunanega DDV so ugotovili,

Obračunavanje DDV pri opravljanju obveznih javnih gospodarskih služb

Prihodki od opravljanja gospodarskih javnih služb 2002-2004	DDV obveznost, ki ni obračunana 2002-2004	DDV obveznost – ki ni bila plačana 2002-2004
22.501.713.379,00	3.278.899.386,30	3.278.899.386,30
27.312.279.751,00	3.785.956.835,98	3.785.956.835,98
26.112.145.173,00	3.626.437.547,65	3.626.437.547,65
Skupaj:		
75.926.138.303,00	10.691.293.769,93	10.691.293.769,93

Opomba: vse v SIT

arja 2004 v posebnem dopisu opozorilo ministrstvo za finance. Blaž Miklavčič navodil takratnega ministra Dušana Mramorja ni upošteval, ampak je nadaljeval prakso, da v cenah ni bil upoštevan znesek DDV. Ne samo da 20-odstotnega DDV preprosto niso obračunali, na računih ali cenikih niso niti navedli, zakaj tega ne počnejo. Dodajmo, da morajo vsi, ki niso zavezanci za plačilo DDV, na računu obvezno napisati, po katerem členu zakona so tega oproščeni. Tega Miklavčič seveda ni mogel napisati, saj SŽ niso oproščene plačila DDV, ampak je raje kršil predpise in se držal tega, da to, kar velja za več deset tisoč drugih poslovnih oseb, za SŽ ne velja. Šel se je torej državo v državi in zakon preprosto ignoriral. Čeprav danes Miklavčič zatrjuje, da je to »nekaj nepotrebnega«, je treba dodati, da je to sprenevedanje. Poleg tega je tako ravnal tudi pri obračunavanju vozovnic v linijskem prometu, DDV pa ni obračunaval niti od prejetih državnih subvencij za

ceno prevoza. Samo pri subvencijah je davčne utaje v višini najmanj 1,7 milijarde tolarjev.

Brez razpisov Revizorji so pregledali tudi vse nabave blaga in plačila storitev. V tem primeru je za SŽ veljal zakon o javnih naročilih, sprejet marca leta 2003, po njem pa bi morale objaviti javne razpise in nato izbrati najugodnejšega ponudnika. To bi morale storiti tudi za projekte, ki se vlečejo že več let, kar pomeni, da bi morale obnoviti ugotavljanje najugodnejšega ponudnika tudi za stare pogodbe. Revizorji so ugotovili, da so bili postopki naročanja blaga in sklepanje pogodb za storitve upoštevani le v manjšem delu vseh nabav. V letu 2002 so na primer oddali skoraj večino naročil brez javnih razpisov, v letu 2003 so jih pravilno oddali manj kot desetino, v letu 2004 pa še manj. Poleg vsega tega so naročila drobili in se s tem posredno izognili javnim razpisom. Sicer pa so revizorji ugotovili, da SŽ tudi na tem področju niso spoštovale zakonov.

V pogodbe s partnerji sploh niso vnašali pogodbenih določil, ki so se nanašala na poročstvo izvedbe storitve ali pridobljenega blaga, na ceno in pogodbeno kazen. Veliko pogodb je bilo sklenjenih neposredno, to je brez razpisov. Za sklenitev nekaterih je imel predsednik uprave pravico, vendar bi moral tudi v tem primeru imeti ustrezno dokumentacijo. To se nanaša predvsem na storitve. Ob tem dodajmo, da so SŽ že pred leti z ministrom za promet sklenile pogodbo o opravljanju obvezne gospodarske javne službe vzdrževanja in modernizacije javne železniške infrastrukture in se zavezale, da bodo upoštevale zakon o javnih naročilih. Tudi na to so se na SŽ poživžgali.

Šimenca izbral Miklavčič Posebno poglavje je sklepanje individualnih pogodb. Gre predvsem za dve delovni mesti, in sicer za mesto generalnega sekretarja (to je bil Igor Šimenc) in mesto svetovalca za trženje. Razpisa za ti delovni mesti sta bila sicer ▶

da SŽ pri opravljanju obveznih javnih gospodarskih služb, kjer je sistem v treh letih ustvaril nekaj manj kot 76 milijard tolarjev prihodkov, niso obračunali za 10,7 milijarde tolarjev DDV, kar pomeni, da ga niso plačali na račun državnega proračuna. Prav tako obveznosti niso knjižili v svoje poslovne bilance. Ob tem je pomembno vedeti, da so SŽ davčni zavezanec in bi morale DDV plačevati. Na to jih je že 25. febru-

Blaž Miklavčič, nekdanji predsednik uprave

S predstavitev revizorskega poročila

► objavljeni, vendar v vodstvu SŽ razpoložljive dokumentacije o delovnih izkušnjah na vodilnih delovnih mestih in ustreznem področju dela ter morebitnih drugih prijavljenih kandidatih preprosto nimajo. Postopek izbire je opravilo poslovodstvo, to je Blaž Miklavčič sam, brez strokovne kadrovske službe.

Previsoke plače, kilometrine

V podjetju je bilo treba tudi uskladiti individualne pogodbe in interne akte z določili zakona o delovnih razmerjih. V individualnih pogodbah za delavce s posebnimi pooblastili, ki so se sklepale v letu 2003, je bilo določeno, da se za stimulatvni del plače upoštevajo doseženi rezultati posameznika, organizacijske enote in družbe kot celote. V pravnih aktih ni bil opredeljen način ugotavljanja doseženih rezultatov. V času od 1. oktobra 2003 do konca leta 2004 so obračunavali stimulatvni del plače za tri zaposlene na podlagi sklepa z veljavnostjo do preklica. V celoti ni bilo zagotovljenega niti notranjega nadzora pri ugotavljanju osnov za obračun plač po individualnih pogodbah o zaposlitvi. Tako na primer za tri zadnje mesece ob koncu leta 2002 ni bila opravljena uskladitev plač delavcem s posebnimi pooblastili. Uskladiti bi jih morali z nižjo plačo predsednika uprave, pa tega niso naredili. Prav tako od 1. septembra 2003 do 30. novembra 2003 niso uskladili plač z višjo plačo generalnega direktorja. Plače delavcem s posebnimi pooblastili so bile obračunane v višini izplačane plače za avgust 2003, dokler niso bile sklenjene nove individualne pogodbe. Trem zaposlenim so obračunavali stimulatvno na podlagi aneksa k individualni pogodbi o zaposlitvi zaradi dodatnih nalog, čeprav je bilo v dodatku k pogodbi navedeno, da je stimulatvna izplačana le v določenem deležu. Nekaterim zaposlenim po individualnih pogodbah pa so obračunali tudi nagrado za delo na projektu v letu 2003 in 2004, čeprav to v pogodbah ni bilo opredeljeno.

Zaposleni po individualnih pogodbah so imeli v najemu tudi osebne avtomobile, stroški najemnin pa so bili neupravičeni. Poleg

Jože Jurkovič vodi SŽ od 3. junija lani.

tega je bila evidenca prevoženih kilometrov pomanjkljiva ali pa je iz dokumentacije razvidno, da službenih poti posamezniki dejansko sploh niso opravili. SŽ so za prevoženi kilometer izplačevale v povprečju 258 tolarjev ne glede na to, ali je bila službena pot opravljena ali ne. Dodajmo, da je v tem času nadomestilo za uporabo osebnega avtomobila v službene namene po vseh kolektivnih pogodbah in za vse druge »državljane« znašalo 60 tolarjev za opravljeni kilometer službene poti.

Odprodaja premoženja Vlada, ki je imela vlogo skupščine SŽ, je 28. junija 2001 sprejela sklep, da se za porabo kupnin, ki se nakazujejo na poseben račun, določi namen porabe pridobljenih sredstev od prodaje nepremičnin. Navedenega sklepa vodstvo SŽ ni upoštevalo. Iz razpoložljivih poročil in poslovnih evidenc niso razvidne ustrezne informacije o višini razpoložljivih finančnih sredstev, pridobljenih od prodaje nepremičnin, in o porabi teh sredstev za vnovične naložbe ali za tekoče poslovanje. V letnih poročilih ni podrobneje razkrita odprodaja (dezinvestiranje) pre-

Igor Šimenc - ponarejena diploma

Peter Verlič, predsednik nadzornikov

moženja in ni podanih pojasnil v zvezi s prevrednotenimi poslovnimi prihodki in odhodki. Razkritja so v tem delu pomanjkljiva in ne kažejo dejanskega stanja. V družbi ni bilo ustreznega internega akta, ki bi opredeljeval postopke razpolaganja (prodaje, menjave ali kakšnega drugega načina odsvojitve) z nepremičnim premoženjem. V SŽ so v letnem poslovnem načrtu sprejeli tudi načrt prodaje premoženja tako po vrstah kot obsegu. Dejansko pa je nato vodstvo prodajalo po svoje in prodalo tudi stvari, ki za prodajo sploh niso bile predvidene. Posebno poglavje so bile cenitve nepremičnin. Teh ni opravil cenilec nepremičnin, zato ni bila upoštevana metoda izračuna prihodnjih donosov nepremičnin. Cenilci nepremičnin namreč izračunavajo vrednost na podlagi stroškovne, dohodkovne in primerjalne metode. Ta 'pomanjkljivost' v izvedenih cenitvah pa je vplivala na določitev izklicne vrednosti. Za cenitve, ki so bile starejše od 6 mesecev, niso naredili valorizacije, prav tako ni bilo dodatne cenitve s strani drugega pooblaščenega ocenjevalca. Tudi v primeru neposredne prodaje zemljišča ob Vilharjevi cesti v Ljubljani se postopki prodaje niso izvajali skladno z zakonodajo.

Vse na pol SŽ so iz svojega premoženja izločile tudi javno železniško infrastrukturo, ki je v lasti države in je bila prenesena v upravljanje na Agencijo za železniški promet. Podlaga za izločitev sredstev iz premoženja Hol-

dinga SŽ so bili le ugotovitveni zapisniki mešane komisije (SŽ in agencija). O menjavah premoženja poslovodstvo ni odločalo, po pojasnilu agencije še ni bil sprejet dokončen sklep o razmejivni javne železniške infrastrukture, ker še niso dokončane vse predvidene parcelacije zemljišč. Kljub temu pa so v SŽ vse spremembe knjižili v svojih bilancah stanja in izkazu poslovnega izida.

Na lepe oči SŽ tudi niso imele posebnega internega akta, ki bi opredeljeval postopke prodaje opreme in nekurantnih zalog. Pri javnem zbiranju ponudb za prodajo vozil in vagonov v letu 2003 vrednost opreme ni bila ocenjena. Pri prodaji vagonov razpisna dokumentacija ni vsebovala določil o obveznostih prodajalca do kupca za izdelavo rezervnih delov in vrednosti storitev izdelave, zato ponudniki o pogojih izdelave rezervnih delov niso bili vsi obveščeni na enak način. V poslovnih knjigah imajo zavedene tudi vse narejene rezervne dele (osi), ki jih vodijo na kontih zaloge materiala s posebnim statusom in po vrednosti odpadnega materiala, ki ne vsebuje vrednosti storitev izdelave.

Epilog Vse to pomeni, da so bile dejanske bilance SŽ pod vodstvom Blaža Miklavčiča drugačne od predstavljenih. S temi ugotovitvami padejo v vodo tudi vse Miklavčičeve trditve o izboljšanju poslovanja v času njegovega vodenja SŽ. Neposredni učinki ugotovitev revizorjev so danes razvidni le pri DDV. Vedeti moramo, da je bil prihodek SŽ v treh letih za 10,7 milijard tolarjev prenapihljen oziroma previsok, za prav toliko je bila večja izguba. Učinki drugih odkritij pa bodo vidni šele, ko bodo v SŽ naredili novo bilanco za leto 2004, saj imajo nekatere ugotovitve vpliv tudi na poslovanje. Poleg tega se je izkazalo, da je Miklavčič posamezne pogodbe s svojimi svetovalci sklepal brez javnih razpisov. Med drugim je Miklavčič zaposlil Igorja Šimenca, za katerega se je izkazalo, da je imel ponarejeno diplomu. Miklavčič je torej kriv za davčno utajo in druge nepravilnosti, ni pa zaslužen za izboljšanje poslovanja SŽ, kot je pred časom trdil. **D**

V medvedjem objemu

Boštjan Kramberger, Kapitalska družba

Ta teden je na svetovne borze v vsej svoji veličini prilomastil medved in v investitorje se je naselil strah, da bomo priče daljšemu obdobju njegove vladavine.

PORTFELJ 7 DELNIC NA DAN 19.05.2006

VREDNOSTNI PAPIR	TRG	INDEKS	VALUTA	ŠT. LOTOV	NAKUPNI TEČAJ	TEČAJ 19.5.2006	RAST DELNIC V %	SKUPAJ V SIT
1 Oberthur card system	Francija	PAR	EUR	542	7.69	6.42	-16.51	833,861
2 DJ Stoxx sm 600 oil&gas	Nemčija	GER	EUR	98	42.52	40.55	-4.63	952,305
3 FJH AG	Nemčija	GER	EUR	1073	3.89	2.69	-30.85	691,690
4 FJH AG nova	Nemčija	GER	EUR	357	3	3	0.00	256,654
5 Zijin mining	Hong Kong	HKG	HKD	10720	3.05	4.35	42.62	1,148,229
6 Nutreco NV	Amsterdam	AEX	EUR	111	48.4	46.8	-3.31	1,244,882
7 Petroleo Brasileiro S.A.	Amerika	NYQ	USD	53	96.88	89.75	-7.36	892,985

Denar v SIT 5,223,743 • Skupaj 11,244,349

Vrednost portfelja 04.11.2005 → 10,023,326 • Vrednost portfelja 19.05.2006 → 11,244,349 • Donosnost portfelja v odstotkih → 12.18 • Donos portfelja v SIT → 1,221,023
EUR → 239.64 • USD → 187.73 • HKD → 24.623

Teden padajočih tečajev se je v petek končal s strmim padcem cen zlata, nafte in premoga. Nafta se je zaradi visokih zalog v Ameriki prvič po petih tednih pred koncem spustila na raven pod 70 dolarjev za sodček, kar pomeni, da se je ta teden nafta pocenila za 5 odstotkov. Cena zlata je glede na prejšnji teden padla za 10 odstotkov, kar je predvsem posledica rasti tečaja ameriškega dolarja.

Potem ko je ameriški dolar padel na najnižjo raven v primerjavi z evrom, se je do konca tedna pobral in zrasel za 1,6 odstotka glede na prejšnji teden. Poznavalci pravijo, da je razlogov več, eden glavnih pa naj bi bil ta, da se investitorji umikajo s tako imenovanih razvijajočih se delniških trgov (Azija, Turčija, Južna Afrika ...) in kupnino v lokalni valuti menjajo v ameriške dolarje. Poleg tega je bil ta teden pretrgan molk evropskih bankirjev, ki jim je, kot kaže, ustrezala dosedanja rast evra. Ta je letos pridobil več kot 9 odstotkov v primerjavi z ameriškim dolarjem, francoski finančni minister je namreč izjavil, da bi bilo treba ustaviti nadaljnjo rast tečaja evra.

Pot navzdol Ameriški trgi so po objavi makroekonomskih podat-

kov, povezanih z inflacijo, nadaljevali svojo osemdnevno pot navzdol; končala se je v petek z rahlo rastjo tečajev. Čeprav petek zaradi zapadlosti opcij ni bil popolnoma reprezentativen dan za opazovanje stanja na trgu, se je v investitorje naselil kanček upanja, da se bo padanje ustavilo. Indeksu Dow Jones je spodrsnilo tik pod vrhom, saj mu je 10. maja do rekordne vrednosti vseh časov zmanjkalo le 100 točk, padec pa je bil toliko bolj boleč, saj je preteklo sredo dočkal največji dnevni padec v zadnjih treh letih.

Tudi evropski trgi ta teden niso ušli medvedjim šapam. Kljub petkovi rasti tečajev je za nami najbolj črn teden po juliju 2002. Vendar so se v petek predvsem na fran-

coskem trgu pokazali prvi sončni žarki, ki so prinesli upanje, da se bo padanje ustavilo. Nadaljuje se namreč jeklarska vojna; Mitall je močno povečal ponudbo za Arcelor; po 18,6 milijarde evrov, ki jih je ponudil januarja, je sedaj za podjetje pripravljen odšteti kar dobrih 7 milijard evrov več. Poleg tega se iskri tudi okoli Euronexta, za katerega se je ogrela Deutsche Börse.

V Aziji se indeksi niso izognili rdečim številkam. Japonski Nikkei 225 je teden končal pri 16.313 točkah. Vendar pa makroekonomski kazalci kažejo, da je drugo največje gospodarstvo še naprej v obdobju ekspanzije, saj je v prvem četrtletju ekonomija zrasla za 1,9

odstotka, kar je nad pričakovanji. Zaslugo za rast si delijo: potrošnja, investicije podjetij in izvoz blaga.

Dogajanje pri nas V Sloveniji se je SBI 20 ustavljal malo nad 5.000 točkami. Za delnico Krke je bilo treba konec tedna odšteti okoli 149.500 tolarjev, za delnico Petrola pa 81.911 slovenskih tolarjev.

Naš portfelj je tokrat padel. Umik, ki smo ga naredili prejšnji teden, se je za zdaj izkazal za dobriga. Tokrat bomo za polovico zmanjšali pozicijo v Zijin miningu, pri tem bomo unovčili 42-odstotni dobiček. Poleg zlata se bomo umaknili iz Jiangxy copperja. Menimo namreč, da bodo trgovci unovčevali dobičke pri delnicah, ki so v zadnjem obdobju močno zrasle, in obe delnici, ki ju prodajamo, sta taki. Kupovali še zmeraj ne bomo. Ta teden bomo opazovali farmacevtske delnice, ki veljajo za bolj defenzivne, razmišljamo tudi o nakupu etfa na farmacijo. Med posameznimi delnicami se nam zdijo zanimive tiste, ki se ukvarjajo s sončno energijo in so v zadnjih tednih močno padle (Solarfabrik, Conergy in Solarworld ...), saj lahko z začetkom počitnic v Ameriki pričakujemo novično rast nafte. **D**

V Strasbourgu je Slovenija dobila zeleno luč za uvedbo evra.

Odmeven uspeh Slovenije

Tekst in foto: Gregor Drnovšek

Ob robu plenarnega zasedanja evropskega parlamenta (EP) v Strasbourgu je bil v torek, 16. maja, za Slovenijo prav poseben dan.

Ta dan je namreč evropski komisar za gospodarske in denarne zadeve Joaquín Almunia objavil konvergenčno poročilo za Slovenijo in Litvo. Slovenski novinarji, ki smo se zbrali v Strasbourgu, smo z zanimanjem čakali na tiskovno konferenco komisarja Almunie. V dvorani, kjer potekajo tiskovne konference, je bilo poleg slovenskih veliko litovskih novinarjev, med obiskovalci konference pa smo opazili tudi dva slovenska poslanca, Ljudmilo Novak in Miho Brejca. Ko je komisar Almunia sporočil, da Slovenija izpolnjuje vsa konvergenčna merila, je slovenski del novinarjev in drugih poslušalcev spontano zaploskal. Manj zadovoljni so bili seveda litovski kolegi, saj je evropska komisija Litvi zaprla vrata za sprejem evra z letom 2007. Njihova inflacija namreč minimalno

presega najvišjo dovoljeno mejo, še bolj zaskrbljiva pa je napoved rasti inflacije v prihodnjem letu.

Evroposlanci navdušeni Seveda smo se takoj podali na lov za izjavami naših evroposlancev, ki so bili nad odločitvijo evropske komisije razumljivo navdušeni. Borut Pahor, predsednik SD in član evropskih socialdemokratov, je bil kljub zastrupitvi

s hrano in slabemu počutju zgovoren in navdušen nad odločitvijo komisije. »Slovenski smo lahko veseli in ponosni, da nam je kot prvi izmed novink uspelo priti v območje evra.« Pahor ta uspeh pripisuje predvsem složnosti Slovencev, ki se znajo združiti ob pomembnih odločitvah. »Vstop v evro je bil cilj prejšnjih vlad, nazadnje tudi Ropove, v kateri smo sodelovali tudi mi, in je bil cilj

Miha Brejca, Borut Pahor, Lojze Peterle in Jelko Kacin

Janševe vlade. Vsi smo vedeli, da moramo sodelovati pri tem skupnem projektu, sodelovati moramo tudi sedaj, in kot sem rekel, ko Slovenci potegnemo skupaj, zmagamo.«

Tudi predsednik LDS in predstavnik skupine zaveznitva liberalcev in demokratov za Evropo v EP Jelko Kacin je bil zadovoljen s pozitivnim poročilom komisije. »Pozitivna novica je bila seveda pričakovana, zaslužena in je ena od pozitivnih novic v tem trenutku, ki zadevajo Evropsko unijo.« Vendar je Kacin v nadaljevanju v svojem znanem slogu okrcal vlado, ki naj bi z ravnanjem v NLB pošiljala Evropi napačen signal. »Nenavadno se mi zdi, da Slovenija v trenutku, ko sprejema to najbolj pozitivno vest, z ravnanjem vlade do KBC in NLB pošilja povsem napačno in nasprotno sporočilo – da namreč ne obravnava vseh gospodarskih subjektov znotraj EU enako, da belgijsko banko še vedno jemlje za tujce in ne Evropejce.« V nadaljevanju svoje izjave je nato nanizal še nekaj nepravilnosti, ki jih po njegovem mnenju izvaja vlada. Ob poslušanju njegovih izjav se človeku resnično zazdi, da je v Sloveniji kljub njenim uspešnim nastopom na evropskem parketu vse narobe.

»Zadnji korak v integracijo«

Izjavi Lojzeta Peterleta in Mihe Brejca smo posneli v njihovi pisarnah, ki smo ju v labirintu hodnikov EP precej težko našli. K sreči imajo naši štirje poslanci, ki v EP zastopajo evropsko ljudsko stranko, pisarne drug poleg drugega in nadaljnje iskanje ni bilo potrebno. Pisarne poslancev v Strasbourgu so izjemno majhne in četica novinarjev se je težka nagnetla v njih.

Lojze Peterle je izrazil zadovoljstvo nad odločitvijo evropske komisije, ki jo je sicer pričakoval in je za Slovenijo dobrodošla. »Žame to pomeni zadnji bistveni korak na poti v evropsko integracijo Slovenije.« Prav tako kot drugi sogovorniki je vendarle opozoril vlado na nadaljnje nadzorovanje javnih financ tudi po slovenskem sprejetju evra.

Brejca je takšno poročilo s strani komisije pričakoval. »Po-

»Palestinski predsednik Mahmud Abas in predsednik EP Josep Borrell

kazalo se je, da je vlada uspešno izpolnila vse naloge, ki so se v teh letih pojavile in so zahtevale precejšen napor. Čestitam vladi, predsedniku vlade in še posebej ministru Bajuku ter guvernerju BS Gaspariju. To nam odpira nove možnosti za razvoj.«

Slovenija je z uvedbo evra vstopila v območje najrazvitejših evropskih držav, kar je za našo državo, predvsem pa za njeno gospodarsko rast izjemnega pomena, hkrati pa pomeni veliko prednost tudi za slovenskega potrošnika, saj bo lažje primerjal cene v Evropi in pri nas.

Bolgarija in Romunija Poleg za nas najpomembnejšega konvergenčnega poročila, je imel EP na plenarnem zasedanju v Strasbourgu na dnevnem redu kopicu zanimivih tem, predvsem pa je gostil nekaj pomembnih svetovnih voditeljev. Tako je parlament že v ponedeljek, 15. maja, obiskal bolivijski predsednik Evo Morales, ki je bil zaradi podržavljenja naftne in plinske industrije v Boliviji deležen precejšnje pozornosti. Vendar se pritiskom ni

uklonil in je med drugim dejal, da so tuja podjetja, ki so imela naložbe v Boliviji, že zdavnaj poplačala svoja vložena sredstva z velikimi dobički. Zato zanj vprašanje odškodnin tem podjetjem ni bistvenega pomena.

V torek je parlament obiskal palestinski predsednik Mahmud Abas in EU pozval, naj Palestincem priskoči na pomoč, saj palestinska oblast za svoje delovanje vsak mesec porabi 100 milijonov dolarjev. Zaradi zamrznitve izplačil prihodkov od carin in drugih davkov, ki jih mora Palestincem plačevati Izrael, je zato mednarodna pomoč za Palestince še toliko pomembnejša. Abas je v dramatičnem tonu opozarjal, da bodo Palestinci eksplodirali zaradi frustracij in besa, če Palestina denarja ne bo dobila. Opozoril je še, da pri tem ne gre za vprašanje mesecev, temveč je stvar tako resna, da lahko eksplodira že v nekaj dneh ali tednih.

EP se je seznanil tudi z mnenjem evropske komisije o pripravljenosti Bolgarije in Romunije na vstop v EU s 1. 1. 2007. Olli Rehn, komisar za širitev, in José Manuel Barroso, predsednik evropske komisije, sta Romuniji in Bolgariji naročila, da morata med poletjem izpolniti še nekaj pogojev, če želita do predvidenega datuma vstopiti v EU. Državi pestijo predvsem korupcija in organizirani kriminal ter neurejene razmere na področju prehrane in kmetijstva. Komisija bo odločitev o vstopu obeh kandidatki sprejela v začetku oktobra. **D**

Evropski komisar Joaquin Almunia

Na kratko

JANEZ JANŠA IN VAGIT ALEKPEROV Pretekli teden je Slovenijo obiskal Vagit Alekperov, predsednik ruske naftne družbe Lukoil, in se ločeno sešel s predsednikom vlade Janezom Janšo ter ministrom za gospodarstvo Andrejem Vizjakom. Z vladnim predsednikom se je ruski gost pogovarjal o izzivih, s katerimi se sooča energetska politika v Evropi in svetu. Prav stabilna energetska politika in zagotavljanje energetske varnosti sta pomembni nalogi predsedovanja Slovenije EU v prvi polovici leta 2008. Alekperov je izrazil interes za strateško sodelovanje s Slovenijo, izpostavil pa zanimanje za sodelovanje z Nafto Lendava, Luko Koper in Petrolom. Premier Janša je potrdil interes Slovenije za sodelovanje, konkretne odločitve pa so v pristojnosti gospodarskih subjektov. Vizjak pa je dejal, da želi s to močno rusko družbo partnersko rešiti nekatere ključne težave slovenskega gospodarstva, predvsem dolgoročno zagotoviti preskrbo z naftnimi derivati. Pogovarjali so se tudi o možnosti dobave zemeljskega plina. Vizjak pričakuje, da bodo še letos našli rešitev za sodelovanje in podpisali tudi kakšno pogodbo. V. K.

ADRIA ODSLEJTUV RIM Največji slovenski letalski prevoznik Adria Airways je pretekli teden odprl novo linijo Ljubljana–Rim–Ljubljana. V Adrii nameravajo skupaj s svojim partnerjem, italijansko letalsko družbo AirOne, v Rim leteti štirikrat tedensko. Kot je preteklo sredo neposredno po prvem letu, na katerega so bili povabljeni novinarji in Adriini poslovni partnerji, na tiskovni konferenci v Rimu dejal predsednik Adriine uprave Tadej Tufek, je nova linija pomembna predvsem zaradi dobrih povezav Rima z drugimi turističnimi kraji v Italiji, že v letošnjem letu pa pričakujejo, da bodo na njej prepejli več kot 9.000 potnikov. »Na ta način bi število vseh potnikov, ki jih prepelje Adria, povečali za skoraj en odstotek, s čimer bi pomembno pripomogli k izpolnitvi cilja, ki smo si ga zadali za letošnje leto, namreč, da število 944.000 letno prepeljanih potnikov povečamo na milijon,« je dejal Tufek. Po njegovih besedah si v družbi poleg povečanja števila potnikov prizadevajo tudi za zmanjševanje stroškov.

V ta namen velikost letal počasi prilagajajo posameznim linijam, kar jim omogoča njihovo optimalnejšo zasedenost, posledično pa seveda nižje stroške. Na koncu pa še podatek za vse tiste, ki se zanimате za potovanje v Rim. Tja in nazaj lahko poletite že za 89 evrov. A. K.

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz
ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Povprečna slovenska družina ima enega otroka.

Vračanje pomena družine

Peter Avsenik, foto: Gregor Pohleven, Bor Slana

Tudi v evropskem merilu spada Slovenija med države z zelo nizko rodnostjo in hitro starajočim se prebivalstvom. Ena od rešitev tega vse bolj žgočega problema je zagotovo primerna družinska politika.

Tema letošnjega dneva družin, ki je bil 15. maja, je bila Spreminjajoče se družine: Izzivi in možnosti. Slovenski minister za delo, družino in socialne zadeve Janez Drobnič je ob tej priložnosti v poslanici izrazil zadovoljstvo nad zanimanjem mladih za ustvarjanje lastne družine. "Starševstvo ni več tako samoumeven del življenjskega cikla, temveč je odločitev, ki je rezultat pogajanj v odnosih. Mladi danes preverjajo trdnost odnosov, preden se zavežejo starševstvu. Zato ni nepomembno, kakšna sporočila posredujemo odrasli svojim otrokom," pravi minister Drobnič in opozarja na nove trende starševstva v Evropi; osamosvajanje mladih in odraslost se odmikata, povečuje se starost žensk ob rojstvu prvega otroka, v ospredje stopa ekonomska varnost posameznika ipd. Poglejmo torej, kakšno je stanje na tem področju pri nas, kakšni so ukrepi države

in na katerih področjih bi se morala dalo storiti še več.

Večina parov poročena Po podatkih Statističnega urada republike Slovenije (SURS) se število družin v Sloveniji sicer povečuje, a so le-te manjše. Po podatkih iz zadnjega popisnega leta 2002 je v Sloveniji 556 tisoč družin, v katerih v povprečju živi 3,1 člana. 53 odstotkov teh predstavljajo

poročeni pari z otroki, vendar pa je čedalje več tudi skupnosti neporočenih parov.

Majda Erzar, generalna direktorica direktorata za družino na ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve, poudarja, da je družina ena temeljnih vrednot, tista družbena celica in življenjski prostor, ki zagotavlja posamezniku varnost, sprejetost in srečo. "Kot prostor primarne socializaci-

je zagotavlja varen in kakovosten razvoj otroka ter izpopolnjuje odrasle v nenadomestljivi vlogi starševstva," je prepričana Erzarjeva. A v zadnjih desetletjih smo na področju družinskega življenja pričeli številnim spremembam.

Z vidika delodajalcev Število otrok upada iz različnih vzrokov; število zunajzakonskih skupnosti narašča, zvišuje se starost partnerjev ob poroki, več je ločitev in vnovičnih porok, leta starševstva se zvišujejo. Problematičen pa je tudi odnos do starševstva na delovnem mestu, saj za delodajalce v splošnem ne predstavlja vrednote, ampak moteč dejavnik. Jasno je, da so ženske na tem področju še v slabšem položaju kot moški. "Aktualna družbena slika kaže, da se ženske izobražujejo, dokler nimajo otrok. Kasneje je nadaljnje izobraževanje in usposabljanje prej izjema kot pravilo. Pri

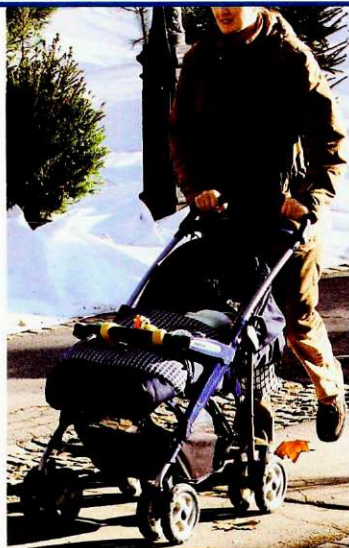
Majda Erzar, direktorat za družino

»Družinski« minister Janez Drobnič

tem igra veliko vlogo tudi raven izvajanih pravic žensk in mater na delovnih mestih, ki so dosti-krat dejansko manj konkurenčna delovna sila kot moški oziroma samske ženske brez otrok. Zato stopajo ženske v reprodukcijsko dobo več let kasneje," pravijo na direktoratu za družino.

Davčna politika Največje ovire mladim pri vstopanju v svet odraslih, pri osamosvajanju in s tem povezano odločitvijo za družinsko življenje in otroke so po raziskavah nerešeni stanovanjski problemi in pridobitev zaposlitve za

Poleg ustrezne družinske politike države bi bilo treba širši javnosti predstaviti prepričanje o pozitivnih vrednotah družine in življenja kot takega.

nedoločen čas. Vlada predvideva nekaj sprememb na teh področjih, o čemer podrobneje pišemo v nadaljevanju. Tudi primerna davčna politika je ena bistvenih možnosti za podporo prijazni družinski ureditvi. V tem kontekstu je temeljna funkcija davkov "zbiranje prihodkov proračuna, med drugim za namene financiranja direktnih transferjev, ki se namenjujejo družinam," so nam dejali v službi za odnose z javnostmi na ministrstvu za finance. Davčne olajšave, ki neposredno zadevajo

položaj družine, se večajo šele v zadnjih dveh letih. V letu 2005 je bila tako znatno povečana splošna davčna olajšava in olajšava za vzdrževane družinske člane, letos pa je bila uvedena tudi posebna, povečana olajšava pri dohodnini za reševanje stanovanjskega problema, poleg tega so bile velike družine (s tremi ali več otroki) oproščene plačila dohodnine od dodatka za veliko družino. "S tem se je izboljšal davčni položaj večine slovenskih družin," dodaja Irena Ferkulj, tiskovna predstavnica na ministrstvu za finance.

Družina kot vrednota Kot smo omenil uvodoma, spada Slovenija med države z zelo nizko rodno stjo, poleg tega pa še z negativnim naravnim prirastkom. Vlada zato med drugim pripravlja tako imenovano strategijo za dvig rodno stje. Po mnenju Majde Erzar Slovenija takšno strategijo potrebuje, "ker potrebuje država nov odnos in pristop do življenja in medsebojnih odnosov nasploh, kajti kakovostno življenje se rojeva izključno na podlagi dobrih odnosov". Poleg finančnih vzpodbud in vlaganj v družinsko politiko so torej potrebni tudi kakovostni pristopi do negovanja temeljnih družinskih vrednot. "To pa so denimo vzgoja za partnerstvo in šola

Vladni ukrepi na področju družinske politike

Bistvene spremembe zakonodaje, ki jih je vlada že sprejela, in nekatere, ki so še v pripravi, spadajo v okvir zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (ZSDP) ter zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti, seveda poleg ustrezne davčne politike.

Glede na 25. aprila sprejeto novelo ZSDP se pravica do krajšega delovnega časa zaradi starševstva razširja tudi na starše, ki so samozaposleni (kmetje in s. p.). Poleg tega se pravica do krajšega delovnega časa širi tudi za enega od staršev, ki neguje in varuje dva otroka, in sicer do šestega leta starosti mlajšega otroka. Nova je tudi pravica do kritja prispevkov za socialno varnost enemu od staršev, če ima družina štiri ali več otrok. Država krije v tem primeru prispevke do desetega leta starosti najmlajšega otroka v družini. Razširja se pravica do delnega plačila za izgubljeni dohodek, in sicer bo imel to pravico tudi eden od staršev, ki neguje in varuje dva ali več otrok z zmerno oziroma težjo motnjo v duševnem razvoju ali zmerno oziroma težjo gibalno oviranostjo. Uveljavljanje pravice do dodatka za veliko družino ne bo več datumsko omejeno, določeni pa so tudi višji zneski, in sicer znaša dodatek za družino s tremi otroki 82.000 tolarjev, dodatek za družino s štirimi ali več otroki pa 100.000 tolarjev. Poleg teh sprememb je ministrstvo že predložilo spremembe zakona o zaposlovanju, ki predvideva vzpodbude za zaposlovanje mladih do 26 let in nadomestilo delodajalcu za čas, ko na mesto enega od bodočih staršev zaposli drugega delavca. Na ministrstvu tudi načrtujejo, naj bi se s sprejetjem nove štipendijske zakonodaje bistveno izboljšal gnotni položaj mater študentk. Ministrstvo je začelo tudi s programom "Mladim materam/družinam prijazno zaposlovanje" ter s postopkom pridobitvanja certifikata "Družinam prijazno podjetje".

za starševstvo, spodbujanje pozitivnih vidikov starševstva, informiranje o oblikah pomoči družinam v stiski, medgeneracijska solidarnost," dodaja Erzarjeva.

To zadnje – negovanje temeljnih družinskih vrednot – je verjetno tudi najpomembnejše. Nobena politika – ne finančna ne družinska – ne more ljudi prisiliti k temu, da bi se odločili za družinsko življenje in naraščaj. Stanje v slovenski družbi se z mnogimi spodbudami s strani države postopno izboljšuje. Na drugi strani pa imamo še ve-

dno zelo ohlapno zakonodajo o splavu, ki prav gotovo vpliva na rodno stjo. Res je sicer, da stanovanjska problematika in nesprejemanje mladih staršev na nekatera delovna mesta zavirajo odločitev mladih za več otrok, a na drugi strani se zanje marsikdo ne odloči samo iz strahu pred stroški, ki jih bo "imel z njimi" – torej strahu pred končanjem lagodnega življenja. Zato je toliko pomembnejše širši javnosti predstaviti prepričanje o pozitivnih vrednotah družine in življenja kot takega. **D**

Radio
VIVA
FM 102.1
99.5
stereo
RDS
M.Sobota tel:02/537-1948

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

ma-tisk, d. o. o.

telefon
+386 (02) 330 16 30

fax
+386 (02) 330 16 65

e-mail
info@ma-tisk.si

web
www.ma-tisk.si

p.p. 313
špelina ul. 2
2102 maribor
slovenija

Diskreditacija Krkoviča

Aleš Kocjan, foto: Gregor Pohleven

Kadrovska služba Slovenske vojske je od svetovalca načelnika generalštaba Slovenske vojske Antona Krkoviča zahtevala, naj predloži potrdilo o opravljeni diplomi.

Če tega ne bo storil, mu grozi, da bo prestavljen na delovno mesto, ki ustreza njegovi izobrazbi, to je položaj višjega vodnika. Gre za pretiran formalizem ali poskus degradacije enega ključnih mož slovenske osamosvojitve? Zgodba o tem, da kadrovska služba Slovenske vojske od Krkoviča zahteva potrdilo o opravljeni diplomi sedme stopnje, je prišla na dan ob zadnjih ugibanjih o tem, kdo bi utegnil zamenjati generala Ladislava Lipiča na položaju načelnika generalštaba Slovenske vojske. V dopisu, ki ga je kadrovska služba poslala Krkoviču, je zapisano, da so pri pregledu njegove dokumentacije ugotovili, da nima ustrezne stopnje izobrazbe za delovno mesto,

na katerega je bil razporejen, in da nimajo nobenega potrdila, ki bi dokazovalo, da se izobražuje za pridobitev ustrezne stopnje

izobrazbe. Glede na to so Krkoviča pozvali, naj jim do 5. maja predloži potrdilo o ustrezni izobrazbi oziroma o tem, da jo še

Kdo je Anton Krkovič?

- Leta 1990 je zasnoval in vodil temeljni projekt Manevske strukture narodne zaščite, katere naloga je bila zavarovati projekt slovenske osamosvojitve.
- Bil je član strateške skupine (v njej so bili še Janez Janša, Igor Bavčar in Vinko Beznik), ki je leta 1990 oblikovala zametke slovenskega obrambnega sistema.
- Bil je član republiške koordinacijske skupine, ki je vodila priprave na vojno za Slovenijo.
- Leta 1990 je formiral, nato pa štiri leta vodil specialno brigado Moris.
- Leta 2000 je izdelal koncept prehoda iz naborniške v profesionalno vojsko z naslovom Oblikovanje sil za hitre intervencije.
- Leta 2005 je izdelal program preobrazbe Slovenske vojske.

pridobiva, sicer ga bodo, kot je zapisano, morali prerazporediti na delovno mesto, ki ustreza njegovi izobrazbi. Ker Krkoviču v Slovenski vojski priznavajo le peto stopnjo izobrazbe, bi to pomenilo, da bi bil Krkovič degradiran oziroma bi bil v najboljšem primeru višji vodnik, kar pomeni, da bi lahko opravljal le najnižje vodstvene funkcije.

V kadrovski službi Slovenske vojske nam ni uspelo dobiti nikogar, ki bi nam pojasnil, zakaj so Krkoviču poslali takšen dopis, zdi pa se, da je zaplet nastal zaradi novih določil zakona o obrambi, po katerih bi se moral Krkovič, ki je v Sloveniji končal srednjo tehniško šolo, vpisati na fakulteto za obramboslovje, vendar se je takrat odločil, da se bo raje šolal na Kraljevi akademiji za obrambne študije (Royal College of Defence Studies) v Londonu. Tam je uspešno končal enoletni podiplomski študij obramboslovja. Zapletlo pa se je po vrnitvi v Slovenijo, kjer mu, kot kaže, izobrazbe, ki jo je pridobil v Veliki Britaniji, nočejo priznati, čeprav gre za elitni študij, v okviru katerega se izobražujejo visoki častniki, bodoči generali, predstavniki ministrstev za zunanje zadeve in policije s praktično vsega sveta. Na vprašanje, ali je poskušal diplomu, ki jo je pridobil v Londonu, nostrificirati, Krkovič odgovarja, da tega ni poskušal, ker to ni njegova naloga. »Na študij v London me je poslala država, zato bi bilo tudi prav, da država sama poskrbi za njeno nostrifikacijo. Poleg tega so na Kraljevi akademiji presodili, da izpolnjujem kriterije za izobraževanje po njihovem programu, ki je na ravni podiplomskega študija, in če so pri njih menili, da moja prejšnja izobrazba (Krkovič se je v zadnjih letih ves čas vojaško izobraževal, med drugim v Teksasu, op. A. K.) zadostuje za vpis na podiplomski študij, potem ne vem, zakaj ta izobrazba ni zadostna pri nas,« pravi Krkovič.

Formalizem ali diskreditacija? Na ministrstvu kljub temu vztrajajo, da bi moral Krkovič za delovno mesto, ki ga zaseda, imeti diplomu. To bi lahko bila tudi tuja diploma, vendar bi morala biti nostrificirana, pri čemer se posta-

Kacin je dal prednost kadrom JLA.

Bije se boj za Lipičevega naslednika.

vlja vprašanje, čemu takšen formalizem, če ima v Sloveniji le redkokdo tujo diplomu, ki bi ustrezala diplomu, ki jo diplomanti pridobijo po študiju obramboslovja v Sloveniji. Ko se je Slovenija leta 1991 namreč osamosvojila, je država vsem tistim, ki so imeli opravljeno šolanje na Vojaški akademiji JLA, med njimi je bila menda večina tistih, ki se danes v Slovenski vojski ponašajo z diplomu, priznala VII. stopnjo civilne izobrazbe, čeprav je šlo dejansko za vojaški študij in čeprav je v času Jugoslavije ta veljal za študij šeste stopnje.

Ob vsem tem se postavlja vprašanje, ali ni celotna zgodba namenjena Krkovičevi diskreditaciji oziroma temu, da bi mu preprečili zasesti izpraznjeno mesto načelnika generalštaba Slovenske vojske. Krkovič o tem, kaj bi lahko bil vzrok zadnjih poskusov njegove diskreditacije, ne želi govoriti, prav tako pa ne želi razkriti imena osebe, ki naj bi stala za vsem skupaj in jo, kot pravi, pozna. Na vprašanje, ali bi bil lahko razlog za diskreditacijo tudi ta, naj bi nekdo poskušal načrtno na stranski tir postaviti zaslužne osamosvojitelje,

members. In return the course syllabus and his month-long overseas tour to Africa have greatly enriched his own understanding of key international issues, and thereby enhanced his value to Slovenia.

Tone is an intelligent and perceptive man who thinks clearly and quickly. He is a good listener, and weighs opinions and facts carefully before reaching judgements. He has an easy manner and a pleasing sense of humour that together tend to conceal his mental speed, but help him to establish relationships easily. His contributions in seminar and debate have been well considered and effective. He also played a leading role in the RCDS Balkans Strategy Team, which produced new policy recommendations to UK MOD. Tone's written English has progressed impressively: his research paper on Slovenia and the Balkans was very well written, and reflected detailed research and understanding of the issues.

Tone has benefited greatly from his year at RCDS, and returns to Slovenia well equipped to act as a high-level defence adviser.

MA Charlton-Weedy
MA Charlton-Weedy CBE
Major General
SDS (Army) Date: 27/11

V končni oceni slušateljev je generalmajor MA Charlton-Weedy s Kraljeve akademije za obrambne študije Krkoviča označil za inteligentnega in perspektivnega moža, ki je sposoben jasnega in hitrega mišljenja. »Je dober poslušalec, vsa mnenja in dejstva pa dobro pretehta, preden da končno oceno,« je zapisal.

lje, kar glede na nekatere tovrstne poskuse v zadnjih letih (prvi je s tem začel nekdanji obrambni minister Jelko Kacin) ne bi bilo presenečenje, pa se je le pomenljivo nasmehnil. Kaj naj bi nasmešek pomenil, nam ni želel izdati, precej očitno pa je, da so poskusi njegove diskreditacije povezani

predvsem z bojem za izpraznjeno mesto načelnika generalštaba.

Zdi se torej, da je nekdo vprašanje Krkovičeve izobrazbe spretno izkoristil za svoje osebne in politične interese, pri čemer ne bi mogel izbrati boljšega trenutka. Kdo je bil to, bo verjetno pokazal čas. **D**

Ugodno do plina.

Brezplačen priklop do hiše in super darilo: rezervoar goriva!

Petrolovi pogoji postavitve plinohrama ter nakupa in dobave plina so še posebej ugodni. Več informacij na telefonski številki 080 22 66 in na spletni strani www.petrol.si

Darilo "brezplačen rezervoar goriva" dobite novi kupci ali najemniki plinohrama kot dobroimetje na predplačilni kartici Magna v vrednosti 15.000 SIT (za gorivo ali katerekoli druge nakupe na Petrolovih bencinskih servisih v Sloveniji).

PETROL

PLIN
EVROPSKE KAKOVOSTI
080 22 66

Konec jugoslovanske ideje

Mitja Volčanšek; foto: Reuters

V nedeljo je v Črni gori potekal referendum, na katerem so se njeni prebivalci odločili, da pretrgajo še preostale stike s Srbijo in ustanovijo samostojno državo. Tako se je od Beograda odtrgala še zadnja nekdanja republika rajna SFRJ.

Pogoja za uspešnost referenduma sta bila vsaj 50-odstotna volilna udeležba in vsaj 55-odstotna podpora volivcev. Če je bil prvi pogoj izpolnjen že kmalu po poldnevu in je udeležba ob zaprtju volišč dosegla rekordnih 86 odstotkov od slabih 485.000 volilnih upravičencev, je šlo pri drugem pogoju bolj tesno.

V taboru premierja Mila Đukanovića so kljub temu že v noči na ponedeljek ob prešteti 99,5 odstotka glasov razglasili uspeh referenduma. Podporo samostojni državi je izrazilo 55,5 odstotka ljudi, je razglasil Đukanović, čemur so sledila spontana javna slavlja. Tako prosrbska opozicija pod vodstvom Predraga Bulatovića kot uradni Beograd pa pred uradno razglasitvijo izidov niso želeli dajati komentarjev.

Lažja pot v Evropo Đukanović je že v intervjuju za televizijo Euronews pred tedni izrazil prepričanost v pozitiven izid, s katerim bi Črnogorci izkoristili trenutek za dosego svojih evropskih in evroatlantskih ciljev. Po njegovo bo samostojna Črna gora druga država v regiji za Hrvaško, ki bo izpolnjevala pogoje za članstvo v EU. Očitke, da bi neodvisnost povzročala težave pri prehajanju meje – sploh glede na to, da ima veliko prebivalcev sorodnike v Srbiji –, je Đukanović zavrnil in razložil, kako pri prehajanju meje za sosedo in državljane EU, ki prihajajo kot turisti, že sedaj niso potrebni vizumi ali potni listi, zato je »popolnoma nelogično misliti, da bodo Srbi potrebovali vizume ali potne liste za vstop v Črno goro«.

Črna gora je bila do sedaj talca Srbije, je menil Đukanović, kar se je pokazalo v spoštovanju mednarodnih obveznosti, predvsem pri izročanju obtožencev haaškemu sodišču. Črna gora je

Črnogorski premier Milo Đukanović

po besedah premierja morala trpeti za nekaj, za kar ni bila odgovorna. Čeprav mnogi analitiki vidijo v odhodu Črne gore korak k neodvisnosti Kosova, Đukanović noče mešati hrušk in jabolk, Črna gora pa ne sme biti opravičilo »za grozno politiko, ki se je vodila na Kosovu več let«.

Po 88 letih spet samostojni Črnogorska državnost se je vzposta-

vila, če izvzamemo bolj ali manj samostojne kneževine na ozemlju današnje države, sredi 19. stoletja ob slabenju moči Carigrada na Balkanu. Leta 1852 je Danilo II. Njegoš prevzel naslov kneza, status kneževine pa je mednarodna skupnost dokončno priznala na berlinskem kongresu leta 1878. Črna gora je sicer še dolgo sodila med najbolj zaostale evropske države, saj so namesto centralne

države dejansko vladali klani, spore pa so »reševali« s t. i. krvno osveto. S pokroviteljstvom Rusije se je država vendarle razvijala; leta 1905 je dobila ustavo, 1910 pa je bila razglašena kraljevina. Med 1. svetovno vojno je sledila zasedba s strani centralnih sil, leta 1918 pa si jo je pripojila »osvoboditeljica« Srbija, ki je kralja v izgnanstvu razglasila za izdajalca. Od takrat je Črna gora sledila usodi svoje večje sosedo. Z referendumom leta 1992 sta skupaj formirali novo Zvezno republiko Jugoslavijo, a že leta 1997 se je novo Đukanovićevo vodstvo razšlo z Miloševićevo politiko in napovedovalo osamosvojitve. Februarja 2003 se je zvezna republika prelevila v ohlapno Državno skupnost Srbije in Črne gore, iz katere bi lahko vsaka od članic izstopila z razpisom referendumoma najmanj tri leta od začetka obstoja državne skupnosti. V primeru izstopa Črne gore bi za naslednico državne skupnosti veljala le Srbija.

Novorojena država si zdaj lahko obeta hitrejše vključevanje v evropske povezave, saj je ne bo bremenilo nesodelovanje z Mednarodnim sodiščem za zločine na območju nekdanje Jugoslavije v Haagu, poleg tega pa že nekaj let vztrajno gradi svojo mednarodno podobo. Pomisleki o tem, kako bo država s komaj 620.000 prebivalci in manj kot 14.000 kvadratnimi kilometri večinoma goratega in nedostopnega terena zaživela samostojno, niso pretehtali. Ključnega pomena je bila podpora drugih etničnih skupin, predvsem Bošnjakov in Albancev, saj je Črnogorcev uradno le 40 odstotkov prebivalstva, medtem ko se jih je 30 odstotkov na zadnjem popisu prebivalstva izreklo za Srbe, čeprav je šlo pri tem verjetno bolj za politično kot narodnostno opredelitev. ▣

Slavje ob razglasitvi neodvisne Črne gore

GRANDE

IME POVE VSE

Končuje se dolga hladna vojna med Libijo in ZDA.

Preobrazba puščavskega lisjaka

Ana Müllner, foto: Reuters

ZDA so po skoraj treh desetletjih Libijo umaknile s seznama držav podpornic terorizma in napovedale vnovično vzpostavitev diplomatskih odnosov. Se je v Libiji pod vodstvom predsednika Gadafija politično mišljenje res spremenilo?

Skoraj tridesetletna hladna vojna med Združenimi državami Amerike se tako tudi uradno končuje. Od leta 1979, ko so bili pretrgani vsi diplomatski in politični stiki med državama, se je temeljito spremenil predvsem politični zemljevid sveta, v čemer lahko iščemo tudi razloge za vnovično vzpostavitev stikov med državama. A če so se v teh desetletjih drugod po svetu menjale vlade in predsedniki, je v Libiji še vedno na oblasti diktatorski predsednik Moamer el Gadafi, dolgoletni sovražnik zahodnih držav številka ena. Če pa poglobljeno pogledamo njegovo delovanje v zadnjih letih,

se vnovična vzpostavitev stikov z ZDA ne zdi več presenetljiva.

Pokrovitelji terorizma Libija je postala središče svetovne pozornosti leta 1969, ko je na oblast

prišel takrat mladi revolucionar Gadafi in oznanil začetek novega političnega režima. Ta je sprva temeljil na socializmu, sčasoma pa si je Gadafi pridobil čedalje več oblasti in postal sinonim za držav-

no politiko. Vse od sedemdesetih let prejšnjega stoletja pa je veljal za enega največjih, predvsem finančnih podpornikov terorizma na svetovni ravni. To bi si lahko privoščila le malokatera država, a Libija ima sredstva, ki ji to dovoljujejo – bogate zaloge nafte in zemeljskega plina, ki jih je Gadafi nacionaliziral kmalu po prevzemu oblasti. Tako je Gadafi lahko dolga leta financiral raznovrstne organizacije in posameznike, hkrati pa svojim državljanom zagotovil tudi razmeroma dober življenjski standard.

Gadafijevo angažiranje v svetovni politiki je sprva zajemalo le

Libija je dolga leta financirala teroristične napade.

Afriko; njegove finančne pomoči so bili prvi deležni bojevniki proti apartheidu v Južni Afriki. Kasneje se je njegov vpliv oziroma njegov denar razširil na vse dele sveta, kjer so uporniške skupine kljubovale regionalnim oblastem. V vseh teh primerih je šlo večinoma za skupine, ki so glasno nasprotovale kapitalistični miselnosti pod diktatom ZDA. Skupine, kot so Islamiistična osvobodilna fronta Moro na Filipinih, Irska republikanska armada, Palestinska osvobodilna organizacija, sandinistični uporniki v Nikaragvi, ETA in kurdska gverila, predstavljajo samo uradni del prejemnic libijskega denarja. Neuradno naj bi bilo v igri tudi več posameznikov, za tovrstne organizacije pa naj bi bil Gadafi priskrbel tudi vojaška urjenja. A omenjena dejstva niso bila uradni razlog, da se je začela desetletje dolga hladna vojna z ZDA. Libijske oblasti se namreč povezujejo tudi s številnimi terorističnimi napadi, ki so jih podprle ali pa v njih celo sodelovale. Gadafija obtožbe bremenijo predvsem organiziranja bombnih napadov v berlinski diskoteki, umora angleške policistke Yvonne Fletcher in razstrelitve letala nad škotskim mestom Lockerbie leta 1988, ko je umrlo 270 ljudi. Gadafi je dolga leta zagovarjal tudi pravico Libije do proizvodnje jedrskega orožja; to je bilo večinoma uporabljeno v napadih, ki jih povezujejo z libijskimi oblastmi. Vsi omenjeni dogodki skupaj z Gadafijevim glasnim kljubovanjem ZDA in drugim zahodnim državam pa so Libijo počasi vodili proti mednarodni osamitvi.

Sprememba mišljenja Nedavni umik Libije s spiska držav podpornic terorizma ni nikakršno preseñenje, če pogledamo distanciranje države in predvsem Gadafija od terorizma. V tem pogledu je na libijsko dožemanje vplival predvsem usodni 11. september 2001, ki je popolnoma spremenil dotodanji pogled na terorizem. Od takrat terorizem povezujejo predvsem s skrajnimi islamskimi skupinami, ki pa jih Gadafi ni nikoli popolnoma podpiral. 11. september je tudi v največji meri vplival na razorožitev separatističnih enot, kot sta npr. IRA in ETA. Tako se je tudi Libija počasi začela distan-

cirati od terorizma, vseeno pa je bila svetovna javnost nemalo preseñena, ko je Gadafi konec leta 2003 oznanil, da se država odpoveduje jedrskemu orožju. »Nihče ni izoliral Libije od drugega sveta, izolirali smo se sami. Od sedaj dalje se bomo zavzemali, da se države po svetu, še posebej v arabskem, odpovedo proizvodnji orožja za množično uničevanje, kot smo to storili mi,« je dejal Gadafi pred uresničitvijo svoje napovedi o izročitvi libijskega jedrskega orožja. Slednjega so na začetku leta 2004 izročili Agenciji za jedrsko energijo skupaj z vso dokumentacijo zadnjih štirih desetletij. Libijska vlada se je očitno veliko naučila tudi iz usode politično sorodnih držav, še posebej Iraka, ki je pod Huseinovo taktirko dolgo časa deloval na podoben način kot Libija. Gadafi je očitno dovolj kmalu spoznal, da se pri takem prepričanju ne splača vztrajati v neskončnost, saj bi v skrajnem primeru lahko doživel celo Huseinovo usodo, vsekakor pa bi bila država deležna še večjih mednarodnih kritik in sankcij.

»Libija je držala svojo besedo in dokazala, da ne spada več med podpornike terorizma. Prav tako smo Libiji lahko hvaležni za

Libija se od terorizma distancira po napadih 11. septembra 2001 v ZDA.

odlično sodelovanje po terorističnih napadih 11. septembra, ki nam je močno pomagalo v boju zoper terorizem,« je dejala ameriška sekretarka Condoleezza Rice in hkrati napovedala, da bodo v Tripoli kmalu poslali prvega veleposlanika po letu 1979, ko so

Condoleezza Rice

Tito in Gadafi sredi sedemdesetih let prejšnjega stoletja.

biti stiki med državama pretrgani. Kljub očitnim spremembam v tej saharški državi pa nanjo še vedno letijo številne kritike zaradi kršitev človekovih pravic. Novo sodelovanje med ZDA in Libijo bo po mnenju naftnih analitikov močno vplivalo na stabilizacijo naftnega trga, a kljub temu naj bi Libija še vedno veljala za težavno

okno meče denar ljudskim množicam, je poskrbel za prepoznavnost bolj na osebni kot na politični ravni. Ko se udeležuje mednarodnih konferenc, pozornost bolj kot s svojimi izjavami zbuja s čredami kamel, ki jih prevaža s seboj, četudi na drugi konec sveta. Svojo politično teorijo je izdal v t. i. Zeleni knjigi, ki združuje njegovo osebno filozofijo in politiko zadnjih let, ki jo sam označuje kot svoje življenjsko delo, čeprav je napisana v slogu šolskega prostega spisa o tem, kako voditi državo.

Kljub novim političnim zavetnikom, ki so bili do nedavnega njegovi zapriseženi sovražniki, pa se njegov politični vpliv skozi leta ni prav nič zmanjšal. A še najbolj preseñeča dejstvo, da ima Gadafi bolj kot v arabskem svetu podporo in zaveznike v Afriki ne glede na to, ali gre za muslimansko ali katoliško državo. Eden njegovih priljubljenih stavkov je: »Afriko v roke Afričanom – mi smo gospodarji naše celine.« Do arabskega sveta naj bi se bil Gadafi distanciral že v osemdesetih letih prejšnjega stoletja, ko mu je veliko arabskih voditeljev odreklo podporo. To je sčasoma našel v afriških kolegih. Vprašanje, ali bodo tudi njegovi afriški zavezniki, kot je npr. zimbabvejski predsednik Mugabe, sledili njegovemu zgledu ter začeli opuščati orožje in se distancirati od terorizma, pa ostaja odprto. **D**

partnerico, kar se tiče gospodarskega sodelovanja. Spremembe naj bi država doživela tudi na drugih področjih, predvsem v turističnem sektorju. Politika zadnjih desetletij je namreč povzročila popoln izpad turistov, ki so se raje odločali za sosednjo Tunizijo ali Egipt, v nekaj letih pa naj bi država tudi s pomočjo spodbujanja turistične strategije zanje postala privlačnejša.

Raje Afrika kot Arabija S svojim spremenjenim političnim prepričanjem libijski predsednik Gadafi potrjuje status enega najbolj nenaavadnih politikov na svetu. Mladi revolucionar, ki je izvedel državni udar pri komaj 27 letih, in ekscentrični predsednik, prepoznaven po tradicionalnih oblačilih, ki jih zamenja vsaj trikrat dnevno, med vožnjo z avtomobilom pa skozi

Vrnili umetnine

Muzej Paula Gettyja iz Los Angelesa bo vrnil številne starine, ki izvirajo iz Grčije, med njimi pa so tudi naropani predmeti, denimo ženska figura iz 5. stoletja pr. Kr. in antični relief, ki je bil ukraden iz Arheološkega muzeja na otoku Tasosu. Vrnili naj bi tudi makedonski pozlačeni venec iz 5. stoletja pr. Kr. Grčija vrnitev teh antikvitet zahteva od leta 1993. Muzej, ki ga je ustanovil ameriški naftni mogotec Jean Paul Getty, je doslej zavračal že sam pogovor z grško stranjo o tej temi. Grški mediji ugibajo, ali lahko nenadno pripravljenost omenjenega muzeja za sodelovanje pripišejo nedavnemu skupnemu odkritju grških in italijanskih oblasti, ki so prejšnji mesec v neki vili na grškem otoku Paros, ki je bil v lasti nekdanje Gettyjeve sodelavke Marion True, našli na množico starin. Po prvih ugotovitvah grške policije precej tam najdenih predmetov sodi med ukradeno blago.

Cene v nebo Cene zlata so že dosegle vrednost 728 dolarjev za unčo, kar je nov rekord v zadnjih 25 letih po letu 1980, ko je vrednost zlata dosegla 875 dolarja za

unčo. K rasti cen zlata je pripomogla iranska jedrska kriza, visoka vrednost te kovine pa bi lahko vodila v rast inflacije. Rekordne cene povzročajo zaskrbljenost, k tej pa so poleg iranske krize pripomogle

tudi špekulacije, da bodo Kitajska in druge azijske države del svojih tujih rezerv, ki jih ta čas hranijo v dolarjih, zamenjale za zlato. Do rasti cen zlata je prišlo kljub rasti vrednosti dolarja, potem ko je ameriška osrednja banka dvignila obrestno mero na pet odstotkov in omogočila novo rast cen.

Plačali bodo Rusija je dosegla dogovor z večino držav pariškega

kluba upnic, da začne s pogajanja za poplačilo celotnega ruskega dolga v višini 22 milijard ameriških dolarjev, pogajanja Rusije z 19 državami upnicami pa se bodo začela junija. Rusija naj bi poskušala izkoristiti ugodno pozitivno plačilno bilanco, ki so ji jo ustvarili visoki dohodki zaradi izvoza nafte na svetovni trg. Te dohodke naj bi zdaj namenila za poplačilo tujega dolga, vendar pa bo od vsake posamezne države upnice odvisno, ali bo sprejela rusko ponudbo za poplačilo dolga. Poleg Nemčije so med največjimi ruskimi upnicami še Italija, ZDA in Francija.

Eksplozije V eksploziji na naftovodu v bližini nigerijskega Lagosa je umrlo približno 200 ljudi, naf-

tovod pa so verjetno poškodovali ljudje, ki so nato umrli v eksploziji. V Nigeriji, največji izvoznici nafte v Afriki, so eksplozije na naftovodih precej pogoste, in to predvsem zaradi poškodb na napeljavah, ki jih povzročajo prepuščevalci in lokalno prebivalstvo, ki kradejo gorivo. Najhujša nesreča se je zgodila oktobra 1998, ko je v eksploziji naftovoda v mestu Jesse umrlo 1.082 ljudi.

TUJI TISK

The Guardian

Bogastvo v smeteh

Igralec Richard Burton je dejal, da je mogoče zaslužiti tudi z brskanjem po smeteh in britanska smetišča so potrditev njegovih besed. Med inšpekcijskim pregledom so na britanskih smetiščih našli dragocenosti v vrednosti 200.000 funtov

in tajne risbe nove letalonosilke kraljeve flote. Med trofejami, najdenimi na stotih smetiščih, je jogi, nabit z bankovci po pet tisoč funtov, morska želva, ki je sladko spala v zelenem zabojniku, in moška oblčila, ki jih je zavrgla razjarjena žena. Ljudje mečejo stran praktično vse, namenoma ali po pomoti: našli so tudi nekaj protez za človeške okončine, in kar je najhujše – kovček, poln lobanj in drugih človeških kosti. Na srečo se je izkazalo, da so kosti prišle na smetišče zaradi raztresenosti sodelavcev biološkega laboratorija ene od univerz, ne pa zaradi kakšnega zločina. Na drugem smetišču so našli popolne dokaze zločina in nekaj razstreliva. Najpogostejše čudne najdbe so proteze in potni listi.

Nature

Veliki sesalci

Kaže, da ni samo človek kriv za to, da so pred okoli deset tisoč leti z Zemlje izginili mamuti. Ameriški raziskovalec Dail Getry je v reviji Nature objavil članek, v katerem pravi, da enotne ugotovitve glede vprašanja izumrtja

mamutov in drugih velikih sesalcev ter nekaterih vrst konj še ni in je še nekaj časa ne bo. Nekako do danes je veljalo prepričanje, da so naši človeški predniki toliko časa lovili te velike sesalce, da so jih iztrebili. Druga razlaga je bila, da je se je po človekovih posegih narava tako spremenila, da mamuti preprosto niso imeli kaj jesti. V novi raziskavi pa je bilo zajetih več kot 600 različnih kosti petih največjih vrst sesalcev, vendar niso našli potrditve za to, da bi izumrli zaradi človeka. Ker se je v tistem obdobju povprečna temperatura tako kot danes nenehno višala, je mogoče, da so podlegli zaradi previsokih temperatur.

Kolumbova razstava V letošnjem letu, ko mineva 500 let od smrti Kristofa Kolumba (1451–1506), so v Španiji pripravili več razstav, posvečenih temu znamenitemu pomorščaku, ki je v iskanju najkrajše morske poti do Indije po naključju odkril Ameriko.

V Valladolidu, kjer je umrl, je tako še do 28. maja na ogled razstava njegovih pisem in zapiskov. V palači Pimentel, kjer je tudi sedež pokrajinske vlade, je poleg tega razstavljenih več kot 100 starih pomorskih kart in navigacijskih knjig ter kronik, v katerih je opisano špansko osvajanje Latinske Amerike v 15., 16. in 17. stoletju.

Na ogled Zakladi starega Egipta, ki so stoletja dolgo ležali potopljeni v Sredozemskem morju, bodo do 4. septembra letos predstavljeni na obsežni razstavi v Berlinu. Razstavljeni so umetniški predmeti in predmeti za vsakdanjo

rabo, ki jih je na obali Aleksandrije odkrila ekipa francoskega podvodnega arheologa Francka Goddia. Obiskovalci si lahko zdaj prvič ogledajo 500 eksponatov, ki so jih arheologi s pomočjo elektronskih iskalnih naprav odkrili na obali pristaniškega mesta Abukirja, ki leži 20 kilometrov severovzhodno od Aleksandrije in naj bi bilo njeno nekdanje pristanišče, ter na območjih potopljenih antičnih mest Kanopusa in Thonis-Herakliona. Da so mesta izginila pod morsko gladino, je povzročila naravna katastrofa. Aleksandrija, metropola ob ustju Nila, je v antiki veljala za eno najbogatejših mest. Sicer pa so znanstveniki in pota-

pljači doslej na posameznih lokacijah odkrili le okrog dva odstotka predvidene celotne površine antične naselbine.

Spet prijatelji Po več kot 25 letih so ZDA obnovile polne diplomatske odnose z Libijo in jo tudi umaknile s seznama držav, ki podpirajo terorizem, in s se-

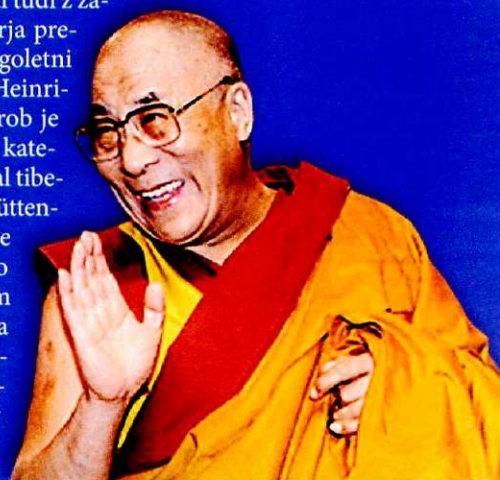
znama držav, ki ne sodelujejo v protiterorističnih prizadevanjih, hkrati pa so v Tripoliju odprli ameriško veleposlaništvo. Ta poteza ameriške administracije je posledica odločitve, ki jo je vodstvo Libije sprejelo leta 2003 in s katero se je država odpovedala terorizmu ter opustila svoj oboroževalni program. ZDA so diplomatske odnose z Libijo pretrgale leta 1980, ameriški predsednik Ronald Reagan pa je v letih 1981 in 1986 ukazal letalske napade na Libijo, zadnjega zaradi domnevne vpletenosti države v

terroristični napad na ameriške vojake v Berlinu. Libija naj bi bila odgovorna tudi za bombo na letalu ameriške družbe PanAm, ki je leta 1988 zahtevala 270 življenj.

Obiskal Koroško

Tibetanski duhovni vodja dalajlama je obiskal avstrijsko Koroško. Po pristanku na celovškem letališču je dejal, da je zelo srečen, vendar pa je pripotoval tudi z žalostjo, saj je januarja preminil njegov dolgoletni prijatelj alpinist Heinrich Harrer, čigar grob je tudi obiskal in po katerem se bo imenoval tibetanski center v Hüttenbergu. Dalajlama je avstrijsko Koroško obiskal predvsem zaradi slovesnega polaganja temeljnega kamna za tibetanski center v Hüttenbergu.

Vir: STA

TUJI TISK

La Repubblica

Perujska mumija

Mumijo ženske, ki je živela pred 1600 leti, obkroža nerazkrita skrivnost. Našli so jo v obrednem kompleksu El Brujo na severnem bregu Peruja. Je najlepša mumija, ki so jo našli na pokopališčih starodavnega naroda Moče, ki je v prvih osmih stoletjih

našega štetja naseljeval pusto severno obalo Peruja. Ta narod so vedno vodili samo moški, vojaški vodje in žreci, ki so strogo nadzorovali razdeljevanje vode in pridelovanje hrane. In kako se je znašla ženska v središču grobnice? In kako se je na njej znašel okras, ki so ga navadno pridajali v moške grobove? Vse zelo spominja na perujsko različico egipčanske carice Hatsepsut, ki so jo upodabljali v moških oblačilih in celo z umetno brado, da bi uzakonila svojo žensko vladavino. Poleg perujske vladarice, stare okoli 30 let, ki je bila zavita v stotine metrov dolge trakove, so našli žrtev, mumijo deklice z vrvjo okoli vratu, in lesen kipec, ki naj bi jo varoval. Našli so tudi tri moške grobove, a je jasno, da so bili vsi podrejeni njenemu.

New Scientist

Iskanje nezemljanov

Ko se bodo astronomi vrnili na Luno, bodo morali začeti iskati nezemeljske artefakte, ostanke tehnologije nezemeljskih civilizacij na Luni, ki so se na Lunini površini znašli bodisi po naključju ali namerno. Tako trdi Jan Crawford, raziskovalec london-

ske univerze. Prejšnji teden so se v Londonu srečali strokovnjaki Kraljevega astronomskega društva in ta teorija ima zelo malo možnosti na uspeh, vendar je nanjo kljub temu treba računati, so ugotovili na srečanju, katerega glavna tema je bila zgodovinska in sodobna situacija iskanja nezemeljskega razuma, ki so ga do sedaj iskali s pomočjo močnih radijskih postaj. Po mnenju udeležencev srečanja bi morali natančneje preiskati Lunino površje, kar se bo verjetno zgodilo v naslednjih dvajsetih do tridesetih letih. Iskanje takšnih artefaktov ali celo tako imenovanih kapsul časa v našem sončnem sistemu ni nova ideja, saj imajo tudi zemeljska vesoljska plovila na sebi pritrjene zlate plošče s podatki o sebi in zemeljski civilizaciji.

INTERVJU

Mag. Franjo Bobinac

Prvi na svetu v dizajnu in inovativnosti

Denis Vengust, foto: Bor Slana

Mag. Franjo Bobinac je predsednik uprave Gorenja. Po diplomu na Ekonomski fakulteti v Ljubljani se je zaposlil v Emu Celje, kjer je v treh letih napredoval do vodje izvoznega oddelka. Od tam je prišel v Gorenje na mesto pomočnika direktorja izvoza. Napredoval je v direktorja izvoza in zatem v komercialnega direktorja za področje gospodinjskih aparatov. Med letoma 1993 in 1998 je vodil Gorenjevo podjetje v Franciji. V tem obdobju je končal še MBA v Parizu. Potem se je vrnil v Velenje in postal član uprave za trženje. Leta 2003 je postal predsednik uprave Gorenja. Je tudi predsednik Združenja Manager.

Lahko, prosim, na kratko predstavite svoje podjetje.

Že v lanskem letu je Skupina Gorenje dosegla lepo rast in preseгла magično mejo ene milijarde evrov prihodkov. Skupina združuje 45 podjetij, od tega 35 v tujini. Temeljna dejavnost je proizvodnja in prodaja gospodinjskih aparatov, ki predstavlja blizu 85 odstotkov realizacije. Poleg tega Gorenje izdeluje pohištvo ter toplotno in sanitarno opremo, zastopa nekatere tuje proizvajalce s področja medicinske opreme, energetike, varovanja okolja itd. V skupini je okoli 10.000 zaposlenih, od tega približno 8.000 v Sloveniji in okoli 2.000 v tujini. Več kot 75 odstotkov prodaje ustvarimo pod lastnimi blagovnimi znamkami. Po mojem mnenju smo daleč najbolj mednarodno slovensko industrijsko podjetje z navzočnostjo v več kot šestdesetih državah sveta. V tujini imamo predvsem podjetja, ki se ukvarjajo s prodajo. Poleg tega imamo še tovarni pohištva v Avstriji in na Češkem ter od lani tudi proizvodnjo štedilnikov, kjer je 1.000 zaposlenih.

Nedavno ste objavili poslovne izide Gorenja za prvo četrtletje. Opaziti je povečanje prihodkov in dobička ob sočasnem zmanjšanju števila zaposlenih.

Tako uprava kot nadzorni svet izide ocenjujeta za zelo solidne. Prvo četrtletje smo torej končali uspešno, četudi v poslovnem okolju še vedno vlada recesija. Inštituti npr. v Nemčiji sicer objavljajo meritve, da se je po-

trošniška klima že bistveno izboljšala, vendar tega na trgu še ni čutiti. Hkrati še vedno veljajo tudi zelo težke razmere na dobaviteljski strani, na trgu surovin in repromateriala. Za nas so še posebno kritične velike podražitve jeklene pločevine. V teh težkih okoliščinah ni bilo samoumevno, da bo Gorenje povečalo prihodke in dobiček. Rezultati so posledica našega aktivnega ukrepanja. Ustvarili smo prihranke tako z iskanjem cenejših dobaviteljev kot v sami proizvodnji, logistiki in drugje v poslovnem procesu. Razvijali smo nove kvalitetne proizvode in ponekod poskušali s selektivnim dvigovanjem cen. Brez vsega tega bi nam že lani samo učinki dražje pločevine odpihnili celoten dobiček. Trend prilagajanja zaostrenim tržnim razmeram nam je uspelo zadržati tudi v letošnjem prvem četrtletju. Pričakujem, da se bo v drugi polovici leta tržna bitka še zaostрила zaradi novih napovedi o podražitvah surovin, še posebej jeklene pločevine. Učinke podražitev je namreč zelo težko prenesti na kupce, ker je že obstoječa konkurenca zelo huda, ob njej pa se pojavljajo tudi vedno novi tekmeči z Bližnjega in Srednjega vzhoda ter iz Kitajske. Poraja se tudi vse močnejša konkurenca iz novih članic EU, kamor vsi največji evropski proizvajalci, kot so Bosch, Electrolux in Indesit, selijo proizvodnjo. Te države so z vidika stroškov, predvsem delovne sile, cenejše od Slovenije. Nekoč so v Italiji proizvedli kar 40 odstotkov vse evropske bele tehnike, danes je največji evropski proizvajalec najbrž že Poljska, tu pa so še druge države nekdanjega vzhodnega bloka, tudi Rusija. Po napovedih naj bi bilo v prihodnosti prav v slednji največ kapacitet za proizvodnjo bele tehnike. Rusija je namreč velik trg, pridobitev statusa domačega proizvajalca pa pomeni prednost na trgu, možnost izognitve raznim carinskim dajatvam, omogoča okrepitev sodelovanja s tamkajšnjimi cenejšimi dobavitelji in še nekatere druge ugodnosti.

Zaradi vsega navedenega tudi Gorenje načrtuje internacionalizacijo proizvodnje. Gorenje je še pred dvema letoma gospodinjske aparate proizvajalo le v Velenju. Po lanskem prevzemu More Moravie imamo 10 odstotkov proizvo-

dnje na Češkem. 1. marca letos smo začeli graditi tovarno hladilno-zamrzovalnih aparatov v Valjevu, ki naj bi začela s proizvodnjo že do konca oktobra letos. Kakšno leto do leto in pol za tem načrtujemo, da bomo imeli proizvodnjo pralnih strojev tudi v Rusiji ali Ukrajini. V naslednji petih letih bo torej Gorenje imelo proizvodnjo bele tehnike predvidoma na štirih lokacijah; verjetno bo delež velenjske lokacije v proizvodnji še vedno med 60 in 70 odstotki, ampak večino rasti bomo ustvarjali drugje, kjer bomo lahko še bolj cenovno konkurenčni.

Se bo obseg proizvodnje v Sloveniji zmanjšal?

Zdajšnja raven proizvodnje v Velenju je okoli 3 milijone aparatov letno. Naša ambicija je zadržati domačo proizvodnjo na približno enaki ali na le za malenkost nižji količinski ravni. V vsakem primeru bomo število zaposlenih v proizvodnji obdržali na sedanji ravni, saj se bodo doma proizvajali najkompleksnejši aparati, z največ dodatne opreme, z največjo dodano vrednostjo ... V Sloveniji želimo torej zadržati sedanji obseg proizvodnje in obseg produktivnih delovnih mest, medtem ko bomo dodatno rast obsega proizvodnje ustvarjali drugje.

Iz vaših izjav je slutiti, da lahko pričakujemo racionalizacijo oziroma zmanjševanje števila zaposlenih v režiji.

Vaša domneva je pravilna. Strošek dela je zelo pomemben. Še posebej če gre za neproduktivno režijsko delo. Seveda s tem nikakor ne mislim, da je vse delo v režiji oziroma administraciji neproduktivno. Govorimo o poslovnih procesih, ki se posodablajo. Z uvedbo informacijskega sistema SAP v matičnem podjetju in v hčerinskih družbah so nekatera opravila postala nepotrebna; nekateri podatki, ki so se prej vnašali ročno, se sedaj vnašajo avtomatsko. Skupaj s svetovalno hišo iščemo prihranke na vseh področjih, pri čemer je pomembno tudi zmanjševanje obsega podpornih služb. V vsakem primeru v Gorenju ščitimo produktivna delovna mesta in v prihodnjih letih ne načrtujemo zmanjševanja števila zaposlenih v proizvodnji, medtem ko bomo tistim zaposlenim, ki

- ▶ delajo na neproduktivnih in nepotrebnih delovnih mestih v režiji, poskusili ponuditi drugo delo ali poiskati druge rešitve. Vse to bo potekalo transparentno, v skladu s predpisi in v soglasju s socialnimi partnerji v Gorenju.

Ali Gorenje ne zamuja s širitvijo proizvodnje na tuje, saj so trendi internacionalizacije opazni že več let?

Moram reči, da ti trendi poprej niso bili tako zelo opazni, saj se internacionalizacija v naši panogi pospešeno dogaja v zadnjih dveh, treh letih. Kar se Gorenja tiče, se nam niti ne mudi tako zelo kot zahodnoevropskim proizvajalcem, saj bi lahko kakšno leto ali dve normalno poslovali in povečevali proizvodnjo tudi v Velenju. Sedaj se z internacionalizacijo pravočasno pripravljamo na prihodnost. V Nemčiji je strošek delovne ure 26 evrov, v Španiji 16, pri nas v Sloveniji 10, na Češkem 5 evrov. Slovenija je torej še vedno bistveno ugodnejša kot Nemčija, vendar ne več toliko, če se primerjamo s Španijo. Precej manj smo ugodni od Poljske, Madžarske, Češke in Slovaške, da o Rusiji, Bolgariji in Romuniji sploh ne govorim.

Toda v Rusiji so verjetno nekateri drugi, »neuradni« stroški večji, produktivnost pa manjša?

Verjetno. Toda vseeno jih ne kaže podcenjevati. Nekatero regije v Rusiji, Romuniji in tudi na Poljskem se zelo hitro industrializirajo. Tja se hitro seli avtomobilska industrija in vrsta drugih panog. Tudi Gorenje se pravočasno pripravlja na takšno internacionalizacijo. Ko iščemo lokacije, je pomembnih več dejavnikov: industrijska tradicija lokacije, ali je v okolici dovolj strokovno podkovanih delavcev in industrijske delovne sile, ali na lokaciji že obstaja dobaviteljski park oziroma ga je mogoče vzpostaviti, kakšna je podpora lokalnih oblasti razvoju. Lokacije ocenjujemo tudi z vidika lege zaradi logističnih stroškov in z vidika prodaje.

Katere so druge pomembne prioritete Gorenja?

Še naprej bomo veliko pozornosti posvečali obvladovanju stroškov. Poslušamo v panogi, ki je izrazito globalizirana in koncentrirana in v kateri ni velikih stopenj rasti. Zavoljo tega je potrebna ekonomija obsega in dobro obvladovanje stroškov. Glavni stroški v naši panogi so material, logistika in delo. Na vseh treh segmentih bomo delali tudi naprej in poskušali v največji mogoči meri nadomestiti neugodne globalne trende na področju surovin in energije. Iskali bomo nove dobavitelje in še več nabavljali na dolarskem območju ter v jugovzhodni Evropi. Z dobavitelji se bomo povezovali dolgoročno že pri razvoju, kot to na primer počne avtomobilska industrija.

Pomembna je tudi učinkovita organizacija logistike, saj so naši proizvodi zelo volu-

Smo že največja slovenska multinacionalka, a želimo postati vsaj še dvakrat tako veliki, z močno pozicijo na trgu in s sedežem v Sloveniji.

minozni in se pri transportu prevaža tudi ogromno »zraka«.

Nikakor ne smemo zanemariti stroškov dela. Tudi zato ste opazili, da se je zmanjšalo število zaposlenih. Pri tem ni šlo za odpuščanje, temveč za naravno fluktuacijo, predvsem upokojevanje. Z manjšim številom zaposlenih smo dosegli večji obseg proizvodnje, kar pomeni večjo produktivnost in s tem večjo konkurenčnost Gorenja.

Velikega pomena je tudi inovativnost blagovne znamke. Prodajamo izdelke za končne uporabnike, zato je ugled blagovne znamke nadvse pomemben. Ugled je mogoče graditi na različne načine. Za posebno konkurenčno prednost Gorenja vzpostavljamo področji dizajna in inovativnosti svojih izdelkov. V svojo vizijo smo zapisali, da želimo biti številka ena na svetu na področju industrijskega oblikovanja gospodinjskih aparatov in da bomo na tem področju ne le sledili velikim, temveč prvi uveljavljali novosti. Vprašanje je, ali je oblikovanje samo zase konkurenčna prednost, ki jo je mogoče obraniti. Zaradi tega bomo v prihodnje poskušali dizajnu vdihniti še večjo noto tehnološke inovativnosti. Naš dizajn seveda sledi emocijam, slediti pa mora tudi funkcionalnosti in inovativnosti. Menim, da je kom-

binacija dizajna in inovativnosti za končnega uporabnika izjemnega pomena in vrednosti.

Naj pa poudarim, da uspehov ni brez vrhunske ekipe zaposlenih. Podjetniška kultura v Gorenju in pripadnost podjetju sta izredni, skorajda neobičajni v primerjavi z drugimi podjetji. Mnogo je primerov, ko so cele družine zaposlene v Gorenju, tudi že po več generacij. Zato delavcem Gorenja nikakor ni vseeno, kakšna bo prihodnost podjetja. Poleg tega moram omeniti še odlično ekipo 50 do 60 vodilnih menedžerjev, ki vodijo Gorenjeva podjetja doma in tujini. Tudi zaradi velike predanosti zaposlenih na vseh ravneh vodstvo želi, da rastemo tudi s prevzemi, ne da bi prevzemna tarča postali sami. Moro Moravio smo prevzeli lani, hkrati imamo na vidiku še več potencialnih tarč, od katerih bi lahko kakšno prevzeli morda že letos, vsekakor pa bomo v prihodnjih letih aktivni na tem področju.

Ali ni večina potencialnih prevzemnih tarč iz vaše panoge v srednji in vzhodni Evropi že prevzeta?

Delno to drži. Po svoje mi je žal, da Gorenje finančne moči za prevzeme ni imelo že pred kakšnimi petimi ali šestimi leti. Takrat so bile prioritete druge – predvsem v vzpo-

stavitvi novejšje in modernejše proizvodnje v Velenju. Sedanje vodstvo pa je vsekakor zelo ambiciozno glede prevzemanja. Kombinacija prevzemov, novih naložb »greenfield« in drugih virov rasti nam bo omogočila, da bomo prihodke povečali vsaj na 1,5 milijarde, če ne kar na 2 milijardi evrov letno. S tem se bomo uvrstili med največje evropske proizvajalce bele tehnike. Če bomo podvojili svoj tržni delež, bomo obvladovali okoli 7 do 8 odstotkov evropskega trga, kar pomeni, da bi bili v Evropi okoli petega mesta po velikosti v panogi.

Glavni trg Gorenja torej še naprej ostaja Evropa. Iz poslovnega poročila je razvidno, da ste ustanovili družbo v Združenih arabskih emiratih.

Naš fokus ostaja Evropa, v kateri ustvarimo 90 odstotkov prihodkov, le 10 odstotkov drugje (pretežno v ZDA in Kanadi). V Evropi imamo še nekaj sivih, ne dovolj pokritih lis. Zato se ne želimo zaletavati drugam, dokler ne pokrijemo še teh območij. Ko bomo še okrepili svoj položaj v Evropi, bomo začeli priložnosti aktivneje iskati tudi na drugih celinah.

Res smo ustanovili družbo Gulf s sedežem v Združenih arabskih emiratih. Skupaj z družbo, ki smo jo ustanovili lani v Šanghaju, je to že napoved, da resno razmišljamo tudi o Bližnjem in Daljnem vzhodu. Razmišljamo tudi o Latinski Ameriki, želimo še rasti tudi v Severni Ameriki in Avstraliji, kjer smo že navzoči. A kamor koli bomo že šli zunaj svojih tradicionalnih poslov in držav v Evropi, bomo povsod poskušali prodajati visoko opremljene aparate z višjo dodano vrednostjo. Prepričan sem, da ima Gorenje s svojim čudovitim dizajnom, inovativnostjo in kakovostjo na Bližnjem vzhodu, na Kitajskem, v Turčiji in še kje možnost, da prodira v še višje cenovne razrede kot v Evropi.

Letos poleti poteče mandat nadzornemu svetu. Kakšni so odnosi uprave z večjimi lastniki?

Najprej mi dovolite, da povem, da smo minuli četrtek (op. a.: pogovarjali smo se v ponedeljek, 15. maja) na finančno-borzni konferenci v Portorožu že drugo leto zapored prejeli nagrado portal za najboljše odnose z vlagatelji in drugimi interesnimi skupinami. To pomeni, da smo odprti tako do zaposlenih kot do poslovnih partnerjev in do lastnikov. Na podelitvi sem rekel, da je sicer lepo biti javna delniška družba (op. a.: to pomeni, da delnice kotirajo na borzi), a tudi hudičevo naporno, predvsem z vidika komuniciranja – posredovanja pravočasnih, hitrih in korektnih informacij ob upoštevanju interesov vseh delničarjev. Moram reči, da tudi meni osebno vse to vzame kar precej časa, toda taka je vloga predsednika javne delniške družbe.

Znotraj vsega tega so odnosi z vlagatelji zelo pomembni. Žal dogajanje na Ljubljanski

borzi – cena in obseg prometa z delnico Gorenja – ne izpričuje v celoti dejanskega stanja podjetja. To je posledica nelikvidnosti (op. a.: majhnega obsega prometa) Ljubljanske borze. Sicer so naši odnosi z lastniki korektni, saj smo pripravljeni odgovoriti na vsako vprašanje in tudi sicer skrbimo za redno in korektno obveščanje. Pri tem enakopravno obravnavamo vse lastnike. Na drugi strani je prijaznost lastnikov do uprave po mojem mnenju odvisna predvsem od »prijaznosti poslovnih rezultatov«, ki jih dosega uprava v vodenjem družbe.

Kako komentirate najrazličnejše govornice – od tega, da boste postali minister, do tega, da boste razrešeni s svojega položaja?

Mandat te uprave poteče leta 2008. Ne razmišljam o drugem kot o prihodnosti Gorenja. Enako bi bilo tudi v primeru kakršnih koli drugih ponudb, za katere pa moram reči, da jih niti ni bilo. Uprava želi še naprej razvijati Gorenje. Seveda je odločitev vedno v rokah lastnikov oziroma nadzornega sveta.

Julija letos poteče zadnja opcija iz prodajne pogodbe za delnice Gorenja s Slovensko odškodninsko družbo (SOD). Namerava podjetje od SOD odkupiti tudi ta delež? Kako ranljivo za prevzem je Gorenje ob sedanji lastniški strukturi?

Pri prodaji podjetja je pomembno tudi, da se ohranijo delovna mesta, dobavitelji in obdrži velik obseg plačanih davkov in prispevkov državi.

Ti dve vprašanji sta resnično povezani. Ker smo se zavedali, da bo SOD zaradi potrebe po unovčevanju naložb iskala prodajne možnosti tudi za lastniški delež v Gorenju, se je uprava v dogovoru z nadzornim svetom odločila, da bo odkupila del teh delnic za sklad lastnih delnic. Drugi del delnic odkupuje Kapitalska družba (KAD).

Gorenje bo s tem doseglo zgornjo zakonsko mejo desetih odstotkov lastnih delnic. Mogoče je, da bomo ta delež sorazmerno kmalu uporabili za kakšne strateške povezave, ga recimo zamenjali za lastniški delež v kakšnem drugem podjetju.

Glede lastniške strukture sem v preteklosti že večkrat poudaril, da ni naloga uprave, da bi lastnikom solila pamet, kaj naj počnejo s svojimi deleži. Osebnostno sicer menim, da je drugi val privatizacije oziroma umik države iz gospodarstva, ki se napoveduje, potreben in je prav, da se zgodi. Glede Gorenja nimamo še nobenih informacij. Vsekakor bi želeli, da bi se upoštevala strateška naravnost podjetja in ambicija Gorenja, da postane še pomembnejši igralec v panogi. Z vidika mednarodne navzočnosti smo že največja slovenska multinacionalka, a želimo postati vsaj še dvakrat tako veliki, z močno pozicijo na trgu in s sedežem v Sloveniji. Lastniška struktura, kakršna koli že bo, naj ta naš temeljni cilj tudi podpira.

Kolikor bi KAD in SOD strateškemu lastniku skupaj prodali delež, ki ga še imata ta čas, bi po obstoječi prevzemni zakonodaji prišlo do prevzema. Mislim, da ni namena, da bi do tega prišlo. Menim, da je prav in da se lastniki zavedajo, da se pri tako velikih družbah, kot je Gorenje, gleda maksimizacija vrednosti za državo. Samo za ilustracijo naj povem, da je Gorenje samo lani plačalo državi za okoli 10 milijard tolarjev davkov in prispevkov. Učinki prek dobaviteljev in trošenja zaposlenih so še mnogo večji. Od Gorenja je odvisno veliko družin in veliko dobaviteljev. Skupaj gre v Sloveniji vsaj za 50 do 60 tisoč ljudi. Prav je, da država pri prodaji pazi na čim višjo kupnino. Ampak maksimizacija celotne koristi za državo je tudi pomembna, da se ohranijo delovna mesta, dobavitelji in obdrži velik obseg plačanih davkov in prispevkov. Zato se mi zdijo razmišljanja o tem, da bo KAD sicer prodajala svoje deleže, ampak predvsem portfeljskim lastnikom, morda pa bo tudi sama ostala še vedno delno navzoča kot portfeljski lastnik, ustrezna. ■

80 let APZ

V. M.

Akademski pevski zbor Tone Tomšič ŠOU v Ljubljani letos praznuje 80. obletnico ustanovitve. Zbor je imel dve življenji, predvojnega in povojnega.

Akademski pevski zbor je ljubiteljski zbor, ki deluje v Ljubljani, sestavljajo pa ga študenti, ki prihajajo z vseh koncev Slovenije in študirajo na različnih ljubljanskih fakultetah. Velja za enega najboljših slovenskih pevskih zborov.

Ljubezendopetja Zbor od svojega nastanka sodi med najpomembnejše usmerjevalce slovenskega zborovskega petja ne samo po izvajalsko-tehnični plati, temveč tudi po svoji programski usmerjenosti. Vseskozi pomembno oblikuje in dopolnjuje slovensko in svetovno zborovstvo ter je pomemben glasnik slovenske kulturne dediščine in sodobne zborovske literature. Repertoar sestavljajo skladbe vseh glasbenozgodovinskih slogovnih obdobij, posebno pozornost pa zbor posveča sodobni zborovski literaturi.

APZ, ki ga je vodila vrsta uglednih in priznanih slovenskih dirigentov, je navdih tudi mnogim

skladateljem, zato so zanj napisali mnogo skladb. Z naročili in natečaji spodbuja nastanek novih skladb tako mladih kot že uveljavljenih slovenskih skladateljev. S prvimi izvedbami skladb gradi prepoznavnost slovenske zborovske ustvarjalnosti tako doma kot po svetu. V vseh letih svojega delovanja je izvedel številne novosti, nova dela večinoma slovenskih skladateljev.

Po doslej zbranih podatkih jih je doslej izvedel prek 300.

V zboru je doslej prepevalo približno 1.600 (aktivnih) pevcev in pevk, ki jih družijo velika ljubezen do petja in nenehna želja po vrhunskem umetniškem ustvarjanju. Zbor so vedno vodili znani zborovodje: France Marolt, Radovan Gobec, Janez Bole, Lojze Lebič, Igor Lavrič, Marko Munih,

Jože Fürst, Jernej Habjanič in Stojan Kuret. Od sezone 2002/03 ga vodi zborovodkinja Urša Lah. Več o zboru na www.apz-tt.si.

Uspehi in nagrade APZ koncertira po vsej Sloveniji in v zamejstvu, sodeluje pri izvedbah vokalno-instrumentalnih projektov, snema za arhiv RTV Slovenija, sodeluje pri zborovodskih seminarjih, koncertih in festivalih. Svojo kakovost potrjuje z odmevnimi nastopi na mnogih domačih in tujih festivalih ter tekmovalnih odrih doma in v tujini.

Po dosežkih na zborovskih tekmovanjih doma se APZ uvršča med najboljše zборе v Sloveniji. Vsa leta posega tudi po najvišjih mestih na mednarodnih tekmovanjih v tujini. Največji mednarodni uspehi zbora so zmage na najuglednejših tekmovanjih, kot so C. A. Seghizzi pod vodstvom Lojzeta Lebiča (leta 1963) in Marka Muniha (leta 1965 in 1967), na tekmovanjih za Grand Prix Tours pod vodstvom Jožeta Fürsta (leta 1980), Jerneja Habjaniča (leta 1984) in Stojana Kureta (leta 1999) ter Grand Prix Seghizzi, Grand Prix

Dirigenti

Akademski pevski zbor vse od nastanka vodijo priznani zborovodje in dirigenti:

1926–1941

1946–1956

1957–1960

1960–1961, 1963–1965

1962–1963

1965–1975

1975–1982, 1988–1992

1982–1987

1992–2002

2002–

France Marolt (1891–1951)

Radovan Gobec (1909–1995)

Janez Bole

Lojze Lebič

Igor Lavrič

Marko Munih

Jože Fürst

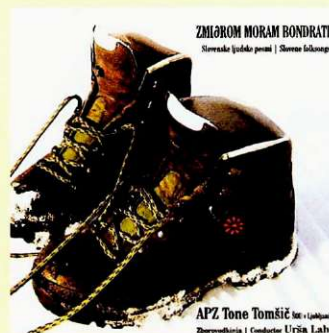
Jernej Habjanič (1939–2000)

Stojan Kuret

Urša Lah

Zgoščenka

Akademski pevski zbor je pod vodstvom zborovodkinje Urše Lah v počastitev 80. obletnice ustanovitve izdal zgoščenko slovenskih ljudskih pesmi z naslovom *Zmiđrom moram bondrati*. Na njej je zbranih 15 priredb slovenskih ljudskih pesmi. Med njimi sta dve nedavno napisani priredbi za APZ: *Zmiđrom moram bondrati*, koroška ljudska, v priredbi Lojzeta Lebiča in *Moj rožmarin*, ljudska iz Lipe, v priredbi Nane Forte. Zbor je segel tudi po bogati zakladnici prehojene poti in posnel nekaj priredb, ki jih je krstno izvedel pred desetletji: *Riba Faronika*, tolminska ljudska, skladatelj Marjan Gabrijelčič (leta 1972), *Zeleni Jurij*, belokranjska ljudska, skladatelj Samo Vremšak (leta 1962) in *Visoki rej*, splet pesmi iz Ziljske doline, skladatelj Lojze Lebič (leta 1963). Zgoščenka prikazuje različne pristope k obdelavam ljudskih pesmi in različne razvojne faze uporabe ljudskega materiala v slovenski zborovski ustvarjalnosti. Na zgoščenci je prikaz skladb od vernih zapisov izročila prek Adamičeve harmonizacije, ki predstavljajo ljudsko pesem v času, ko je vladalo prepričanje, da jo je treba očistiti narečij in folklorizmov ter jo kultivirati, do nekaterih sodobnih obdelav, v katerih je ljudskost ohranjena le v fragmentih, in ne nazadnje priredb skladateljev Lojzeta Lebiča in Pavleta Merkuja, ki se znova vračata k izvorni ljudski pesmi. APZ je zgoščenko izdal v sodelovanju z *Radiom Slovenija*.

ZMIĐROM MORAM BONDRA TI
Slovenske ljudske pesmi | Slovene folk songs

APZ Tone Tomšič (dir.) - Ljubljana
Zborovodnja | Conductor Urša Lah

Varna (leta 2001) in Grand Prix Evrope v Arezzu (leta 2002) pod vodstvom Stojana Kureta.

Pod vodstvom Urše Lah je zbor osvojil prvo mesto na mednarodnem festivalu v Tampereju (leta 2003), prvi mesti v kategoriji mešani in ženski zbori na tekmovanju v Cantonigrosu (leta 2004), prvo mesto na državnem tekmovanju *Naša pesem Maribor* (leta 2005), prvo nagrado v kategoriji tematski program na tekmovanju C. A. Seghizzi (leta 2005) in uvrstitev v finale tekmovanja evropske radijske mreže *Let the peoples sing* v Kölnu (leta 2005). V vseh letih svojega delovanja je prejel številna priznanja na državni ravni. Najvidnejša med njimi so red jugoslovanske krone V. stopnje (leta 1930), častno pokroviteljstvo kraljice Marije (leta 1934), zlati častni znak svobode RS (leta 1996), plaketo mesta Ljubljane (leta 2000) in zlati znak Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti (leta 2003).

Razstava Ob 80-letnici zboru so v Narodni in univerzitetni knjižnici (NUK) v Ljubljani 4. maja odprli razstavo, ki prikazuje zgodovino zboru. Razstavo je zbor pripravil v sodelovanju z Nukom; do 26. maja bo na ogled v Nuku, nato pa od 27. maja do 2. junija še v Cankarjevem domu v Ljubljani. Razstava prikazuje zgodovino zboru od ustanovitve leta 1926 do danes. Njen namen je predstaviti prispevek in pomen zboru v slovenski kulturi in prepoznavnosti v svetu; med drugim bo sta na ogled pregled zgodovine zboru, predstavljena bo tudi fotografija zboru in skladb v krstni izvedbi APZ, diskografija zboru

ter priznanja, plakete in pokali z najpomembnejših tekmovanj in festivalov, ki pričajo o odmevnih dosežkih zboru na umetniškem področju. Odprtje razstave bo pospremlil izid zbornika.

Naslednji vrhunec jubilejne sezone zboru bo 28. maja, ko bo APZ ob 80-letnici v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani priredil jubilejni koncert. Posebej za to priložnost je zbor za dirigentko Uršo Lah naročil nova dela slogovno in kompozicijsko različno usmerjenih mladih slovenskih skladateljev. V prvem delu bodo

predstavljena nova dela skladateljev Pavla Dolenca, Nane Forte in Roka Goloba ter izkušenega mojstra zborovskega stavka Jakoba Ježa. Druga polovica koncerta bo namenjena glasbeno-scenskemu delu *Prisotnost*, ki ga je po naročilu zboru napisal skladatelj Peter Šavli na besedilo Maje Vidmar, prejemnice Jenkove nagrade Društva slovenskih skladateljev in letošnje nagrajenske Prešernovega sklada.

Zgodovina Akademski pevski zbor Univerze v Ljubljani je leta 1926 ustanovil France Marolt kot

moški sestav. Marolt je v letih od 1938 do 1940 vodil tudi Ženski APZ. Moški APZ je zaradi prepovedi nehal delovati leta 1941, po t. i. kulturnem molku med drugo svetovno vojno pa je leta 1946 začel delovati v mešani zasedbi in pod imenom APZ Tone Tomšič. Kot je znano, »kulturni molk« ni prav nič pripomogel k osvoboditvi domovine. Bil je propagandno sredstvo komunistov, s katerim so zelo škodovali slovenski kulturi, predvsem pa njenim izvajalcem. Tako kot na nekaterih drugih področjih kulture je tudi pri zboru ta »kulturni molk« zbor pretrgal tradicijo, tako da so po vojni zbor ustanavljali na novo.

Od Marolta do Gobca Zbor je bil ustanovljen 12. marca 1946 na ljubljanski univerzi in naj bi nadaljeval tradicijo predvojnega APZ. Ker je po vojni zelo narasel pritok ženske mladine na univerzo, je bilo sklenjeno, da se ustanovi mešani pevski zbor, ki je dobil naziv Študentski pevski zbor. Ustanovitelji zboru, med katerimi je imela največ zaslug Majda Puhar, so stali pred težko rešljivimi vprašanji: zbrati dovolj številčen in soliden kader pevk in pevcev, ustanoviti vsaj skromen notni arhiv in najti dirigenta. Ob ustanovitvi je zbor štel 60 pevcev. Kalil se je poleti na delovni akciji pri regulaciji Pesnice, kjer se je organizacijsko okreplil. Svoj ognjeni krst je doživel s prvimi nastopi v večjih krajih Štajerske in s koncertom v Varaždinu.

Jeseni, z začetkom študijskega leta, se je zbor zelo okreplil in narasel na 90 članov. Začel je s pripravami na prvi koncert, ki je ▶

Pri odprtju razstave o zgodovini zboru v Nuku 4. maja

Direktor zboru dr. Franc Perdih, mag. Simona Moličnik Šivic in dr. Ignacij Voje

Urša Lah

Sedanja zborovodkinja APZ Urša Lah je študirala glasbeno pedagogiko na ljubljanski Akademiji za glasbo. Sodelovala je v nekaterih najboljših slovenskih vokalnih sestavih in bila med letoma 1992 in 1996 članica Slovenskega komornega zbora. Zborovodsko znanje je dopolnjevala kot udeleženka izobraževalnih seminarjev v organizaciji zborovskih združenj IFCM in Europa Cantat. Njeni dosednji uspehi so v veliki meri povezani z umetniškim vodenjem Mešanega mladinskega pevskega zbora Veter, s katerim je dosegla številne zlate plakete in prva mesta na tekmovanjih v slovenskem (Zagorje, Celje) in širšem evropskem prostoru (Neerpelt v Belgiji, Cork na Irskem, Budimpešta na Madžarskem, Lindenholzhausen v Nemčiji, Preveza v Grčiji). Leta 1999 je v nemškem Pohlheimu prejela nagrado za posebne diri-

gentske dosežke, istega leta ji je Rotary Club Ljubljana podelil naziv *učitelj-mentor leta*. Na mednarodnem tekmovanju v grški Prevezi je leta 2004 dobila nagrado za najboljšega dirigenta tekmovanja. Zveza kulturnih društev Ljubljana ji je v letu 2002 podelila srebrno priznanje za ustvarjalno umetniško vodenje MeMPZ Veter.

Urša Lah je bila od 1998 do 2002 tudi dirigentka Komornega zbora RTV Slovenija. Z njim je krstno izvedla nekatere skladbe sodobnih slovenskih skladateljev, obogatila radijski arhiv s posnetki del slovenskih in tujih ustvarjalcev 20. stoletja in pripravila številne vokalno-instrumentalne projekte. Dejavna je tudi kot predavateljica na seminarjih za izobraževanje

zborovodij in članica strokovnih žirij slovenskih zborovskih tekmovanj. V sezoni 2002/2003 je prevzela umetniško vodstvo APZ Tone Tomšič ŠOU v Ljubljani, s katerim je leta 2003 osvojila zlato plaketo in prvo mesto na mednarodnem pevskem festivalu v Tampereju na Finskem. Leta 2004 je na mednarodnem tekmovanju v španskem Cantogrosu osvojila dve prvi mesti, in sicer v kategorijah mešanih in ženskih zborov. Zlato pot je nadaljevala tudi v letu 2005, saj je na državnem tekmovanju *Naša pesem* v Mariboru osvojila prvo mesto in prejela zlato plaketo. Svoj evropski sloves je potrdila s prvim mestom in prvo nagrado v kategoriji tematski programi na mednarodnem tekmovanju C. A. Seghizzi v Gorici ter z uvrstitvijo v finale tekmovanja EBU *Let the Peoples Sing* 2005, ki je potekalo v Kölnu.

▶ bil sestavljen iz partizanskih, narodnih in umetnih pesmi. V novonastali ŠPZ se je včlanilo tudi nekaj pevcev, ki so bili člani predvojnega APZ. Prav navzočnost maroltovcev jih je prepričala, da je ŠPZ nadaljevanje APZ.

Na pobudo Franceta Marolta so organizatorji za dirigenta izbrali Radovana Gobca, ki je bil takrat študent na Akademiji za glasbo. Deset let je rasel z zborom, z njim doživljal uspehe in neuspehe, prizadeval si je, da bi dvignil zbor na

visoko umetniško raven. Podpiral ga je predvojni dirigent France Marolt, ki je pogosto prihajal na vaje, popravljaj, bodril in tudi kritiziral. Zato je v prvem desetletju programska politika zbora sledila poti, ki jo je pred vojno začrtal Marolt. Glavni namen je bil poslušalcem približati slovensko narodno in umetno pesem v obliki stilnih koncertov in s tem vzpodbuditi sodobne skladatelje, da se posvetijo komponiranju novih skladb.

Poseg politike Eden najuspešnejših programov, ki jih je zbor izvajal in nad katerim je še vedno bedel Maroltov duh, so bila leta 1952 izvedena *Slovenska glasbena obredja: Koroška ohcet* (F. Marolt), *Dolenjsko ženitovanje* (M. Tomc), in *Prleško gostivanje* (C. Cvetko). Tak način podajanja narodnih pesmi, v slogovni obdelavi povezanih v eno celoto, predstavljenih po komentatorjih v izvornih dialektih, je bil v naši vokalni glasbi nekaj novega. Od vseh programov je doživel največ, blizu 20 repriz.

V zvezi s koncertom v Unionski dvorani v Ljubljani se je dr. Ignacij Voje, takrat član zbora, pri odprtju razstave o obletnici zbora v Nuku spomnil naslednjega dogodka. Po drugem delu koncerta, v katerega je skladatelj (in duhovnik!) Matija Tomc vpletel tudi krščansko izročilo, je politični vrh, ki se je udeležil koncerta, protestno zapustil

dvorano. Do podobnih zapletov je prišlo, ko je Gobec pripravljaj zadnji koncertni program. Tesno sodelovanje s skladateljem Matijo Tomcem ni bilo v skladu z usmeritvijo takratne kulturne politike. Ob desetletnici zbora je Matija Tomc uglasbil Aškerčevo pesnitev *Stara pravda* in mu jo posvetil. Ker se dirigent Radovan Gobec ni uklonil pritiskom glede programske usmeritve, so ga po koncertu klicali na odgovornost.

Že od rojstva je bil APZ zavezan neodvisnosti ustvarjalnega duha. Zbora vsa ideološka šikaniranja niso zlomila. Trdno je stal za dirigentom Gobcem in ga podprl.

Ideološko preimenovanje Študentskemu pevskemu zboru so novo – ideološko – ime dali leta 1953, ko so ga po politično diriganem sklepu občnega zbora ŠPZ preimenovali v Akademski pevski zbor Tone Tomšič. Ker ni nič kazalo, dodaja dr. Voje, da se bo obnovil predvojni APZ v svoji stari obliki, niti po spominskem koncertu ob Maroltovi smrti, je ŠPZ postal njegov edini naslednik. Poimenovan je z imenom revolucionarja – še danes! –, ki mu npr. Angela Vode v svojih spominih ni namenila prav lepih besed. Kakor koli že, čeprav vztrajajo pri anahronističnem poimenovanju, se zbor danes odlikuje s kakovostjo, o čemer pričajo številne nagrade doma in še bolj po svetu. ▣

Novo mesto, prihajamo! V nedeljo, 28. maja!

**600.
oddaja
Prijatelji
radia Ognjišče**

**26.
srečanje
PRO-jevcev**

- ob 15^h **srečanje PRO** na Kapitlju s sveto mašo in šmarnično pobožnostjo
- ob 18^h **oddaja PRO** - koncert narodno-zabavne glasbe v športni dvorani Leona Štuklja. **Nastopili bodo narodnozabavni ansambli: Slapovi, Brane Klavžar, Nagelj, Tonija Verderberja, Vrisk, Korenine in Vandrovci; Jožica Mavsar in Boris Kopitar ter radijski voditelji.**

Vstopnice:
na Radiu Ognjišče (01 512 11 26) in
na Kapitlju pri s. Lidiji (07 393 52 35)

RADIO OGNJIŠČE

Odloči se
za paket
SOLO,
DUO
ali **TRIO.**

103
TV programi

0 SIT/min

20Mb/s

Ker dobiš
1, 2 ali 3
mesece
brezplačne
naročnine!

S priklopom
za samo
1 SIT.

INTERNET+TELEFONIJA+TELEVIZIJA

SIOL

Raziskuj Slovenijo!

Repozicioniranje ponudbe projekta »Na lepše! - Next Exit«, do sedaj usmerjenega zlasti na tranzitnega gosta poteka v smeri oblikovanja celoletnega projekta, ki bo goste spodbujal h kratkim raziskovalnim oddihom po Sloveniji. Projekte bo nagovar-

risti (prek spodbujanja daljšega bivanja in večje povprečne potrošnje), hkrati pa posredno zavarajo razvoj množičnega turizma. Na drugi strani turistom odpirajo nove priložnosti za turistična doživetja (predstavitev turističnih destinacij in krajev iz drugega zornega kota).

(z uporabo zemljevidov in turističnih kart). Posebej bi želeli izpostaviti lokacijo Ljubljane kot evropske prestolnice, ki leži v presečišču tranzitnih in tematskih poti in je zato idealno izhodišče za odkrivanje stranskih poti. V Sloveniji imamo tudi razmeroma dober sistem

BI LAHKO NAŠE NACIONALNE TEMATSKE POTI (smaragdna, vetrova, jantarjeva, sončeva, krošnjarska in Zlatorogova) POSTALE NOVE TURISTIČNE IKONE SLOVENIJE?

jal predvsem domače goste, goste na »vozni« oddaljenosti od Slovenije in goste »fly & drive« ter le posredno tranzitne potnike. Čas je torej, da že v letošnjem letu poleg vabljenja turistov na zapeljive stranske poti začnemo graditi koncept uspešnega in med turisti in turističnim gospodarstvom dobro sprejetega projekta za spodbujanje celovitejšega odkrivanja (raziskovanja) Slovenije s poudarkom na naravni in kulturni dediščini.

V Slovenski turistični organizaciji (STO) se zavedamo, da so tovrstni projekti odlična priložnost za povezovanje regij, lokalnih skupnosti in (turističnih) destinacij, vzpodbujajo oblikovanje novih partnerstev, razvoj turizma vzdolž tematskih poti (kot npr. zgornji del smaragdne poti ali pa del krošnjarske poti pod znamko Po poteh dediščine Dolenjske in Bele krajine) s poudarkom na manjših in srednje velikih turističnih ponudnikih, omogočajo lokalnim skupnostim (zlasti prebivalstvu) povečanje ekonomskih ko-

V kontekstu stranskih poti je konkurenčna prednost Slovenije nedvomno v panoramskih in raznolikih ter razmeroma kratkih stranskih poteh, najpomembnejše turistične znamenitosti pa so razmeroma lahko dostopne

(70) turistično informacijskih centrov (TIC) in sistem nacionalnih tematskih poti (še vedno le na trženjski ravni). Konstantno raste število prihodov turistov in tranzitnih potnikov pa tudi število potnikov na nizkostro-

škovnih in cenovnih letalskih prevoznikih in na ta način tudi povpraševanje po »fly & drive« in drugih »fly &« programih.

Pomembno vlogo v projektu ima dober sistem avtomobilske asistencije in sprotne obveščanje o stanju na cestah prek AMZS, dobra pokritost Slovenije z mobilnim signalom ter hiter razvoj novih aplikacij in funkcionalnosti mobilnih tehnologij (sistemi GPS, mobilni portali ipd.). Slovenija je dobro in hitro dostopna z avtomobilom (prek številnih mednarodnih, meddržavnih in maloobmejnih mejnih prehodov) iz ključnih emitivnih trgov. In ne nazadnje – v trendu so individualna potovanja. Zato bi lahko bila Slovenija idealna za kratke raziskovalne počitnice (»short break touring holidays«), kar potrjuje tudi predlagani Razvojni načrt in usmeritve slovenskega turizma 2007–2011, le izkoristiti moramo to priložnost in prednost.

Čeprav se vztrajno večja delež turistov, ki v Slovenijo ne prihajajo z avtomobili, ostaja avtomobil (vključno z avtodomi in kombiji) daleč najpogostejše prevozno sredstvo turistov do Slovenije (približno dve tretjini vseh tujih turistov) in po njej. Hkrati postajajo turisti čedalje bolj raziskovalci, iščejo nove, skrite, a idilične koticke. Zato ne preseneča, da imamo čedalje več temu prilagojene ponudbe (v Sloveniji in po svetu): »fly & drive«, »drive & camp«, »self-driving« (»self drive trails«), tematske touring poti (»themed touring routes«), panoramske stranske poti in turistične obvoze (»scenic byways & detours«), »drive in«, »hop on - hop off« ipd.

Potenciali so torej veliki, vendar bo treba za razvoj tovrstne ponudbe vzpostaviti še celovit sistem cestne turistične signalizacije, dobro sodelovanje med cestnim in turističnim gospodarstvom, aktivneje vključiti TIC in 24-urno turistično pomoč (informacijski sistem za načrtovanje potovanj/počitnic/izletov), mogoče celo razširiti komunikacijske aktivnosti prek slovenskih meja (zlasti v

soseščino), spodbujati razvoj mobilnih aplikacij v podporo mobilnemu turizmu in inovativnosti v ustrezno prilagojeni ponudbi s poudarkom na naravnih in kulturnih znamenitostih (»mreža znamenitosti«), še aktivneje vključevati lokalno prebivalstvo, razviti celoletno ponudbo na stranskih poteh in jih na ta način ustrezno umestiti v programih organizacij za menedžment destinacij (vključno s STO). Vse naštetu pa samo pod po-

gojem varovanja naravne in kulturne dediščine ter družbene in okoljske sprejemljivosti.

Nikakor pa se ne smemo zadovoljiti le s trženjem in z oglaševanjem projekta, ampak je po našem mnenju za nadaljnji razvoj »driving« turizma (zlasti med tujci) v Sloveniji

njuj potrebna cestna turistična signalizacija, na kar v STO opozarjamo že vrsto let. Še aktivneje bomo vključili razpoložljive oglasne prostore sistema Turistične informacije in promocija Slovenije – TiPS (29 pozdravno-poslovnih tabel na mejnih prehodih, 11 informacijskih tabel v mestih po Sloveniji in 15 na avtocestnih počivališčih). Dodaten problem za tranzitne goste je sistem cestninjenja, ki bi ga lahko bolje izkoristili za predstavitev nacionalnega sistema avtocest, varnosti v prometu in hkrati za predstavitev Slovenije in njene (turistične) ponudbe.

Na podlagi dosedanjih izkušenj in rednih raziskav ter analiz smo si v okviru projekta »Na lepše – Next Exit« v letošnjem letu postavili zlasti naslednje cilje: izdaja zloženke v milijon izvodih in 4 jezikovnih različicah, ki bo vsebovala turistično karto na eni ter najpomembnejše naravne in kulturne znamenitosti na drugi strani. V glavni turistični sezoni načrtujemo redno razdeljevanje zloženke na mejnih prehodih, avtocestnih počivališčih, v turistično informacijskih centrih in prek klasične distribucijske mreže STO. Še posebej želimo povečati distribucijo zloženek v večjih slovenskih kampih.

Zainteresirane ponudnike stranskih poti po Sloveniji bomo predstavili v petih jezikih na

straneh slovenskega turističnoinformacijskega portala (www.slovenia.info), ki je letos nadgrajen, saj bo omogočal še iskanje informacij prek mobilnih telefonov (www.slovenia.info/mobile). Ob tej priložnosti bi se želeli vnovič zahvaliti vsem sodelujočim turističnim in s turizmom povezanim ponudnikom, skrbnikom poti, TIC po Sloveniji, TZS in drugim ter glavnim partnerjem projekta v letu 2005 Mobitelu, Petrolu in AMZS.

Hkrati vas, spoštovane bralke in bralci, vabimo na raziskovanje Slovenije (www.slovenia.info/nextexit), turistične in s turizmom povezane ponudnike pa k sodelovanju tudi v letošnjem letu (www.slovenia.info/board).

Ivan Pregelj

Litera, Maribor

V drugi knjigi *Zbrana dela* Ivana Pregelja (1883–1960) je objavljena njegova dramatika, ki je manj znana, saj je Pregelj znan predvsem kot romanopisec in novelist. Urednik Preglovega *Zbrana dela* Janez Dolenc je knjigo uredil tako, da se najprej vrstijo po datumu objave enodejanke (*Harlekini*, *Ribičeva hči*, *Berači*, *Vest*, *Smrt svetega Cirila*, *blagovestnika*, *Sveti Nikolaj*, *V Emavs*), potem večdejanke (*Boj za gimnazijo*, *Za mamico*, *Azazel*, *Pravi dobrotnik ali Levica naj ve, kaj dela desnica*, *Salve virgo Catharina ali Ljubljanski študentje*), nato libreto (*Kompostelski romarji*), neobjavljena drama (*Vita*) in nazadnje še dodatek petih krajših doslej neobjavljenih besedil. Čeprav Pregelj s svojo dramatikom ni bil posebno uspešen, je z njo prinesel za Slovence nekaj novega, med drugim veliko bogastvo jezika.

Srednja Evropa

Aristej, Maribor

V humanistični in družboslovni zbirki *Dialogi* je založba Aristej izdala knjigo dr. Simone Škrabec *Po sledih izkopanin (Arheologija pojma Srednje Evrope v 20. stoletju)*, v kateri analizira pojem Srednje Evrope in s svojim iskričnim pisanjem sega prek strogih okvirov komparativističnih, germanističnih, slavističnih in zgodovinskih raziskovanj. Prikaže nam literaturo, kulturo, politiko in vsakdanje življenje prostora, ki je plačal svoj davek nasilnemu prerivanju med nemškimi in slovanskimi svetom. Skozi besedilo nas spremljajo poglobljeni komentarji široke palete srednjeevropskih pisateljev, kot so Kafka, Hrabal, Bernhard, Kiš, Milosz, Jančar, Kocbek, Roth, Magris ...

Mark Avrelj

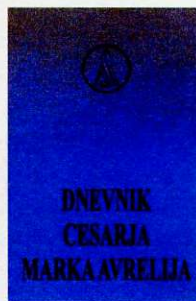
Slovenska matica

V *Filozofski knjižnici* je kot 42. zvezek izšlo delo *Dnevnik cesarja Marka Avrelija*, ki ga je prevedel Anton Sovre, uvod in opombe pa je napisal Kajetan Gantar. Mark Avrelj (121–180) je študiral retoriko in filozofijo pri stoiki. Ko je zavladal, je reformiral pravni sistem in končal vojno proti Partom, Markomanom in Sarmatom na Vzhodu. Kot izobražen filozof in oster opazovalec je napisal dnevnik, in sicer v grščini (*Pot vase*). V njem je orisal svojo mladost in duhovni razvoj ter v duhu stoikov pokazal, kako naj človek poskuša doseči popolnost. Sam je živel skromno ter od sebe in drugih zahteval vestno izpolnjevanje dolžnosti. Njegov bronasti kip – edina plastika jezdeca na konju, ki se je ohranila iz rimskih časov – stoji na Kapitolu v Rimu.

1.

1.

2.

3.

4.

Literarni prevod

Založba ZRC

Knjiga Majde Stanovnik *Slovenski literarni prevod 1550–2000* obravnava prevod kot specifičen del slovenske književnosti od začetkov do sodobnosti, toda komplementaren njenemu avtohtonemu, izvirnemu delu. Podrobno prikaže značilne poglede na položaj prevoda, spremenljivo razumevanje njegove vloge in različno vrednotenje njegove funkcije pri vidnejših prevajalcih, kritikih, urednikih in literarnih zgodovinarjih. Obseg in značaj literarnega prevoda sta vzorčno predstavljena v obdobju njegovega največjega razmaha v drugi polovici 20. stoletja. V drugem sklopu so po značilnih odlomkih analizirani biblijski prevodi izbranih tujih literarnih mojstrov, posebno taki, ki so bili objavljeni v več variantah. Dodan je še prikaz znotrajjezikovnih prevodov *Brižinskih spomenikov* iz srednjeveške v novodobno slovenščino.

Dušan Kermauner

Zveza zgodovinskih društev

Dušan Kermauner (1903–1975) je bil komunist in zgodovinar. SAZU in Zveza zgodovinskih društev Slovenije sta decembra 2003 organizirala simpozij, na katerem so prikazali Kermaunerja z različnih vidikov. Objavljenih je dvajset prispevkov, med njimi: Kermauner kot komunist (Taras Kermauner), Kermaunerjevo življenje in delo ter zapor v letih 1948 in 1949 (France Filipič), objavljen je Kermaunerjev dosje, Kermauner – komunistični revolucionar (Lev Kreft), Kermauner in slovenski nacionalni problem v dvajsetih letih (Jurij Perovšek), spor med generacijama slovenskih komunistov (Ervin Dolenc), polemika med Kermaunerjem in Lojzeto Udetom v letih 1938–1941 (Bojan Godeša), Gospodarska in socialna problematika v Kermaunerjevih razpravah (Stane Granda), Kermauner in delavsko gibanje v Trstu (Boris M. Gombač), Kermauner in Slovenci med prvo svetovno vojno (Petra Svovljšak) ...

Kennedyjev klan

Založba Karantanija

V zbirki *Sledi* je izšla knjiga Bogdana Sajovca *Kennedyjev klan*. Knjiga spremlja do nedavnega eno najvplivnejših ameriških družin od prihoda prvega prednika v Boston prek poslovnih in političnih uspehov do tragedij, ki so ves čas spremljale Kennedyjeve. Pripoved je prepletena s številnimi zanimivimi podrobnostmi, ki pojasnjujejo marsikatero odločitev in potezo, ki so jo naredili tako člani Kennedyjeve družine kot njihovi podporniki ali nasprotniki. Le nekaj naslovov poglavij: *Joseph Kennedy, poslovni genij*, *Vojni junak – popotnica za kariero*, *Kdo je primernejši, Kennedy ali Nixon?*, *Sramota v Prašičjem zalivu*, *Orgije v Beli hiši*, *Svet na robu jedrske vojne*, *Usodna pot v Texas*, *Oswald – krivec ali žrtveno jagnje*.

Nosečnost

Založba Mladinska knjiga

V zadnjih petih ali desetih letih so v porodništvu in babištvu uvedli veliko novih postopkov. Vsi imajo skupni cilj: poskušajo omogočiti kar največje možnosti za rojstvo normalnega, zdravega otroka. Ultrazvočni pregledi, pomoč pri zanositvi, kot je zunajmaternična oploditev, velik napredek pri zgodnjem prepoznavanju genskih in kromosomskih okvar itd. Zdaj v priložniku *Nosečnost* najdemo strokovne odgovore na stotine najrazličnejših vprašanj, ki se porajajo pred rojstvom otroka. Govori o vseh stopnjah nosečnosti in poroda – od časa pred spočetjem do prvih šestih tednov v življenju novorojenčka. Na nazoren način posreduje znanje strokovne skupine dveh porodničarjev in babice. Upoštevani so naj sodobnejši podatki o spočetju z biomedicinsko pomočjo, dojenčkim, ki potrebujejo posebno nego, in zdravju v poporodnem obdobju. Knjiga je bogato ilustrirana s fotografijami, skicami in tabelami.

KNJIGA MESECA MAJA

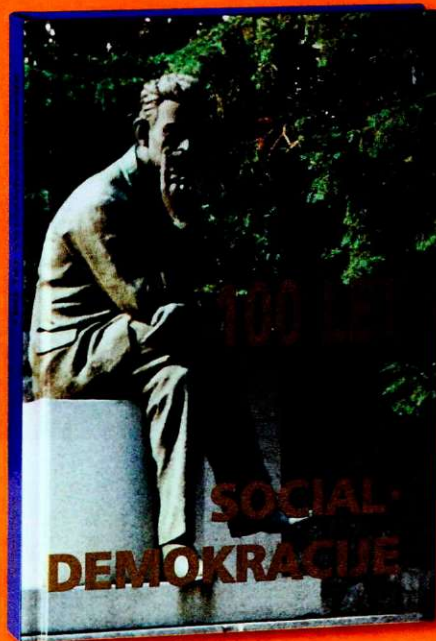
DOKUMENT ČASA

**100 let
socialdemokracije**

Avtor: Milan Zver.

Obseg: 125 strani. Format: 15x21 cm. Brošura

Milan Zver svojo študijo začne z letom 1896, ko je bila ustanovljena prva socialdemokratska stranka v Sloveniji. Uvodoma sledimo pregledu zgodovine socialdemokracije, vlogi Ivana Cankarja, Albina Prepeluha in drugih socialdemokratov, predvojnemu zatonu socialdemokracije in povojnemu revolucionarnemu obračunu z njenimi ostanki. V drugem delu prikaže oživitev socialdemokracije v 80. in 90. letih, najprej neodvisno stavkovno in politično gibanje, potem vrnitev Jožeta Pučnika v politiko in na čelo socialdemokratov, njegovo vlogo in vlogo stranke v Demosu ter krizo stranke po Demosovem razpadu. V zadnjem delu prikaže okrepitev SDSS po izvolitvi novega predsednika Janeza Janše. Knjiga, ki govori o dveh socialdemokracijah na Slovenskem v 20. stoletju, je bogato slikovno ilustrirana.

Redna cena: 2.200,00 SIT/9,18 EUR

Pri nakupu knjige meseca marca
vam priznamo **40% POPUST**,
zato boste zanjo odšteli le 1.320,00 SIT / 5,50 EUR.

Naročniki tednika Demokracija pa
boste deležni **50% POPUSTA**,
zato boste za knjigo odšteli le 1.100,00 SIT / 4,59 EUR.

Akcijna ponudba velja do 31. maja 2006. Obvestilo potrošnikom: Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.

 Naročam knjigo 100 let socialdemokracije

Število izvodov: _____

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum naročila: _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: NE DA ID za DDV: _____Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov: **Demokracija, p.p. 4315, 1000 Ljubljana ali na faks 01 230 06 61.**Naročila sprejemamo tudi po **e-pošti knjigarna@demokracija.si** ali po telefonu **01 230 06 66.***Poštnino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.*

Baletna predstava Giselle

Poletni kulturni zalogaj

Lucija Horvat, foto: Festival Ljubljana

Sezona poletnih prireditev se približuje s svetlobno hitrostjo. Tudi letos bo Festival Ljubljana v prestolnico pripeljal številne slavne in predvsem zanimive goste.

Naužili se bomo lahko umetnosti 3.500 umetnikov iz dvajsetih držav. Prireditve letošnjega poletnega festivala bodo potekale med 19. junijem in 31. avgustom, sicer pa Festival pod svojo krovno znamko združuje 109 dogodkov in poleg osrednjega poletnega festivala z 81 dogodki različnih zvrsti prireja tudi 21. slovenske glasbene dneve, razstave in še nekatere druge prireditve, pri katerih so udeleženi tudi drugi organizatorji. Poletne festivalske prireditve bodo potekale na šestnajstih prizoriščih, nastopilo pa bo več kot 3.500 umetnikov iz dvajsetih držav.

Preprodaja vstopnic z dvajsetod-

stotnim popustom se je pri blagajni Križank in na drugih prodajnih mestih že začela.

Clugova Arhitektura tišine Poletni festival se bo 19. junija začel z gostovanjem. Newyorške filharmonije z Lorinom Maazelom. Temu dogodku bodo sledili številni drugi, pripravljani na zavidljivi umetniški ravni. Posebej velja omeniti gostovanje dirigenta Mstislava Rostropoviča in violinista Juliana Rachlina. Slednji bo v dveh večerih zapored v Mozartovem letu izvedel pet njegovih violinskih koncertov, slišali pa bomo tudi baritonista Dmitrija Hvorostovskega, ki sicer poje na odrih največjih opernih hiš. Poletni festival bo zaznamovala tudi premiera plesno-glasbenega projekta Edwarda Cluga z naslovom Arhitektura tišine v koprodukciji z mariborsko in ljubljansko operno-baletno hišo, v izvedbi Opere in baleta SNG Maribor si bo mogoče ogledati baletno predstavo Labodje jezero, operi Nabucco in Attila ter plesno predstavo Edwarda Cluga Radio & Ju-

Muzikal Aida

liet. Za marsikoga bo poslastica tudi gostovanje Dunajskega državne baleta z baletom Giselle.

Renske nimfe in Tri oranže

Ljubljanska operna hiša bo nastopila z baletom Romeo in Julija, v program festivala pa sta uvrščeni tudi operni predstavi Renske nimfe in Zaljubljen v tri oranže, ki sta sicer veliki koprodukcijski predstavi Cankarjevega doma in SNG Opere in baleta Ljubljana. V koprodukciji z zavodom Bunker nastaja nova plesna predstava

Drugi z leve in Oko brez roka-va, režiser Tomaž Pandur pa že pripravlja novo delo Tesla, ki bo na festivalu premierno predstavljeno. V program je uvrščen že tradicionalni koncert Vlada Kreslina, gledališče Komedija iz Zagreba pa bo tudi letos gostovalo z muzikalom, tokrat z Aido.

Mozartovo leto Letošnje Mozartovo leto bo na Ljubljanski grad pripeljalo Dunajski festival Mozartovega glasbenega filma v izvedbi orkestra Slovenske filharmonije, z Georgom Pehlivanom in pevske solisti pa bomo slišali tudi Mozartov Rekviem. Na Ljubljanskem gradu se bo že tretje leto zapored odprl Film pod zvezdami – letni kino, v Križankah pa bo potekala deveta mednarodna likovna kolonija, katere dosedanja dela bodo poleti na ogled tudi v Fuldi v Nemčiji. V programu je še vrsta komornih koncertov z znanimi domačimi in tujimi umetniki, razstave ter trije koncerti v produkciji Braneta Rončela: The Dizzy Gillespie™ All Star Big Band & Slide Hampton, za ljubitelje še večer

Caetano Veloso.

salse ter koncert slavnega Caetana Velosa. Festival Ljubljana bo junija organiziral 21. slovenske glasbene dneve, v koprodukciji s Café Teatrom mednarodni večer šansonov »La Vie en Rose«, skupaj z RTV Slovenija koncert Neishe in Simfonija RTV Slovenija. Julija bo Festival Ljubljana sodeloval pri izvedbi koncerta v okviru 14. svetovnega kongresa saksofonistov, septembra pa pri gostovanju Sečuanske opere, festivala Spectrum ter prireditvi Slovenska popevka. **D**

60 let glasbene šole

Bilo je po vojni, ko je vsega manjkalo, le volje ne, je zapisano v knjigi 60 let živeti glasbo, ki jo je ob 60-letnici Glasbene šole Zagorje napisal Rudi Medved, pred leti novinar na RTV Slovenija, v zadnjih letih pa direktor Kulturnega centra Delavski dom Zagorje. Pisalo se je namreč prvo povojno

plesalka Stanka Brezovar, žena svetovno znanega dirigenta Carlosa Kleiberja (oba sta pokopana v Konjšici), smo povedali veliko. Vse predstave, ki jih organizirajo – pa naj gre za balet, komorno glasbo, solistične točke, čudovite božično-novoletne koncerte ali revije otroških in mladinskih

leto, ko je na željo staršev iz Zagorja trboveljska Glasbena šola ustanovila podružnico v Zagorju. V šestih desetletjih delovanja je Glasbena šola Zagorje, v zadnjih letih pod vodstvom Metke Podpečan, poskrbela za veliko glasbenih užitkov in vzgojila precej tudi v svetovnem merilu znanih glasbenikov. Tudi baletu na tej šoli posvečajo veliko pozornosti. Če omenimo, da je na tej šoli balet poučevala baletna

pevskih zborov –, so vedno lepo sprejete in dobro obiskane. Tako je bilo tudi na slavnostni akademiji ob 60-letnici šole, ko so lahko obiskovalci uživali ob baletni točki nekdanje varovanke Alene Medich, ob zvokih mladega virtuozna na harmoniki Davida Novaka, pa mladih flavtistik in drugih in se prepričali, da se za glasbo v Zagorju ni bati. Tudi zato ne, ker imajo vso podporo lokalne skupnosti. I. G.

Premiera Reykjavika

Gledališka skupina Teater Frnikula je na Loškem odru prejšnji teden krstno uprizorila dramo Reykjavik mlade slovenske avtorice Martine Šiler. Gre za dramo minimalizirane akcije, toda velike čustvene in psihološke intrigančnosti. V slogu evropskega filma se pred gledalcem v 12 slikah zapletajo, prepletajo in razpletajo osebne drame štirih protagonistov, katerih želje in ideje presegajo majhnost in zaprtost življenjskega območja, opredeljuje dramo režiser uprizoritve Miha Kalan. Zgodba Reykjavik se začne s Severinom, ki se po nekaj letih življenja na Islandiji, kjer naj bi magistriral in zagnal svoje podjetje, odloči, da obišče starega prijatelja, s katerim

sta preživela veliko zanimivih trenutkov njune mladosti. Mitja je nad obiskom presenečen, saj se je Severin pojavil tako skrivnostno, kot je izginil. Na plan začnejo kot gejzirji brizgati stare zamere in problemi, pomešani z občutkom manjvrednosti in Mitjeve ujetosti v zanko majhnega slovenskega mesta. Vse se še bolj zaplete, ko v Severinovo življenje vstopi skrivnostna, ezoterična ženska Marina. V vlogi Severina je nastopil Bojan Trampuš, ki je prejel naziv gorenjski komedijant sezone 2002–2003. V vlogi Mitje se je predstavil Iztok Drabik, njegov sostanovalec in športni navdušenec Viki je bil Igor Jelenc, vlogo Marine pa je oživela Petra Klanšček. L. H.

Napovednik dogodkov

ČETRTEK, 25. 5.

Galerija Photon: Jože Suhadolnik, fotografije »Jutra v Rusiji«. Razstava bo na ogled od 25. 5. do 20. 6. med 11. in 14. ter 15. in 18. uro.

Mestni muzej Ljubljana: Po poteh rimskih vojakov. Strokovna ekskurzija v okolico Ljubljane

20.00 Plesni teater Ljubljana: »Brez naslova«

20.00 SNG Drama, Mala drama: Peter Handke: Podzemni bluz

PETEK, 26. 5.

19.00 Grad Kodeljevo: Ne oziraj se. Dreamthinkspeak

20.00 SNG Drama, Mala drama: Peter Handke: Podzemni bluz

21.00 Križanke: Fanfare Ciocarlia, Romunija, romska glasba

SOBOTA, 27. 5.

19.30 SNG Opera in balet: Veronika se odloči ... , sodoben ples

19.30 SNG Drama: R. Schimmelpfennig: Ženska od prej

20.00 SNG Drama, Mala drama: F. Bruckner: Bolezen mladosti

21.00 Cankarjev dom: Potovanje, Dumb type

NEDELJA, 28. 5.

11.00 & 16.00 Mestni muzej Ljubljana: Odprta vrata v Spominsko sobo Ivana Cankarja z vodstvom

11.00 Cankarjev dom: Martin Krpan, predstava za otroke. KUD NOR Kranj

19.30 Cankarjev dom: Akademski pevski zbor Tone Tomšič, koncert ob 80-letnici delovanja

20.00 KUD France Prešeren: The Crumbs, Kanada. Gostovanje kanadskih impromegazvezdnikov

PONEDELJEK, 29. 5.

Cankarjev dom: Literarna delavnica Marka Ravenhilla od 11. do 14. in od 15. do 18. ure

19.30 SNG Drama: L. N. Tolstoj: Ana Karenina

20.00 Cankarjev dom: Pasjansa. En-Knap in Zagrebški plesni ansambel, koreograf Iztok Kovač

20.00 MGL: D. Muck, Neskončno ljubljeni moški

TOREK, 30. 5.

Cankarjev dom: Literarna delavnica Marka Ravenhilla od 11. do 14. in od 15. do 18. ure

19.30 Cankarjev dom: Druga godba, Sagar (Slovenija, Indija), Samba Sunda (Indonezija)

20.00 Cankarjev dom: Geometronomics, Discipulos do Ritmo, koreograf: Niels Robitzky

20.00 SNG Drama, Mala drama: Črimekundan ali brezmadežni. Tibetanski misterij

SREDA, 31. 5.

19.00 Mestni muzej: Predavanje Elize Carthy o sodobni britanski folk sceni

19.30 SNG Drama: D Jančar: Klementov padec, gostovanje Gledališča Koper

20.30 Cankarjev dom: Mark Ravenhill: Produkt

21.00 Križanke: Druga godba: Seun Anikulapo Kuti & Egipt 80, Nigerija

Ljubezen za denar

Monika Maljevič

François je uradnik ne prav zapeljivega videza, ki na lotu zadene ogromno denarja. Ker se požvižga na pregovor, da denar lahko kupi vse razen ljubezni, se preda zapeljivi prostitutki.

Film je poklon italijanskim komedijam iz 60. let in je Monici Bellucci pisan na kožo. Kot je zapisal neki gledalec: »Zgodba ostaja lahka, glasba pomaga, da dogodke sprejmeš kot igro, življenje je presenetljivo lepo, ljubezen ena sama skrivnost in Monica je sanjska ženska za vse moške, tudi za take, ki so nehali sanjati.«

V nočnih lokalih pariškega Pigalla je Daniela, igra jo Monica Bellucci, poklicna lepotica. Ko jo klient zagleda, mu zastane dih. Klient, François (Bernard Campan), je zadel na lotu. Že ve, kaj si bo kupil z dobitkom: Italijanko razkošnih oblin. Takoj vpraša Danielo, koliko zasluži, in jo zasnubi. Če bo šla z njim, bo dobila sto tisoč evrov na mesec. Ona privoli in pograbi svoj krzneni plašč. V njegovi stari kripi se odpeljeta v noč. V noč, polno nevarnosti. Nanju preži zvodnik Charly (Gérard Depardieu), ki se Danieli ne misli kar tako odpovedati. Vse ima svojo ceno. Si lahko z nespodobnim povabilom kupiš ljubezen? Odgovor je presenetljiv – ali pa tudi ne.

Moški in ženske Kaj je režiserja spodbudilo, da je posnel film o srečanju lepote in povprečnega moškega? Zgodbo, pravi režiser, lahko vedno napišeš, a ključna je izbira igralcev. Moški, ki ga igra Bernard Campan, je neopazen, ne preveč privlačen, eden v množici drugih; je pa »luzerski zmagovalec«. Luzer na začetku, zmagovalec na koncu. Ko imaš ta dva igralca, imaš film, ki ga pa vseeno ne bi bilo brez Monice Bellucci. Ko jo je Blier videl v filmu Gasparda Noéja *Nepovratno*, ga je povsem prevzela. Česa takega še ni videl – niti pri Marilyn Monroe ne – take drznosti, svobode

Combien tu m'aimes?

Režija: Bertrand Blier

Scenarij: Bertrand Blier

Produkcija: Christine De Jekel, Olivier Delbosc, Marc Missonnier

Igrajo: Monica Bellucci, Bernard Campan, Gérard Depardieu, Jean-Pierre Darroussin, Edouard Baer, Farida Rahouadj, Sara Forestier

Premira: 25. 2. 2006

Distribucija: Fivia

gibov, telesa, eksplozivnosti, tudi ko je oblečena. Bolj je oblečena, meni on, bolj je vznemirljiva. Njej na ljubo si je izmislil moškega, ki si jo lahko kupi z denarjem, ki mu je padel z neba. To niti ni tako neverjetna iztočnica.

Je Koliko me ljubiš? komedija? Režiser je prepričan, da je. Še več, izjavlja, da sploh še ni posnel resnega filma in da so vsi njegovi junaki odštekanci. Kot veliko kolegov filmarjev je tudi sam obupanec, saj se sicer ne bi ukvarjal s tem poslom. V vsakem obupanecu pa se skriva veliko evforije, črne evforije. Pri filmu je tako kot pri kuhanju: vse je v odmerkih. Kot samokritično pravi Blier, v nekaterih filmih ni imel pravega občutka in se mu je omaka ponesrečila.

Kaj pravi Monica Bellucci, ki je izjavila, da »vsaka velika igralka mora odigrati kurbo«, o svoji vlogi v filmu? To je, pravi ona, rekla bolj za šalo, so pa v zgodovini filma vseeno ostale nepozabne Sophia Loren v Poroki po italijansko, Catherine Deneuve v Lepotici dneva in

Giuletta Massina v Cabirijinih nočeh. Sama vedno išče vloge, ki pomenijo korak naprej: »Blier je kulturni človek, ki ima rad film, je predrzen in ni niti malo politično korekten. V začetku me je bilo malo strah. Vsi mislijo, da lepota poraja moč in da te varuje pred trpljenjem, kar je neumnost.« Kar pa zadeva goloto, Monica verjame v izrazno moč telesa, ki je prav tako brezmejna kot izrazna moč obraza: »Ne bojim se kazati gola, kar sem že dokazala v filmu *Nepovratno*, kjer je bilo telo ponižano na raven objekta. Gre pa za zelo osebno vprašanje. Če je golota pomembna v filmu, zaupam režiserju. Pri Bertrandu sem vedela, da ne bom igrala nune.« **D**

Možje X – zadnji spopad

Mutirani junaki se bodo pod režijsko taktirko Bretta Ratnerja še tretjič bojevali za svoj obstanek v nestrpni človeški družbi.

Vročekravnega bojevnika Wolverina, igra ga Hugh Jackman, je zelo prizadela tragična smrt prijateljice Phoenix (Famke Janssen), toda njena reinkarnacija poskrbi za še več skrbi, saj njene neznanske moči začnejo ogrožati celoten planet. Kot rešitev znanstveniki ponudijo zdravilo, s pomočjo katerega lahko vsi mutanti postanejo navadni ljudje, toda številni se niso pripravljeno odreči svojim močem. Med taboroma strpnega Xavierja (Patrick Stewart) in neizprosne Magneta (Ian McKellen) izbruhne vojna, ki utegne pomeniti konec vseh vojn kot tudi obstanka veselja in časa.

V vrhuncu trilogije Možje X »zdravilo« za mutantstvo grozi, da bo spremenilo tok zgodovine. Mutanti imajo tokrat prvič možnost izbire: zadržati svojo enkratnost, čeprav ta pomeni odtujitev in osamo, ali pa se moči odreči, da bi se lahko vključili v družbo. Nasprotujoča si pogleda vodij mutantov

Charlesa Xavierja, ki zagovarja strpnost, in Erica Lehnsherrja (Magneta), ki verjame v preživetje najmočnejšega, privedeta do največje preizkušnje – sprožita vojno, ki bo končala vse vojne.

Možje X – zadnji spopad ostaja zvest prvima dvema filmoma, hkrati pa razširja like, nadaljuje z ravnotežjem med spektaklom in realnostjo ter predvsem pogloblja čustva in odnose. Tako se ukvarja s problemi, ki so zelo aktualni. Je konformizem protistrup za predsodke? Se je strahopetno odreči individualnosti, da bi te sprejeli in da se tako izogneš pregonu? Je osebna pravica do izbire nedotakljiva? Je velika moč blagoslov ali prekletstvo?

Igralci se strinjajo, da je Možje X – zadnji spopad najbolj ambiciozno delo trilogije. »Film je od začetka do konca bogatejši,« pravi Patrick Stewart. »Namučil vas bo – in tako je tudi prav! Ima zanimiv zaplet, ki takoj pritegne gledalca, da sočustvuje z liki.« M. M.

X-Men: The Last Stand

Režija: Brett Ratner

Scenarij: Zak Penn in Simon Kinberg

Produkcija: Avi Arad, Kevin Feige, John Palermo

Igrajo: Patrick Stewart, Hugh Jackman, Ian McKellen, Halle Berry, Famke Janssen, Anna Paquin, Kelsey Grammer, Rebecca Romijn, Shawn Ashmore

Premiera: 25. 5. 2006

Distribucija: Continental Film

Na kratko

Ameriški igralec **TOM HANKS** se je uvrstil v Guinnessovo knjigo rekordov, ker je igral v sedmih zaporednih filmih, ki so v ZDA med letoma 1998 in 2002 ustvarili več kot 100 milijonov dolarjev prihodka. Založnik Guinnessove knjige rekordov je novico objavil nekaj dni pred premiero filma Da Vincijeva šifra, posnetega po uspešnici Dana Browna, v katerem 49-letni Hanks igra glavno vlogo. Upoštevan je bil tudi risani film Svet igrač 2, kjer je Hanks posodil svoj glas. Filmi s Tomom Hanksom, ki je dvakrat dobil oskarja za najboljšo vlogo, in sicer leta 1994 za film Philadelphia in leta 1995 za Forresta Gumpa, so v ZDA zaslužili skupaj več kot 3,1 milijarde dolarjev.

Revija Forbes je poleg pevca in vodje irske rokove skupine U2 Bona, voditeljice talk šova Oprah Winfrey in igralko Angeline Jolie hongkonškega zvezdnika akcijskih filmov **JACKIEJA CHANA** uvrstila med deset največjih dobrodelnikov na svetu. Forbes je na svoji spletni strani zapisal, da je Chan, ki je ustanovil dobrodelni sklad Jackie Chan Charitable Foundation, za žrtve cunamija v Aziji decembra leta 2004 Unicefu daroval 64.000 ameriških dolarjev, poleg tega pa nedavno še 100.000 ameriških dolarjev Chrysalisu, dobrodelni organizaciji za brezdomce v Los Angelesu.

Dobitnika oskarja **BENICIO DEL TORO** in **HALLE BERRY** se bosta na filmskem platu združila v filmu Things We Lost in the Fire. Berryjeva bo nastopila v vlogi žene, ki nenadoma izgubi moža. Z izgubo se spopade s pomočjo moževega najboljšega prijatelja, ki ga igra Del Toro. Film, ki ga bodo snemali poleti in ga bo produciral Sam Mendels, režiser Lepote po ameriško, bo tudi hollywoodski debi za režiserko Susanne Bier. Sicer pa se Berryjeva pripravlja na tretje nadaljevanje filma X-Men, medtem ko bo Del Toro novi Che Guevara.

107.8
MIN

radio
velenje

www.radiovelenje.com

03/ 897 50 03

Razburljivost v kavni žlički

Sašo Jenko, foto: Matej Mihinjač, SAGA Institute

Nissan micra 1,2 acenta

V svetu miniautomobilov še nikoli ni vladala tako planetarna bitka za kupce. Razlogi so precej očitni. Milijonske naklade vozil, nizke cene, čedalje zahtevnejši kupci, tudi čedalje večje investicije. Da je že zdavnaj minil čas, ko so v tem segmentu z avtomobilom ravnali kot z iznajdbo francoske revolucije giljotino, je tudi jasno. Ja, nissan micra tu vsaj na

prvi pogled daje misliti dvoje. Da poskuša biti drugačen in zavaljo tega ugajati. Komu? Vsem tistim, ki menijo, da je majhno lahko tudi kompliment.

Živahno navzven S prejšnjimi generacijami micre je Nissan utrdil sloves kakovostnih in zanesljivih vozil. Z zadnjo generacijo pa propagira še inteligenco. Tako tisto znotraj vozila kot tudi zunaj. In pri slednji sta avantgarda in inteligenca združeni v eno. Napihnjena sprednja blatnika in z večjimi lučmi, kot jih zares potrebuje, je ta sprednji del dovolj markanten, da ga

ne boste zlahka pozabili. Pogled z boka spominja na Firence, kjer se vsaka druga hiša konča s kupolo na vrhu. Zadek pa, ja, s strmim naklonom in izboklino ovekovččen. Kot wilendorfska Venera. Za mlade, ki jim je micra namenjena, zvrhana mera modernosti. Dolgčasa torej ne bo. Na srečo to ne velja le za njen videz. Pod motornim pokrovom je moderen, varčen in predvsem zmogljiv bencinski štirivaljni z 1,2 litra delovne prostornine. Slednji pridela kar 80 KM pri nič preveč visokih 5.200 vrtljajih ročične gredi v minuti. Navora je za miniaturnih 121 Nm v srednjem območju vrtenja motorja. Agregat je zvezan s petimi prestavami ročnega menjalnika, jasno, moč se prenaša naprej. In ker ročica menjalnika po prestavni kulisi spolzi tako gladko kot vroč nož skozi maslo, tu ni nobenega sprenevedanja, da bi kakšna nežnejša ročica ne mogla krotiti te male zverinice. Au contraire! Po raziskavah, ki jih je opravil Nissan, se ženske v njem odlično počutijo. Eden od povzetih citatov navdušenih voznic je: »Končno nekaj, v čemer nisem videti kot običajna gospodinja, leti pa kot sneta sekira!«

Nov standard Če sem povsem odkrit, micra se zares pelje izvrstno. Tu je napredno blaženje z

TEHNIČNE KARAKTERISTIKE

TEHNIČNI PODATKI	NISSAN MICRA 1,2 ACENTA
vrsta motorja	štirivaljni, vrstni, bencinski, 4 ventili na valj
prostornina v ccm	1240
moč v kW (KM) pri vrt./min	59 (80) pri 5200
največji navor v Nm pri vrt./min	121 pri 4000
menjalnik	ročni, petstopenjski
pogon	na sprednji kolesi
mere (dolžina x širina x višina) v mm	3719 x 1660 x 1540
medosna razdalja v mm	2430
prtljažnik v litrih	251-371/584
masa praznega vozila (nosilnost) v kg	999 (476)
največja hitrost v km/h	167
pospešek 0-100 km/h v s	13,5
poraba (po normah EU) v l/100 km	7,4/5,1/5,9
poraba na testu v l/100 km	6,2
cena vozila v SIT	2,883.000

MacPhersonovima vzmetnima nogama spredaj, zelo hiter volan, ki se po mestu vrti s silo enega mezinca, in precej nizko težišče. Seštevek površine stekel je skoraj enakovreden Strgarjevemu steklenjaku, kar pomeni, da s preglednostjo ni nikakršnih težav. In ker je tu še dodaten par vrat, sindroma malega avtomobila ne občutite tako pogosto. No ja, če vsaj ne mislite peljati več kot za boja jabol v prtljažniku. Sicer pa je na zadnjih sedežih celo dovolj prostora za odrasle; če pogledate pozorno, streha ni tako položna,

da bi s svojim naklonom motila glave tistih, ki sedijo zadaj. Ker je kakovostno izdelana tudi znotraj, ni slišati nobenega škripanja armaturne plošče, stikalo ne ostane v roki, plastika ne pobledi po pol leta izpostavljenosti soncu. V kakšnem razkošju opreme boste uživali, pa je odvisno od njene ravni. "Tecna" je najdražja, 'acenta' pa druga najbolj založena. CD-predvajalnik, klimatska naprava, po višini nastavljiva sedež in volan ter pametni ključ so tu standard. Za razumski ključ velja, da ga lahko vedno pustite v žepu hlač, saj ga na bližini enega metra spozna sprejemnik v ključavnici. Zelo dobrodošlo, še posebej če ste si na pleča naložili tisto gajbo jabol. Kar zadeva varnost, so štiri

zračne vreče in pirotehnična zatogovalnika pasov precej aktiven dodatek za pasivno varnost. ESP ni vključen v ceno.

Mmm ... No, pa jo imate, micro! Če bi jo primerjali s skodelico kave, bi mislili, da so jo naredili Brazilci. Tako ostra in polna arome je. A kaj ko v angleškem Sunderlandu veljajo za najučinkovitejšo tovarno avtomobilov v Evropi. Več razburljivosti v žlici kave skorajda ne morete pričakovati. **D**

Novice

2.0 TFSI JE POSTAL MOTOR LETA Audijeva pionirska tehnika s področja direktnega vbrizgavanja bencina je prejela mednarodno priznanje. Strokovna žirija, ki jo je sestavljalo 56 znanih novinarjev iz 26 držav, je 2,0-litrski motor TFSI že drugič zapored odlikovala z naslovom motor leta. Audi je prvi avtomobilski izdelovalec na svetu, ki je kombinacijo direktnega vbrizgavanja bencina in turbopolnilnika prenesel v velikoserijsko proizvodnjo. Motor 2.0 TFSI je svojo uspešno pot začel v audiju A3 sportback, sedaj pa ga je mogoče naročiti tudi za audi A4 in audi A6. Kupci lahko izbirajo med tremi stopnjami zmogljivosti – osnovni motor razvije 170 KM, najmočnejši pa 220 KM.

NAPOVED ČETRTE GENERACIJE Pri Oplu so pokazali prve uradne fotografije nove corse, ki bo uradno predstavljena javnosti 18. julija na letošnji londonski prireditvi British International Motor Show. Četrta generacija modela corsa

bo prišla v evropske prodajne salone oktobra. Nova corsa je zasnovana na enaki tehnološki platformi kot fiatov grande punto, s katerim si poleg medosne razdalje 2,51 metra in koloteka deli tudi nekaj mehaničnih komponent, 1,3-litrski turbodizelski agregat z 75 ali 90 KM ter ne nazadnje tudi zunanje mere. Z dolžino 3,99 metra ima podobne zunanje mere kot volkswagnov golf II.

FORD TRANSIT IN TURNEO CONNECT

Konec aprila so pri Fordu na ceste poslali prenovljeni različici transita ter tournea connecta. Najpomembnejša novost pri obeh vozilih je 1,8-litrski turbodizelski motor Duratorq TDCi, ki ga lahko dobite v treh različicah moči. Najšibkejši premore 55 kW (75 KM), sledi mu 68-kilovatni (90 KM) ter najmočnejši s 82 kilovati (110 KM) moči ter največjim navorom v svojem razredu, ki znaša 280 Nm. Napredek in poudarek je tudi na potniški kabini, predvsem je bolje poskrbljeno za užitke in počutje potnikov z izbiro boljših materialov v notranjosti.

GOODYEAR RUNONFLAT

Pnevmatike goodyear runonflat so najnovejša med številnimi inovativnimi tehnologijami na področju avtomobilske varnosti, ki so v veliki meri povečale varnost na cesti in dobro počutje voznika. Pnevmatike runonflat omogočajo voznikom, da tudi po predrtju pnevmatike še nadaljnjih 80 km s povprečno hitrostjo 80 km/h prevozijo varno in brez kakršnih koli nevšečnosti. S to tehnologijo ni več mogoče, da bi pnevmatiko razneslo; preprečuje torej tudi izgubo nadzora nad vozilom.

Radio Krka
106.6 MHz

Male nevidne pošasti iz gozda

Lucija Horvat, foto: Arhiv Demokracije

S hitrimi koraki se približuje poletje in sveže zelenje kar samo vabi na potep v naravo. Toda na navidez nedolžnih zelenih listih podrasti na nas prežijo majhni krvosesi – klopi. Zakaj so nekateri ljudje privlačnejši za mrčes kot drugi, ni znano.

Klopi živijo v podrast.

Pik klopa sam po sebi še ni nič hudega, težava je v tem, da so prav klopi najpogostejši prenašalci Lymske borelioze, ki jo v Ameriki povzroča samo ena vrsta boreljiskih bakterij, v Evropi pa kar štiri. Bolezenska slika in s tem tudi dokazovanje te bolezni sta zato v Evropi bolj zapletena. Pred borelioza tudi v Sloveniji nismo varni, saj so klopi pri nas večinoma povsod okuženi. »Okuženih je nekaj odstotkov do ene tretjine nimf, nižje razvojne stopnje klopov, in v nekaterih predelih celo več kot polovica odraslih klopov,« meni prof. Franc Strle s Klinike za infekcijske bolezni in vročinska stanja v Ljubljani. Ker ljudje večinoma že poznajo znake okužbe z borelioza in je večina okuženih ozdravljena že v zgodnjem stadiju bolezni, pri nas odkrijejo vsako leto manj primerov kronične borelioze.

Število okužb narašča V Sloveniji zadnja leta narašča število okužb, ki jih odkrijejo v zgo-

dnjem stadiju. »Incidenca oziroma pojavnost bolezni je bila pred desetimi leti okoli 130 na 100.000 prebivalcev, lani pa je bilo že več kot 200 okužb na 100.000 prebivalcev. Samo lansko leto je bilo v Sloveniji malo več kot 4.100 okužb z borelioza, od tega velika večina zgodnje oblike Lymske borelioze,« je dejal prof. Franc Strle, ki je prejšnji teden sodeloval na dvodnevem posvetu o Lymski boreliozi v Kliničnem centru v

Prof. Franc Strle

Ljubljani. Ker ima borelioza zelo bogato bolezensko sliko, jo nekateri še vedno imenujejo tako, kot so včasih imenovali sifilis: veliki posnemovalec. Kot je dejal prof. Strle, je to po eni strani upravičeno, po drugi pa ne, ker nekateri zmotno pripišejo nekatere težave Lymski boreliozi, čeprav ni vedno tako. Na posvetu so poskušali razrešiti dileme glede tega, kaj je res zanesljiv znak borelioze in kaj manj zanesljiv znak ter katere so tiste bolezenske težave, ki zelo verjetno niso posledica Lymske borelioze.

Ozdravljivost je velika Če je pri boleznih sploh lahko kaj razveseljivega, je pri Lymski boreliozi razveseljivo to, da je hitro ozdravljiva, če jo zdravimo takoj, ko se na koži pojavi značilen boreljiski izpuščaj. Ali je vzrok za izpuščaj na koži okužba z Lymsko borelioza, lahko določimo po poteku: najprej pride do vboda klopa, potem na mestu vboda nekaj tednov ni nič, nato pa se pojavi rdečina, ki je najprej enakomer-

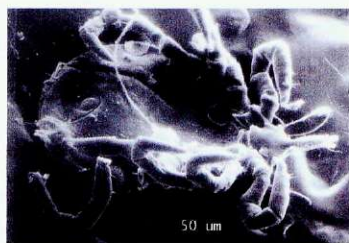
na, potem pa se širi navzven in pri večini osrednji del zbledi, dobi obliko obroča in se še naprej širi navzven. Če pa gre za alergijo, vbod velikokrat srbi, izpuščaj se praviloma ne pojavi na mestu pika in je običajno drugačen. Alergija, rdečina, se lahko pojavi takoj po piku in v nekaj dneh izgine. V zadnjem primeru gre za alergično reakcijo na pik. Če torej po piku klopa opazite na koži kolobar, ki se širi navzven, je treba najkasneje v dveh dneh k zdravniku. Po očitnem boreljiskem izpuščaju je Lymsko borelioza najlažje prepoznati in najpreprosteje zdraviti z antibiotiki. Če izpuščaj prezremo in ta izgine, bolezen tiho napreduje in se spet pojavi, ko je že teže ozdravljiva. Tak bolnik mora v bolnišnico, kjer ga zdravijo z antibiotiki, ki jih uvajajo neposredno v žilo.

Kaj če ni kolobarja? Mogoče je, da se pri nekaterih bolnikih eritema migrans sploh ne pojavi in se pojavijo šele znaki kasnejšega stadija, ko bolezen že napreduje. Včasih boreljiskega izpuščaja v resnici ni, včasih pa ga ljudje prezrejo, posebno tisti, ki nimajo drugih zdravstvenih težav, ko se pojavi izpuščaj. »Približno polovica ljudi nima ob okužbi nobenih težav, približno tretjina pa se slabo počuti, ima glavobole in bolečine v mišicah. Če se pojavi kolobar na hrbtu ali pri ljudeh, ki slabše vidijo ali pa se ne zanimajo, kaj se z njimi dogaja, je mogoče, da ga prezrejo, ker ta izpuščaj po določenem času izgine,« razlaga prof. Strle. Ko se pojavijo znaki drugega stadija borelioze, je za diagnozo potrebna tudi laboratorijska preiskava krvi. Pred klopi se morajo še posebej paziti nosečnice, saj sumijo, da bi se borelioza lahko prenašala tudi z matere na

plod. »Z okuženimi nosečnicami zato ravnamo še posebej skrbno in pazljivo,« zagotavlja prof. Strle. Pri otrocih bolezen poteka malo drugače kot pri odraslih, reakcija je burnejša, borelijski izpuščaji se hitreje pojavijo, ker je razvoj bolezni hitrejši, hitrejši kot pri odraslih pa je tudi učinek zdravlil.

Cepiva proti Lymmski boreliozii v Evropi v naslednjih letih ni priča-

Zaščita pred klopi Glede na to, da število okužb z Lymmsko boreliozo narašča, se je pred klopi dobro zaščititi, če gremo v gozd. Pametno je, da ne rijemo po gošči, če lahko gremo po poti, klopi so namreč najpogosteje v listnatih gozdovih z veliko podrastjo in ob robu gozdov. »Možnost pika klopa bomo zmanjšali tudi z uporabo repelentov; težava pa je, da nas pred klopi ne varujejo stoo odstotno, ampak le delno in časovno omejeno, vendar včasih dajejo občutek lažne varnosti. Nekateri se popršijo in potem mislijo, da so varni ves dan,« pravi prof. Strle. Pomembna je primerna obleka in obutev: srajca z dolgimi rokavi, ki naj bodo zapeti, hlačnice pa naj bodo dolge. Najpomembnejša zaščita pred okužbo z boreliozo pa je, da se, potem ko se vrnemo iz gozda, natančno pregledamo in klope, ki so se morda prisesali, odstranimo. Velja namreč, da je okužba precej manj verjetna, če prisesanega klopa odstranimo dovolj zgodaj, tudi če je bil okužen. **D**

Klop je pod lupo prava pošast.

kovati. Američani so ga že imeli, vendar so ga zaradi ekonomskih razlogov iz prodaje umaknili. Cepivo, ki so ga razvili v Ameriki, v Evropi ne bi veliko koristilo, saj Lymmsko boreliozo v Evropi povzroča več različnih vrst bakterij, v Ameriki pa samo ena.

Novica

ČE TI DRŽAVA ZAPIRA VRATA Zavod Med. Over.Net v sporočilu za javnost sporoča, da si sistem <http://med.over.net> vztrajno, vendar neuspešno prizadeva pritegniti pozornost države in njenih ustanov, da bi pristopila v partnersko sodelovanje in finančno podprla mrežo brezplačnih in odprtih zdravstvenih, socialnih in pravnih (po)sveovalnic.

Odgovori pristojnih organov tako na lokalni kot državni ravni so bili skoraj identični: »V stik z nami lahko stopite preko javnih razpisov.« Na različne naslove ministrstev je bilo lani prijavljenih več programov Zavoda Med.Over.Net, v letošnjem letu jih je bilo prijavljenih šest. Vsi letošnji programi so bili zavrjeni. Zavod Med.Over.Net prijave svojih programov utemeljuje s tem, da je delovanje posveovalnic povezano s tehnološkimi in finančnimi izzivi, ki so ob mesečnem številu več kot 300.000 uporabnikov kar velik zalogaj. Potrebe ljudi in pritiski naraščajo, država pa nima posluha, hkrati pa neracionalno odpira nove portale, ki zahtevajo ogromne finančne vloške in veliko truda. Kot je še zapisano v sporočilu Zavoda Med.Over.Net za javnost, država poudarja e-upravo, ne izkoristi pa njihove ponujene roke in tega, da je internet navzoč v vsakem razpisu in v vsakem poročilu, ko pa »se pojavi« v programu, ga nihče ne razume ali pa celo beži od njega.

Primož Cimerman

Pohitite, olje naročite in naslednjič ga zastonj dobite!

Vsak mesec bomo med vsemi, ki bodo naročili kurilno olje, izžrebali 10 kupcev, ki bodo ob naslednjem naročilu dobili enako količino olja brezplačno! Vse podrobnosti na www.petrol.si in na 080 22 66!

PETROL

**KURILNO OLJE IN PLIN
EVROPSKE KAKOVOSTI
080 22 66**

Družba Stadion je bila po mnenju računskega sodišča povsem nepotrebna.

Likvidacija Stadiona

2. del

Lovro Kastelic, foto:Gregor Pohleven

Računsko sodišče RS je predlagalo likvidacijo družbe Stadion, ki jo je ustanovila MOL. Le-ta je še enkrat dokazala, da se raje igra umazane kot pa nogometne igrice.

Denacionalizacijska pregovarjanja so šla v nedogled, na vidiku pa je bil že nov eksperiment, ki se je z novim letom 2002 glasilo nekako takole: ker smo pred dvema letoma nekaj pomotoma obljubili, se moramo vsaj delati, da bomo stadion zgradili. Ljubljanski mestni svet je zato po precej polemični razpravi ustanovil gospodarsko družbo z omejeno odgovornostjo Stadion, ki naj bi pripravila vse potrebno ter skrbela

za graditev novega nogometnega stadiona v slovenski prestolnici. Na položaj vršilca dolžnosti direktorja omenjene gospodarske družbe je občinski svet imenoval Marjana Rekarja, dotedanjega predsednika uprave Slovenske razvojne družbe (SRD). Na ta položaj ga je predlagala ljubljanska županja. Prepotrebno nogometno igrišče pa naj bi zgradili z denarjem državnega in mestnega proračuna. Rojstvo gospodarske družbe pa tudi ime-

novanje njenega direktorja je bilo tedaj pospremljeno z ostrimi očitki in pomisleki svetnikov opozicijske SDS, ki so menili, da se »vse skupaj dogaja v neki megli«. Marjan Rekar naj bi se bil prav v tistem času potegoval tudi za mesto direktorja Holdinga Ljubljana. Presrečna Potočnikova je ob tem dogodku slovesno napovedala, naj bi bil stadion po najugodnejši različici zgrajen najkasneje do jeseni 2004.

Metanje peska v oči Rekarju so potem sestavili še nadzorni svet, v katerem so vedrili ljubljanski podžupan Anton Colarič, načelnica oddelka za predšolsko vzgojo, izobraževanje in šport Francka Trobec, predstavnik Nogometne zveze Slovenije Rudi Zavrč, prvi mož Telekomu Peter Grašek in predstavnik finančnega ministrstva Slaven Mičković, ki pa kmalu, seveda ne pred očmi razdražene javnosti, ugotovili, da v bližnji prihodnosti v Stožicah vendarle še ni mogoče pričakovati kakšnih večjih gradbenih posegov. Ker je bila tudi županja proti nadaljnjemu financiranju tega projekta, so se začeli ukvarjati predvsem z vprašanjem, kako bi družbo dokapitalizirali. Šlo naj bi predvsem za dokup dela stadiona, v katerem bi bili poslovni objekti. Športni vidik pa je plaval čedalje bolj stran od temeljnega bistva.

Marjan Rekar je s prijatelji in z davkoplačevalskim denarjem (zasebnim letalom) obiskal kar nekaj prelepih evropskih stadionov (beri: prelepih evropskih mest). Njegove besede so zveneje velikopotezno, skorajda nerealno, v ozadju pa se je ves čas širil vonj po dobičku: »Doslej sem si s kolegi ogledal kar nekaj stadionov po Evropi. Gradnja bo zasnovana na kombinaciji zasebnega in javnega kapitala. Cena sedeža bo, recimo, štiri do šest tisoč mark. Torej, če gradimo stadion za 15 do 20 tisoč ljudi in smo malo bolj varčni, bo cena stadiona okrog 70 milijonov mark. Gradnjo lahko speljemo s sredstvi državnega in občinskega proračuna, poleg tega bi bilo moč prodati na trgu osem do deset tisoč kvadratnih metrov poslovnih površin, kar znese od 24 do 30 milijonov mark.« Nikoli ne bomo pozabili njegove »horukar-

Za najkoristnejšega igralca minulega svetovnega prvenstva elitne hokejske divizije, ki se je z zmago Švedske končalo v nedeljo, je bil izbran švedski branilec **NIKLAS KRONWALL**. Najboljši napadalec je Kanadčan Sidney Crosby.

Slovenija je po izpadu hokejistov iz elitne skupine dobila organizacijo svetovnega prvenstva divizije I prihodnje leto. Tumir bo od 15. do 21. aprila gostila Ljubljana, nasprotniki risov pa bodo Madžarska, Litva, Japonska, Romunija in Velika Britanija.

Dvakratni svetovni prvak v reliju Francoz **SEBASTIEN LOEB** (citroën xsara) je zmagovalec relija po Sardiniji, sedme letošnje preizkušnje za svetovno prvenstvo. Loeb je tako zmagal že petič letos in vodi 31 točk pred Marcusom Grönholmom.

Francoški nogometni reprezentant **THIERRY HENRY** je sporočil, da tudi v prihodnje ostaja zvest londonskemu Arsenalu. Podpredsednik topničarjev David Dein pa je potrdil, da bo Henry v skladu z novo pogodbo barve Arsenala branil še štiri leta.

Marjan Rekar

ske« retorike in metanja peska v oči: »S polno paro se bomo lotili pripravljanih del, konec prihodnjega leta pa lahko že pripravimo lopate. Če se bomo držali načrtov, bo stadion zgrajen do srede leta 2004.« Še preden pa je lažno ambiciozni Rekar izgovoril svoje znamenite besede, mu je potekel mandat. Vmes je prišlo še do velikega preobrata: iz Stožic znova za Bežigrad. Dve milijardi tolarjev je tako tudi zaradi takratnega šolskega ministra Slavka Gabra, ki se je javno zavzel za posodobitev bežigradskega stadiona, hkrati pa si je želel zemljišče v Stožicah tudi za graditev študentskih domov, na lepem skopnelo. Že sredi leta 2004 je bilo kristalno jasno, da v Stožicah stadiona ne bo. Marjan Rekar ni opravil svojega dela. Ni mu uspelo najti primernih vlagateljev, zaradi sporne lastnine parcele, o kateri je govoril že Sodrznik, pa zemljišča ni bilo mogoče vpisati v zemljiško knjigo. Na drugi (bežigradski) strani pa je novi lastnik (6.500 m²) OKS več kot uspešno lobiral, parcelo vpisal v zemljiško knjigo, še vedno pa so mu menda močno dišali tudi poslovni objekti. Politika se je tudi sicer že premočno zarezala v ta projekt.

Vika Potočnik je zagotovo »padla« tudi zaradi stadiona. Na prestolu jo je zamenjala Danica Simšič.

Retorika se je tedaj sicer nekoliko spremenila, laži pa so se še kar nadaljevale: glede na to, da bi bil projekt v Stožicah dokončan šele leta 2005 oz. 2006, se tudi sama zavzemam za pospešeno obnovo bežigradskega stadiona. Zdaj se je na čelu družbe Stadion, d. o. o., pojavil direktor Tom Bjedov, ki je v svojem mandatu večinoma zapravljaj za številne študije, navidezno kolebal med Stožicami in Bežigradom in bil nasploh neviden. Nihče mu ni verjel, »da projekt teče normalno naprej«. MOL je namreč že zdavnaj zašla v slepo ulico. Slišati je bilo celo, da mesto sploh nima denarja niti za cenejšo obnovo in želi odvečno breme prenesti na pleča tistih, ki so nestrpnost čakali v zasedi: NZS in OKS. Vendar so se tedaj, približno dve leti pred lokalnimi volitvami, že začeli malo-meščanski pomisleki: umik mesta iz projekta nacionalnega stadiona namreč ne bi dobro vplival na volivce. Agonija se je morala zato nadaljevati. Bjedova je zamenjal Jože Kamin. Docela nepomembna zamenjava. Svetniki so se počutili zavedene, ker jih pri glasovanju o graditvi nogometnega stadiona ni nihče opozoril na 4,2 milijona evrov vredno hipoteko na delu zemljišč, ki so v lasti podjetja SCT. Poleg političnega se je torej vmešal tudi gradbeniški lobi.

Epilog Računsko sodišče je pred dnevi ugotovilo, da postopek graditve nogometnega stadiona ni potekal uspešno. Več milijonov javnega denarja je šlo v nič, družba Stadion pa je bila po njihovem mnenju nepotrebna. MOL je še enkrat dokazala, da je nesposobna. ▣

Pred kratkim so se posoški karateisti Karate kluba Tolmin udeležili klubskega svetovnega prvenstva, na katerem je tekmovalo 1.200 tekmovalk in tekmovalcev. V disciplini kate za mlajše kategorije je članica Karate kluba Tolmin **ZALA KUSTRIN** osvojila prvo mesto.

Minuli konec tedna je bil eden najuspešnejših za slovensko kolesarstvo. **MATEJ MUGERLI** je na dirki Po Kataloniji, na kateri je bil Janez Brajkovič na koncu peti, dosegel prvo slovensko zmago na dirkah ProToura. Na Nizozemskem pa je kraljeval odlični šprinter Borut Božič.

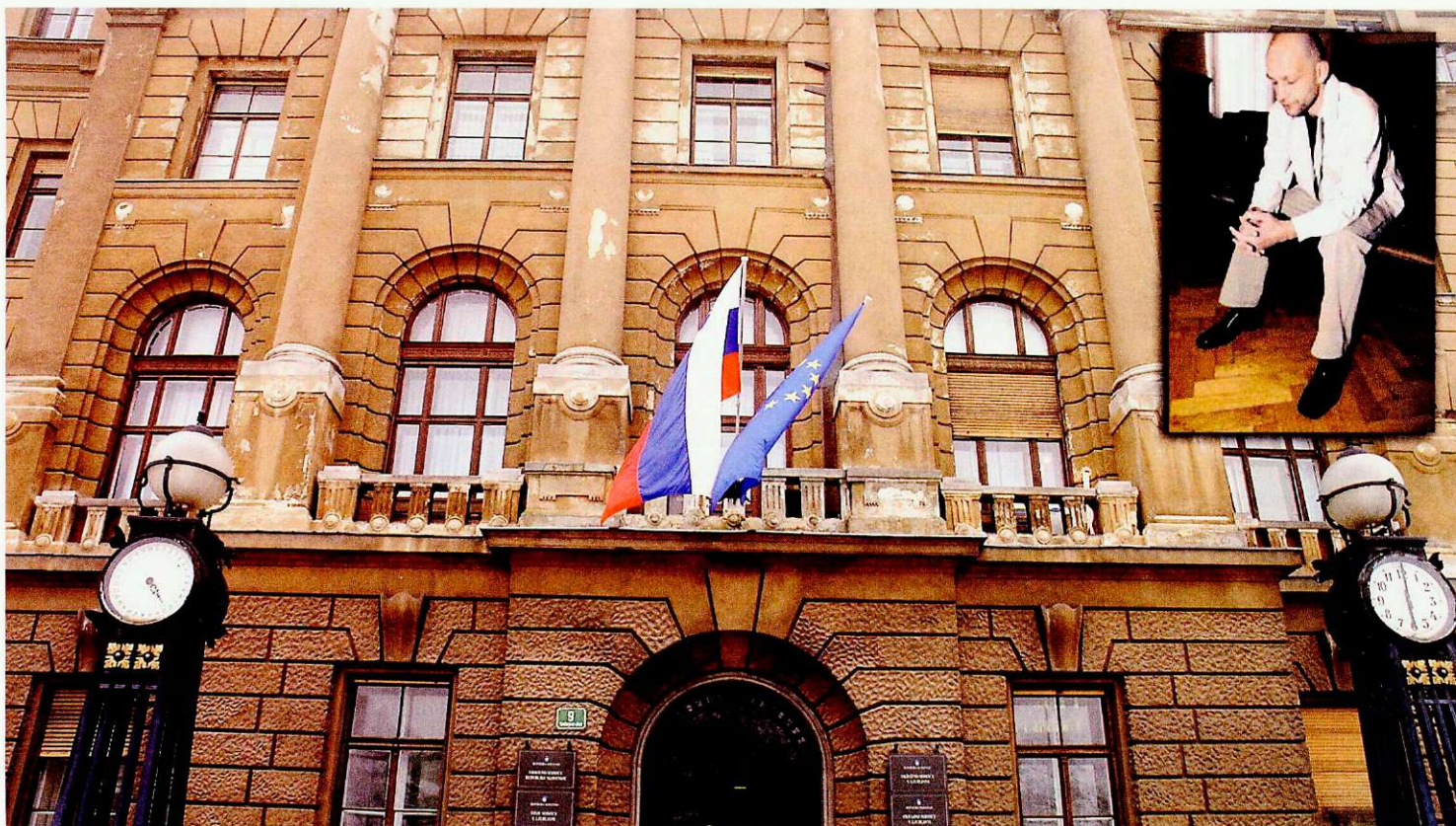

El Diego

Esad Babačić

Svetovno prvenstvo v nogometu je tako rekoč pred durmi in vsi, za katere je ta igra z žogo še vedno daleč pred drugimi, so že zapadli v stanje lažjega transa.

Pri nas mrzlice morda še ni toliko čutiti, zato pa je toliko huje pri naših sosedah Italiji in Hrvaški ter v drugih »republikah« nekdanje skupne države. Tako je že zdaj jasno, da bo lepo število naših južnih sosedov mesec, ki prihaja, preživelo na bolniški, kakšnega pretiranega delovnega elana pa ne moremo pričakovati niti pri azzurih, ki tudi v Nemčiji računajo na visoko uvrstitev. Najbolj noro bo gotovo v Braziliji in Argentini, kjer je nogomet nad vsem. Čeprav je celo sam Maradona, ki je znan po svojih pikantnih izjavah, napovedal, da bo težko kdor koli premagal Brazilijo, so Argentinci globoko prepričani, da lahko prav oni šokirajo Evropo in vzamejo »kanto« na tleh stare celine. Kaj takšnega bi se zgodilo šele drugič, saj vemo, da so Južni Američani doslej slavili zmago le enkrat, ko je svetovno prvenstvo gostila katera od evropskih držav. Tokrat tudi žreb dopušča, da se v finalu srečata najboljši južnoameriški moštvi, kar pa bo zelo težko. Toliko bolj ali manj očitnih favoritov že dolgo ni bilo, tako da je v ta scenarij težko verjeti. Gotovo je le to, da bomo gledali krasen nogomet, ki ga lahko pokvarijo edinele sodniki. Možje pravice so že nekajkrat pokvarili največje nogometne dogodke, višek blamaže za krovno nogometno organizacijo pa je bilo minulo prvenstvo v Južni Koreji in na Japonskem. Toliko čudnih sodniških odločitev, ki so nemalokrat mejile na neznanje, si na takšni prireditvi ne bi smeli privoščiti. Strokovnjaki in nogometni navdušenci so prepričani, da se kaj takšnega v Nemčiji ne more zgoditi, saj se je nogomet spet vrnil tja, kamor sodi. Da pa so presenečenja mogoča tudi v nogometno razvitem svetu, je dokazal sodnik na finalu lige prvakov, ki je s svojimi odločitvami v mnogočem spremenil scenarij srečanja. Sam verjamem, da takšnih šokov, kot smo jih doživljali pred štirimi leti, tokrat ne bo. Slovenci smo do prireditve vseh prireditev tokrat malce bolj zadržani, saj smo na njej pričakovali tudi naše junake, a ti do Nemčije žal niso prišli. Da pa pravih fanatikov ne manjka niti pri nas, so dokazali pri Študentski založbi, ki nam je podarila prevod avtobiografije velikega Diega Armanda Maradone. El Diego je knjiga, ki je preprosto ne smemo prezreti, saj se je v njej vse tisto, kar dela nogomet tako pomemben. Mali zeleni je znan po svojih drugačnih stališčih in trmi, ki ga je nemalokrat pripeljala v zagate, iz katerih se je le težka reševal, zato je njegova zgodba še toliko zanimivejša. V nasprotju s Pelejem je bil že kot igralec vse prej kot priden fant, saj se ni strinjal z vsem, kar so mu servirali za sveto. Knjiga je prišla v pravem trenutku, saj se z njo še laže zazibljet v mundialsko hipnozo.

Sodni mlini meljejo počasi.

Odločil se je za gladovno stavko

Bogdan Sajovic, foto: Arhiv Demokracije

Obtoženi za trojni umor v Frankfurtu se je odločil za gladovno stavko. V priporu je že šest let, štiri leta se vleče sojenje, konca pa še vedno ni.

Že štiri leta se vleče sodni proces proti 35-letnemu Ljubljancu Viktorju Rafoltu, ki mu obtožnica očita tri umore in en poskus tega kaznivega dejanja. Rafolt, ki sedi za reščkami že skoraj šest let od tedaj, ko so ga prijeli, je zato sklenil, da bo začel gladovno stavkati. Želi si namreč, da bi se njegovo sojenje – sam zatrjuje, da ni kriv – vendarle končalo. Dogodek se je zgodil v Nemčiji. Rafolt, ki je sam deljal, da je bil pred časom zasvojen z mamili in je imel tudi v domovini nekaj malega grehov na glavi (tatvine, vlomi in podobno), se je sklenil rešiti iz pekla droge. Zato je odpotoval v Nemčijo in se naselil v Frankfurtu ob Maini.

V tujini je delal kot pomožna moč v gostinskem lokalu. Decembra leta 2000 pa je v četrti, kjer je delal, prišlo do incidenta. Tistega

dne so v lokalu No. 1 štirje nemški delavci, gradbinci, praznovali kolegov rojstni dan. Četverica, po starosti v poznih tridesetih oziroma zgodnjih štiridesetih, si je dala na zob kar nekaj pijače. Podkrepljeni so začeli »sikati« dvema Jugoslovankama, ki sta s prijateljem sedeli v lokalu. Prijatelj je nato odšel do lokala Cubanita, kjer je delal Rafolt, in dejal, da nadlegujejo njega in njegovi prijatelji, zato se je manjša skupina odpravila proti baru No. 1. Štirje delavci, ki so še malo prej popivali v lokalu so prišli skozi vhodna vrata. Tedaj so počili strelji. Za Martina Hinkla, Ralfa Lutza in Geralda Norberta Michelsa so bili usodni. Četrti, Frederich Gehm, je streljanje kljub hudim poškodbam preživel.

Zadeva se kar vleče Rafolt trdi, da ni streljal. Samega streljanja se

ne spomni prav dobro, prepričan pa je, da ni kriv. Po streljanju je prav hitro zapustil kraj zločina. V lokalu, kjer je delal, se ni več pokazal, nekaj dni se je skrival, potem pa se napotil nazaj v domovino. Iz Nemčije prek Švice v Italijo in nato čez mejo. Na meji je pokazal svoj potni list, nale-

tel pa je na vestnega policista. Le-ta je mimogrede pobrskal po tiralicah in odkril, da je ena razpisana tudi za Rafoltom. Decembra 2000 so tako Rafolta prijeli in ga pripravili.

Glede na to, da seveda svojih državljanov Slovenija ne izroča drugim državam, se je sojenje za trojni umor v Frankfurtu začelo v Sloveniji. Nemški pravosodni organi so namreč prepričani, da je prav Rafolt tisti, ki je z 9-milimetrsko pištolo ustrelil štiri ljudi pred barom v malce zloglasni frankfurtski četrti. Rafolt

seveda trdi, da je nedolžen, sodni mlini pa meljejo počasi. Kar dve leti je trajalo, da je

zadeva dozorela za obravnavo. Medtem so Rafoltu sodili še za nekaj grehov, ki si jih je nakopal pred tem, glavna stvar pa se še kar vleče. Očitno se je obtoženi odločil, da z gladovno stavko zadevo pospeši in jo pripelje do odločitve. **D**

Šlo je za milimetre

Po družinskem prepiru in pretepu je zapel tudi nož. Prebunkana ženska je spečega partnerja zabodla v prsi.

Nedeljsko popoldne je hudo negativno vplivalo na zunajzakonski par iz Hraš pri Medvodah. Iz do zdaj neznanega razloga sta se sprla ljubimca. Šlo naj bi za 40-letnega Antona in ducat let starejšo Slavo. Beseda je dala besedo in očitek očitek, končno pa je zadeva ušla čez rob prepira. Anton se je namreč svoje partnerice lotil fizično in jo močno pretepel, potem pa jo je pustil in odšel iz sobe.

Prebunkana in zaradi tega seveda ponižana ženska je čakala na trenutek maščevanja nasilnejšemu partnerju. Pričakovana priložnost se ji je ponudila, ko je Anton v sosednji sobi zaspal. Smrčanje je žensko opogumilo, da je odšla v sobo, kjer je njen partner počival po pretepanju.

V rokah je imela kuhinjski nož in na hrbtu ležečega in smrččega moškega je zabodla v prsi.

Na srečo je za nekaj milimetrov zgrešila srce, sicer bi bil Anton menda takoj mrtev, saj naj bi bil sunek globok. Tako pa se je celo zbudil, bil menda zelo začuden, zakaj ga je ženska zabodla, in sam poklical može v belem in tudi tiste v modrem.

Bolničarji so morali poskrbeti za oba partnerja, saj modrice, ki jih je v pretepu dobila Slava, niso bile nedolžne.

Ženske naj ne bi bili mogli pomiriti niti može v modrem, saj naj bi bila še naprej kričala, da bo Antona umorila. Ne glede na grožnje pa je že z dejanjem samim storila poskus umora, zato so jo do nadaljnjega namestili v ljubljanski pripor. B.S.

JE ŽE PRETOPLJENA? Nenevadno brezbriznost so pokazali odgovorni v Celju, saj so šele po dveh tednih obvestili policiste, da je nekdo ukradel mestno svojino. Težko verjamemo, da tega niso opazili prej, kajti navsezadnje je na za zdaj še nepojasnen način izgnila bronasta statua fontane. In to ne v zakotju, ampak v središču mesta, na Trgu celjskih knezov. Dva tedna po izginotju tako pospešeno iščejo sedemsto tisočakov vreden kipec. Bojijo pa se, da je že zdavnaj razbit ali pretopljen končal na kakšnem odpadku starih kovin. Lahko pa iz surovine nekdo ustvarja že novo umetnino.

OB TELEVIZORJE Na počivališču ob avtocesti pri Tepanjah si je pred dnevi privoščil počitek madžarski voznik tovornjaka. Izkušeni profesionallec je presodil, da je pač čas, da se ustavi in odpočije ter nato varno nadaljuje svojo pot. V Sloveniji je bil namreč le v tranzitu, svoj tovor, 270 televizorjev, je peljal naročniku v Španijo. Presenečen pa je kmalu opazil, da so mu neznan nepridipravi medtem s parkirišča sunili bel vlačilec renault premium skupaj s priklopnikom, oba z madžarskimi registrskimi tablicami. Seveda so izginili tudi na priklopniku naloženi televizorji. Škode je skupno za približno petindvajset milijonov tolarjev oziroma sto tisoč evrov.

STIMULATIVNO NAGRAJEVANJE, DODATNO POKOJNINSKO ZAVAROVANJE IN MOŽNOST NAPREDOVANJA

Pridruži se nam!

Kot vojak v poklicni vojski, pogodbeni rezervi ali na prostovoljnem usposabljanju za obrambo boš odlično psihično in telesno pripravljen. Urni se boš za preživetje v najrazličnejši okolišninah ter spoznal velično modernega bojevanja.

SI pripravljen na pravo stvar?

Poklič na brezplačno telefonsko številko 080 13 22 ali pošljij elektronsko pošto na naslov naborna.pisarna@mors.si.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

www.slovenskavojska.si

SLOVENSKA VOJSKA
V službi domovine.

RADIO ŠTAJERSKI VAL

prijateljstvo bližina domišljija

RADIO JE UHO, S KATERIM SLIŠIMO SVET!

ELEKTROPROM

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.
Loke pri Zagorju 22
1412 KISOVEC
tel.: 03 56 57 150
fax: 03 56 71 488
www.elektroprom.si

- elektroinstalacije
- centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- kabelsko komunikacijski sistemi
- trgovina EVJ CENTER
- lokalna televizija ETV
- tiskana vezja
- grafitne ščetke
- delovni stroji in nizke gradnje
- bar SEDMICA

Zmaga severnih Lordov

V grških Atenah je zmagovalka 51. Evrosonga postala finska rokova skladba Hard Rock Hallelujah. Skupina Lordi je svoji državi z 292 točkami prinesla prvo zmago v zgodovini tega glasbenega tekmovanja. 248 točk je pomenilo drugo mesto, ki je pripadlo Rusiji in njihovemu pevcu Dimu Bilanu s pesmijo Never let you go. Bosna in Hercegovina se je po dobri predstavi legendarnega Harija Mata Harija s pesmijo Lejla uvrstila na tretje mesto.

Naš predstavnik Anžej Dežan se s pesmijo Mr. Nobody na četrtkovem polfinalu ni uvrstil v finale, zasedel je 16. mesto. Veliko

vsaj odkar so na njem pomembnejša množična produkcija in šokantnost kot pa kakovost. Prav na to noto so igrali finski našemljenci. V nasprotju z izraelsko Alelujo, zmagovalko tekmovanja leta 1979, je za letošnjo izvedbo težko ugotoviti, komu je ta hvalnica namenjena. Se Evropa res čedalje bolj vdaja dekadentnim oblikam množične produkcije?

Anžej Dežan
– Mr. Nobody

Zmagovalna skupina – strašila iz keltske mitologije

razočaranje je doživela tudi naša soseda Hrvaška, saj so od svoje predstavnice Severine in pesmi Moja štikla pričakovali precej več kot 13. mesto. V Grčiji se je zvrstilo 37 izvajalcev, 24 se jih je predstavilo v finalu. Tako kot vsako leto je tudi letos večina pela v angleščini. Voditeljica prireditve v atenski olimpijski dvorani sta bila Maria Menounos in grški pevec Sakis Rouvas.

Sicer pa Evrosong v splošnem že dolgo ni več festival dobre glasbe –

Kje ga lomi Omar?

Hitro zrasli zvezdnik Omar Naber, ki je v izjemno kratkem času (potem ko je zmagal v Bitki talentov pri Mariu) osvojil velik krog poslušalcev in zmagal na Emi 2005, ga v tem času menda lomi naokrog. Najprej je bilo dosti go-

vora o uživanju marihuane in o tem, naj bi se zadet pojavljal tudi na nastopih, zdaj pa je v javnost pricurjla še novica, naj bi s kolegom »pridno« obiskovala prijateljice noči. Slednje naj bi bilo za beleženo tudi na videoposnetku. Omarjeva punca Katja Koren je resno podvomila o trdnosti njune zveze ... Ti, Omar, ti!

Wernerjevi hiti

Werner je že vrsto let pravi ljubljenec ljudskih src in je na domači zabavni sceni več kot uspešen. Tokrat je vse svoje bisere zbral na eni plošči. Album Največji hiti bo zagotovo našel mesto pri ljubiteljih njegove glasbe, saj je na njem kar 12 njegovih največjih uspešnic, med drugimi trije najlepši dueti: z Majo Blagdan (Eno samo je življenje), Marjanom Zgoncem (Tu je moj dom) in z Brigito Šuler v lanskem velikem hitu Hej, mala, opala. Seveda pa ne manjkajo pesmi Meni si sojena, V srcu mojem je Slovenija, Rana, Ribič in druge. Gre za izbor, v katerem je strnjena Wernerjeva kariera z najbolj poslušanimi pesmimi.

Werner je izdal svoje najboljše skladbe.

Družina je nova religija

Drugič nosečo Britney nenehno kritizirajo.

Nekdaj privlačna popzvednica, zdaj pa zane-marjena mamica Britney Spears je opustila študij kabale, za katero jo je navdušila Madonna. Pravi, da je njena vera sedaj družina.

Zanimivo, da Britney žvrgoli o idealu družine v času, ko se je nanjo usul plaz kritik, da ne skrbi dobro za svojega otroka. Tokrat je narobe namestila otroški sedež. Britney je v svojem miniju sedež za sinka Seana Prestona namestila tako, da malček gleda naprej, namesto da bi gledal nazaj, kakor naj bi bilo varneje. Vendar mlada mamica in njen mož Kevin Federline očitke zavračata in pravita, da je sedež nameščen po kalifornijskih zakonih, kjer ne piše, kam naj bo obrnjen. Zakonca še poudarjata, da le v desetih državah ZDA zakon določa, da morajo biti otroški sedeži tako nameščeni, v dveh od teh držav pa mora biti stol obrnjen nazaj le do določene dojenčkove teže. Vendar je predstavnik kalifornijske policije izjavila, da raje vidijo, če otrok v sedežu gleda v zadnji del avtomobila.

vsak četrtek FILMSKI VEČER

MORGAN
FREEMAN

LL
COOL J

JUSTIN
TIMBERLAKE

KEVIN
SPACEY

V ČETRTEK, 25. 5.,
PRI PRODAJALCIH
ČASOPISOV
OB NAKUPU VEČERA

DVD-FILM EDISON
ZA SAMO 999 SIT

V TEM MESTU JE SAMO POLICIJA NAD ZAKONOM

EDISON

DARILO ZA NAROČNIKE VEČERA OB NAKUPU ZBRKE: FILM PO IZBIRI (CONTROL ALI VSE ZA LJUBEZEN)

Naročniki Večera lahko zbirko ali posamezne filme naročite ob delovnih dneh po telefonu **02 23 53 326, 02 23 53 322** ali **02 23 53 500**, e-pošti knjiga@vecer.com, ali po pošti na naslov **ČZP Večer, 2504 Maribor**. DVD-je vam bo prinesel raznašalec. Zaloge so omejene. Vsi filmi imajo slovenske podnapise.

VEČER
 www.vecer.com/trgovina

Nacionalno in RTVS

Magična gledalka

Ne, izbor za pesem Evrovizije me ni prav nič vznemiril in o spektaklu ne bom pisala, ker bo ocen o tem dogodku verjetno polno v vseh drugih medijih.

Moja pozornost sicer velja sobotnemu večeru, vendar dogodkom, ki jih je televizija prikazala pred tem: proslavi iz Pekar pri Mariboru, televizijskemu Dnevniku in dokumentarnemu feljtonu mariborskega novinarja Marjana Šrimfa. Naj povem, da me je organizacija in vsebina dosedanjih državnih proslav razočarala. Pričakovala sem več. Pri tem absolutno nimam v mislih slavnostnih govorov. Njihov izbor se mi zdi v redu in marsikateri je s svojo sporočilnostjo naredil tudi kakšen presežek. Po slovesnosti v Pekrah lahko zapišem, da se bo krivulja nemara le obrnila navzgor. Proslava ni

bila veledogodek niti po številu udeležencev niti po številu navzočih visokih gostov. Bila pa je za Pekre velika stvar, v katero je sodil sproščen nastop Jureta Ivanušiča in petje znamenitega Štajerca Zorana Predina. Že zamisel je bila dobra. Dvigniti in prikazati Maribor in Štajersko tudi kot ustvarjalca velikih dogodkov, pri čemer ne smemo prezreti niti preteklega vzvišenega odnosa prestolnice do tega konca Slovenije. V Ivanušičevi kroniki je bilo zajeto veliko. Sicer je predpostavljalo določeno znanje, kot recimo stavki: »Pa šta ja radim ovdje?«, kar so se očitno spraševali vojaki JLA, ko so korakali po Sloveniji. Po Ivanušičevi zgodovini je najprej Praslovan preplaval Dravo, nato Anton Martin Slomšek sedež škofije iz Šent Andraža prenesel v Maribor in »en hribček kupil«, Rudolf Maister raztegnil mejo na severu (Radetzky je takrat preganjal Lahe), Ljubljčan Nučič delal Slovensko narodno gledališče, nastala je hidroelektrarna Fala, nastopil kulturni molk, Mariborski mladci izvedli prvo oboroženo akcijo zažiga dveh nem-

ških avtomobilov, padel Šarh in pohorski bataljon, zaživelo bratstvo in enotnost pa Zlata lisica ... in na koncu so se zgodile Pekre. Pravzaprav vse skupaj ni bilo narejeno z ničimer posebnim, včasih na meji sarkazma, a zakaj ne. Zakaj ne bi prvega napada na JLA izvedel Zoran Predin s pesmijo Draga naša Lidija? Scenarij, klavir,

nekaj orkestralnega, Završki fantje in Lačni Franc – pa je bilo narejeno. Brez visoke in nerazumljive umetnosti, neposredno in mestoma celo duhovito. Potem še slavnostna govora, najprej mariborskega župana Soviča in zatem predsednika vlade Janše, pri čemer je bil najbrž eden od

njih predolg, kajti nacionalka je po zadnjih Janševih besedah prenos končala; v ozadju se je sicer slišalo, da se bodo podeljevala priznanja in nagrade, a tega že ni bilo več videti. Potem pa je bilo do 19. ure še veliko reklam pa risanka. Grobo in neprofesionalno odrezano!

No, seveda jim ni uspelo, da bi se Dnevnik začel s proslavo iz Pekar, kot bi se verjetno moral, in niti voditelj Slavko Bobovnik ni zmozel reševati situacije. Prispevek je bil objavljen kot drugi itd. Pred evrovizijskim prenosom je bil objavljen še krajši dokumentarni feljton o dogodkih iz leta 1991, pogumu Pekrcanov in Maribora, pri čemer ne smemo prezreti poguma mariborskih novinarjev, kar je bilo posebej izpostavljeno ... Pekrcani, Mariborčani in Štajerci so ponosni na te dogodke, ponosni so, da so del »osamosvojitvene zgodovine«, in to jim je predsednik vlade Janša tudi priznal. Nacionalka je to pokazala v neposrednem prenosu. Je to le prva lastovka, po kateri si še ne smemo obetati pomladi, ali pa je duh »nacionalnega« le začel prodirati tudi na Televizijo Slovenija? **D**

HOROSKOP

Oven
21.3.-20.4.

Kdor prej pride, prej melje. Poleg tega so v zraku dogodivščine in pustolovščine, ki se jih boste zagotovo še dolgo spominjali. Vse, kar je na tem svetu, je zagotovo za nekaj koristno in potrebno; to upoštevajte, pa vam bo laže.

Bik
21.4.-21.5.

Morda bo kdo mislil, da ste prepolni denarja, ker že nekaj dni nebrzdano zapravljate in se ne menite za priporočila. Na nekem področju vas bo zajela panika, vendar se nikar ne prepustite. Vaše želje bodo uresničene, če boste potrpežljivi.

Dvojčka
22.5.-21.6.

Sredi tedna boste s svojim partnerjem na različnih valovnih dolžinah, kar vam bo prineslo nekaj težavic. Ob vztrajnem pogovoru in reševanju težav se bodo vremena zjasnila. Samokontrola vas bo obvarovala najhujših posledic.

Rak
22.6.-21.7.

Proti koncu tega tedna vam bo močno zmanjkalo energije za neki izlet, ki ste ga obljubili. Nedelja bo minila v znamenju lenarjenja in oddihovanja, ponedeljek in torek pa bosta zelo delavna in bo večer prišel veliko kmalu.

Lev
22.7.-21.8.

V svojih namenih boste prehiteli sami sebe in presenetili vse okoli sebe! Izkazalo se bo namreč, da ste zelo sposobni in vedno zvesti sami sebi in svojim odločitvam. Pravico imate zahtevati, naj se potrudijo tudi drugi.

Devica
22.8.-21.9.

Zelo radi bi začeli z novo nalogo, vendar le tako, da boste sami na čelu dogajanja. Urediti si boste morali pravi načrt, sicer vas utegne kaj presenetiti. Konec tedna bo takšen, kot pričakujete, vendar raje nikogar ne silite v nič.

Tehtnica
22.9.-22.10.

Vse vaše početje je uravnoteženo, z velikim veseljem sedite za svojim delom in vedno naredite vse, kar od vas zahtevajo. Ponedeljek bo nekoliko stresen in zdelo se vam bo, da si zaslužite več pozornosti domačih.

Škorpion
23.10.-21.11.

Na vas močno vpliva neka knjiga, ki ste jo pred nedavnim z zanimanjem prebrali. Neka korespondenca se bo zdela nesmiselna in neumna, zato boste z njo nehali. Delo, ki ste ga začeli, pa je treba končati.

Strelec
22.11.-20.12.

Samo zato, ker vas je nahnul šef, še ne morete vzeti prostega popoldneva. V boljšo voljo vas bo spravilo darilo, do takrat pa se boste izgubljali v žalostnih mislih in se ukvarjali s ponavljajočimi se preglednicami.

Kozorog
21.12.-19.1.

Včasih omejitev samega sebe prinese več koristi, kot če naredite vedno vse tako, kakor se vam zdi. Poskrbite za vse, kar ste obljubili, potem pa se lahko odpravite na ogled filma, ki ste si ga želeli videti. Razveselil vas bo.

Vodnar
20.1.-18.2.

V svojih prizadevanjih niste sami; vedno so za vami vaše skupine. Če boste izbrali pravilno, se vam obeta vzpon na vrh, sicer pa boste potonili. Nepričakovano vas bo doletelo nekaj težkih in napornih dni in želeli jih boste čim prej pozabiti.

Ribi
19.2.-20.3.

Preglavice, ki jih nikakor nečete, vas bodo kljub temu doletele. Vendar boste imeli dovolj vpliva in moči, da jih boste premagali. Finančno boste nekoliko na slabšem kot vaš sodelavec, vendar bodite prepričani, da boste tudi to izenačili.

Da ne bi bili moteni:
(tako in drugače)

103.4 MHz

107.4 MHz

RadioDUR

28 založb in skoraj 400 knjižnih naslovov

KNJIŽNI KLUB
Samorog

Velike misli,
dogodki in osebnosti preteklosti,
žive teme sedanjosti,
literarni junaki in njihove zgodbe,
pesniške širine duha in
pravljica obzorja sveta.

Kot član kluba nimate nobenih obveznosti v klubu

Knjižni klub Samorog, Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana, telefon: 01 433 03 06,
e-pošta: knjizni.klub@samorog.com, splet: www.samorog.com

28 založb in skoraj 400 knjižnih naslovov								SESTAVIL: MIRAN ERCEG	GESLO	ORKAN, HURIKAN	ŽENSKA, KI S KOM SODELUJE	NAPLAČILO, AZIO	EGIPČANSKI BOG SONCA	DEMOKRACIJA
Samorog Velike misli, dogodki in osebnosti preteklosti, žive teme sedanjosti, literarni junaki in njihove zgodbe, pesniške širine duha in pravljica obzorja sveta.								PLENILEC TUJIH LADIJ						RADO NAKRST
Kot član kluba nimate nobenih obveznosti v klubu								IZDELOVALEC OROŽJA						
Knjižni klub Samorog, Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana, telefon: 01 433 03 06, e-pošta: knjizni.klub@samorog.com, splet: www.samorog.com								KOTNA MERA V MATEMATIKI						
								TEZEJEV OČE V GR. MITOLOGIJ				REKA AARE (KRAJSE)	NINO ROBIČ	
								KRALJEVIČ NAL (ORIG.)				ZNAČILNOST ZAMA- ZANEGA	POVEČANO IZLOČANJE SLINE	
								FIATOVO VOZILO						
DEMOKRACIJA	MUSLI- MANSKO MOŠKO IME	STARINSKI, POLKI PODOBEN PLES	SKISANA SNOV	DEL, DELEŽ	RUSKA PEVKA PUGAČOVA	POSODA ZA ROŽE	TETA, STRINA PREBIVALCI ITALIJE					ZORAN SLANIČ GR. MUŽA PETJA		
	SNOV, KI TVORI KAKO SNOV								DESNI PRITOK REKE ORANJE					
	TEKOČE STOPNICE								MESTO NA FINSKEM STANOVALEC V BARAKI					
	VRSTA ENCIMA							MESTO V IRANU MINERAL Z AVALE						
	ZA POLTON ZNIŽANI TON D			HRVAŠKI SLIKAR (VJEKOSLAV)	POKRAJINA V ŠPANIJI ANJA RUPEL					ŽENSKO IME, AGNEZA				
DEMOKRACIJA	KRAJ PRI KRSKEM DENAR V KAMBODŽI					NORVEŠKI SLOVNIČAR AASEN				DEMOKRACIJA	ALEŠ VALIČ GRŠKI BOG LJUBEZNI			
	RANO- CELNIK					ŽENSKO IME VREČICA ZAPRTO- TROSNIC				MESTO NA FINSKEM BAJONAR S. ŠORN				
	PRIPADNIK ILIROV				ŠVICARSKI DRAMATIK (JOHANNES)			GR. OTOK V KIKLADIH ČAČAK						
	KNJIŽEV- NICA FERBERJEVA				RADO- VEDNOST									
	NEMŠKI FILOZOF (ERNST)				IGRALEC NA KITARO								DEMOKRACIJA	

Rešitev prejšnje križanke

GORILA, ORONIM,
REGATA, ESA, IT, NT, ANE,
JEKLAR, LETALO, MASLE,
ENOSOD, OP, EKK, SEPARÉ,
KOLEASAR, KRILOV, ADA,
ART, OGLAS, GLINA, VEN,
TELO, EDME, ATI, KOLERA,
REK, RICINUS, ANGOLA,
KAMELA, KOVAR

Nagrajenci 19. številke

- 1. nagrada:** **MARJAN ZUPANČIČ,**
Hotemež 24, 1433 Radeče
- 2. nagrada:** **NEDA ŠTRBENC,**
Seidlova 68, 8000 Novo mesto
- 3. nagrada:** **MARIJA LOTRIČ,**
Na kresu 7, 4228 Železniki

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

Nagrade

- 1. nagrada:** bon v vrednosti **7.000,00 tolarjev** za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti **5.000,00 tolarjev** za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti **3.000,00 tolarjev** za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite
in najpozneje do **1. 6. 2006**
pošljite na naš naslov:

Demokracija, p.p. 4315,
1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

VČERAJ, DANES, JUTRI ...

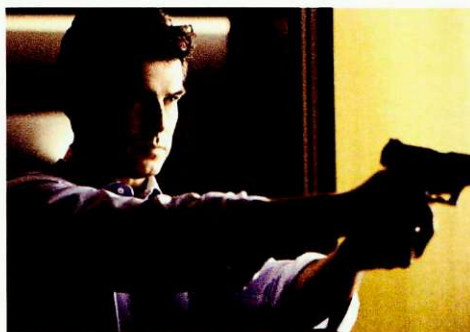
- ▶ **22.5.1924** se je rodil francoski šansonjer in filmski igralec Charles Aznavour. Kot pisec besedil, skladatelj, pevec in igralec je postal mednarodno znan po letu 1954.
- ▶ **22.5.1992** je bila Slovenija je sprejeta v OZN.
- ▶ **23.5.1707** se je rodil švedski zdravnik in naravoslovec Carl von Linne, ki je prvi imenoval človeka Homo sapiens – pametni človek.
- ▶ **23.5.1915** je Italija po pristopu k silam antante napovedala bojno Avstro-Ogrski. Naslednji dan so italijanske čete napadle avstrijske položaje ob Soči.
- ▶ **23.5.1991** je prišlo v Pekrah pri Mariboru do prvega incidenta med JLA in TO Slovenije.
- ▶ **24.5.1544** se je rodil angleški zdravnik in fizik William Gilbert. Rekel je: »Človek je edina napaka narave.«
- ▶ **24.5.1941** se je rodil Bob Dylan, ameriški pevec folka in roka.
- ▶ **25.5.1892** se je rodil predsednik ZKJ in jugoslovanski diktator Josip Broz Tito. Datum rojstva ni točno znan, saj naj bi se bil po nekaterih virih rodil 7. maja. Umril je leta 1980.
- ▶ **26.5.1842** se je v Dednem Polju blizu Višnje Gore rodil prvi slovenski poklicni častnik Anton Tomšič. Umril je leta 1871, ko je naredil samomor.
- ▶ **26.5.1891** se je na Rodinah pri Žirovnici rodil slovenski pisatelj Janez Jalen.
- ▶ **26.5.1964** je devet sodelavcev ukinjenih Perspektiv političnim oblastnim telesom in časopisom poslalo izjavo s protestom proti ukinjanju revij. Izjavo je objavila samo Tribuna.
- ▶ **26.5.1971** so študenti zasedli Filozofsko fakulteto v Ljubljani in jo imeli v rokah do 2. junija. Povod za zasedbo so bili represivni postopki organov državne varnosti proti politično angažiranim študentom.
- ▶ **27.5.1703** je ruski car Peter Veliki položil temeljni kamen za novo prestolnico ruskega imperija – St. Peterburg.
- ▶ **27.5.1892** se je rodil hrvaški politik (Hrvaška kmečka stranka), hrvaški ban, predvojni predsednik jugoslovanske kraljeve vlade in zunanji minister v »koalicijski« Titovi vladi Ivan Šubašić. Odstopil je, ko je spoznal, da Tito izigrava sklenjeni sporazum.
- ▶ **27.5.1937** so v San Franciscu odprli za promet 2,7 kilometra dolg most Golden Gate, ki je bil do leta 1964 najdaljši viseči most na svetu.
- ▶ **28.5.1881** je avstrijski državni zbor znova uvedel zakon o oderuštvu, ki jih je odpravil leta 1868, s tem ko je odpravil vse omejitve pri posojanju denarja.
- ▶ **28.8.1886** so v Ljubljani ustanovili Društvo za gradnjo delavskih stanovanj.
- ▶ **28.5.1989** so prebili Karavanški predor, to je cestno povezavo med Slovenijo in Avstrijo.

POGLED NAZAJ (OD 22. 5. DO 29. 5.)

Flemingov James Bond

28. maja 1908 se je v Londonu rodil pisatelj Ian Fleming, ki je postal najbolj znan po vohunskih romanih, v katerih kot glavni junak nastopa elegantni in lahkoživi James Bond, britanski tajni agent s službeno oznako 007.

Prvi izmed dvanajstih romanov o tajnem agentu Jamesu Bondu Casino Royale, je bil objavljen leta 1953. Romani, polni nasilja, terorja, spletkarjenja in osupljivih akrobacij, so si kmalu pridobili veliko zvestih bralcev, James Bond, ki je ljubil nevarnost, hitre avtomobile in lepe ženske, pa je postal zgled očarljivega in premetenega lahkoživca poznih petdesetih in šestdesetih let dvajsetega stoletja. Po vseh knjigah o Bondu – med najbolj znanimi so bile Iz Rusije z ljubeznijo, Dr. No in Goldfinger – so posneli filmske uspešnice.

Ian Fleming se je izobraževal v Veliki Britaniji, Nemčiji in Švici. Pozneje je delal kot dopisnik iz Moskve, bančni uslužbenec in borzni posrednik. Med drugo svetovno vojno je bil visok častnik v britanski mornariški obveščevalni službi, po njej pa urednik zunanje redakcije londonskega Sunday Timesa.

Glasnost mladih

Pred 22 leti so imeli mladi v Sloveniji precej drugačne probleme, kot jih imajo danes. V časih, ko naj bi vse konflikte urejala SZDL po direktivah ZKS, so **22. maja 1984** na seji predsedstva SZDL Slovenije govorili o konfliktih med slovenskim političnim vodstvom in vodstvom ZSMS.

Prvi konflikt na povsem uradni ravni je izbruhnil ob spremembah in dopolnitvah zakona o vojaški obveznosti decembra 1983 v zvezni skupščini. V Sloveniji je razpravo o tem zakonu sprožila le ZSMS. Ker slovenski politiki njenih pripomb niso izpostavili v Beogradu, je republiška konferenca ZSMS zahtevala, naj se sproži vprašanje osebne odgo-

vornosti. Janez Janša, ki je bil pri predsedstvu ZSMS pristojen za vojaško problematiko, je ob tem zapisal: »Republiška konferenca ZSMS ne zahteva odgovornosti zato, ker njena stališča niso bila sprejeta, temveč zato, ker so bila v fazi postopka sprejemanja zakona ignorirana, čeprav so bila edina, ki so imela podporo javne razprave.« Zahteve po odgovornosti, ki so bile tedaj velika novost, so nakazovale, da namerava ZSMS odslej stopati po svoji poti.

Milošević in »lakaji Zahoda«

V nasprotjih med Slovenijo in JLA so začeli generali iskati podporo in pokritje svojih dejanj v državnem predsedstvu. To je želel kot sredstvo za naskok na Jugoslavijo izrabiti tudi Slobodan Milošević. Njegovo stališče, da je močna Srbija tudi močna Jugoslavija oziroma učinkovita federacija, je bila stična točka sodelovanja JLA z Miloševićem, ki je, potem ko je z ustavnimi dopolnili k srbski ustavi konec marca 1989 dosegel upravno in tudi politično poenotenje Srbije, začel urejati Jugoslavijo po svojih zahtevah.

Časopisi so poročali, da je Milošević v Novem Sadu **23. maja 1989** dejal, da »Srbija ne bo stopicala na mestu«, in Slovence označil za

»lakaje Zahoda«. Na proslavi ob 600. obletnici kosovske bitke je omenil tudi možnost uporabe orožja. Izsilil je sklic kongresa ZKJ, na njem pa so po njegovem »nareku« glasovali proti vsem slovenskim predlogom. Kongres so zapustili slovenski in hrvaški komunisti. To je bil začetek konca Jugoslavije.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajšanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

št. 18/18

Gabrom stopili na prste? (1)

Odzivamo se na trditve, ki jih je novinarka napisala v članku s tendencioznim naslovom. Zapis je poln netočnih informacij, splošenih trditvev in velikopoteznih spekulacij, ki večkrat mejijo na znanstveno fantastiko. Težko bi trdili, da smo z Založbo Izolit v prijateljskih odnosih, zato naj na obtožbe o »sorodstvu« z Gabrom odgovorijo kar sami. Osredotočili se bomo na zapisano, ki leti na vse šolske založnike.

Če je verjeti priobčenemu, naj bi bile vse šolske založbe kar v lasti dr. Gabra osebno. Sam lahko zatrdim, da mi je v petnajstletnem delu na področju učbenikov uspelo kakršno koli komunikacijo z nekdanjim ministrstvom vzpostaviti le štirikrat ali petkrat, pa naj gre za Gabra, Čokovo ali druge avtoritete. Že v prejšnjem sistemu je bila marsikatera učbeniška direktiva zastavljena slabo ali le delno dodelano, vendar se je ravnovesje nekako vzdrževalo, seveda v vseh primerih na škodo šolskih založnikov (v primerjavi z evropskimi standardi). Vendar je bil vsaj minimalen dialog z uradniškim delom ministrstva. To, kar je začel pripravljati minister Zver v zadnjih mesecih, pa je daleč od reguliranja »spornih poslov« pri izdajanju učbenikov in delovnih zvezkov, saj gre za očitno namerno uničevanje dokaj visokega učbeniškega standarda, ki smo ga primerjalno z Evropo dosegli v Sloveniji. To lahko sodim v primerjavi z drugimi evropskimi

državami, saj v Rokusu zastopamo Slovenijo v evropskem združenju šolskih založnikov (www.eepg.org). Zdaj se nam bo smejala vsa Evropa!

Čeprav sem novinarje Demokracije obveščal o problemih, ki ob tem nastajajo, o tem v vaši reviji ni bilo napisano ničesar. Potem pa v reviji najdem sporni zapis, v katerem gre za medijski linč po ne vem čigavem naročilu, kot rečeno, nam ne prav prijateljske založbe. A vseeno. V sistemu, kakršen je delovanje učbeniškega trga, ki je podoben drugim večjim sistemom, je vedno mogoče kaj izboljšati. To se da rešiti s parcialnimi ukrepi in z regulacijo po zdravi pameti. Delovanje ministra Zvera v zadnjih mesecih pa je usmerjeno k nečemu popolnoma drugemu. Gre za ukinitvev šolskega založništva na dolgi rok, saj njegovi ukrepi posegajo v substanco konkurenčnosti trga, ki se v vseh normalnih evropskih državah razvija ravno v nasprotni smeri od Zverove. Najbolj šokantno je seveda to, da na odziv celotne strokovne javnosti, ne samo Grginičeve, minister Zver sploh ne odgovarja oziroma le delno, če se takšni zapisi pojavijo v javnosti. To je po mojem mnenju tisto, kar bi lahko tudi vašo revijo dosti bolj skrbelo. Če bi se hotela s problemom sploh soočiti.

Najbolj smešno pa je trditi – po analogiji na Založbo Izolit, ki je po velikosti na šestem ali sedmem mestu –, da smo vse založbe enako »problematične« in seveda Gabrove. Žalostno je, da ste uporabili prav tisto metodo, ki jo srečujemo v rumenem tisku: soditi pavšalno in zlonamerno brez analiz in kakršnega koli statističnega pregleda resničnega stanja. Žal tudi v časopisu s takšnim imenom, kot je vaše.

Založba Rokus, d. o. o., glavni direktor Rok Kvaternik

št. 19/38

Karantanski svetniki (1)

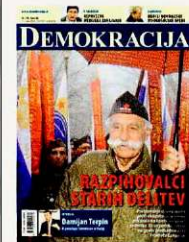
Prav prijetno sem bil presenečen, ko sem po naključju v vaši reviji

odkril izredno zanimiv članek Karantanski svetniki (Demokracija, 11. maj 2006). S tem delom dr. Jožka Šavlija sem se v resnici seznanil že na začetku svojega dvakrat presenetljivega zanimanja za slovensko zgodovino. Presenetljivega prvič zato, ker sem kot dijak v šestdesetih letih razvil pravi odpor do izumetničenih simbolov slovenstva, in kot se mi je takrat zdelo, patetičnega iskanja zgodovinske in kulturne velikosti v okviru tedanje družbe, kar je bilo takrat pod vplivom z Zahoda prodirajočega gibanja mladih »flower power« kul odklanjati vse družbene norme in svestinje, da uporabim jezik današnje mladine. Drugič pa zato, ker sem kot neomajen nevernik spoznal veliko vrednost v slovenskem religioznem sporočilu. Čeprav bi danes veliko raje videl, da bi Karantanci v četrti bitki natepli tudi Bavarce in da knezu Valjihu ne bi pomagali nazaj na položaj, s katerega so ga karantanski pogani pregnali, pa se imamo Slovenci vendarle zahvaliti prav katoliški kronologiji, da so se ohranili dokazi o naši prvi evropsko priznani državi Karantaciji in njenih koreninah, ki segajo še veliko globlje nazaj preko Norika in Ogleja do Rima in Etruščanov. Bravo, Demokracija! Z velikim veseljem in navdušenjem pozdravljam vaš korak v smeri osvetljevanja resnice o slovenski preteklosti brez spotikanja ob abstraktne kategorije tega ali onega nazora, ki nam

že vse predolgo megli pravo sliko naše preteklosti.

Igor H. Pirnovar, Toronto, Kanada

št. 19/38

Karantanski svetniki (2)

Članek o karantanskih svetnikih v Demokraciji (št. 19) je pomemben napredek v dosedanjem prikazovanju cerkvenega in verskega izročila Slovencev. Slovenska javnost je doslej poznala sv. Modesta, irskega škofa in apostola Karantancev (Slovencev), in sv. Emo. Pozabljen je bil svetniški vojvoda Domicijan, ki naj bi bil celo izmišljen. Izredno odkritje koščka nagrobnika okrog leta 1992 (Dr. Jožko Šavli, Slovenski svetniki), da je DOMICIANUS DUX zares živel, je bilo menda v Sloveniji zrezto ali pa zamolčano. Razumljivo je, da je bila vsaka evidenca o voditeljih Slovencev politično neokorektna v časih, ko je bila Slovenija samo sestavni delček večje države. Toda tega zdaj ni več. Slovenija je spet neodvisna kot nekdanja Karantanja. Mislim, da bi bilo dobro, če bi v zvezi s Karantanjijo slovenski tisk in akademija »odkrila« še kaj drugega.

Borut Prah, Kalifornija, ZDA

št. 19/38

Karantanski svetniki (3)

Robert Eisler, zgodovinar judovskega rodu, očitno ni razglasil vojvode Domicijana (Demokracija št. 19/38) za neobstoječo zgodovinsko osebnost po znanstveni poti, temveč v prid nemški nacionalni ideologiji. V smislu te ideologije so velenemški krogi brisali iz zgodovinskega gradiva vse, kar je spominjalo na prvo slovensko državo. Toda če so jezuiti že okoli 1760 v Rimu začeli postopek za to, da bi bil Domicijan priznan tudi kot svetnik vesoljne Cerkve, potem bi morali ta postopek znova začeti. Pristojne za to sta nedvomno škofiji na nekdanjem karantanskem ozemlju Celovec in Gradec ter nadškofija Maribor.

Zora Saksida, Gorica, Italija

RADIO
96,4 MHz *Ta pravi!*
Slovenske gorice

Trg osvoboditve 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

RADIO DMEV

97.2, 99.5, 103.7, 106.2 MHz
UKV, STEREO, RDS

maja, pod pokroviteljstvom slovenske občine Zgonik, ni bilo nikjer slovenske državne zastave in da je navzoči slovenski generalni konzul to mirno požrl. Ta trditev ne ustreza resnici, saj je bila na desni strani odra, na drugo ob italijanski tudi slovenska državna zastava. To je razvidno tudi iz fotografije, ki jo je Primorski dnevnik objavil v nedeljo, 13. maja, na prvi strani.

Jože Šušmelj,
generalni konzul RS v Trstu

Napadi na vlado

Opozicija, zamaskirana z demokratskimi nazivi (socialni demokrati, liberalci) poskuša na vse načine diskreditirati slovensko vlado. Upravni odbor Društva novinarjev Slovenije (DNS), ki ga vodi skrajno levo usmerjeni predsednik Gregor Repovž, se opira na sporočilo Evropske zveze novinarjev (EFJ), ki izraža zaskrbljenost zaradi vdora politike v slovenske medije. Kakšna hinavščina! Kako je bilo doslej, so seveda Evropski zvezi novinarjev modro zamolčali. Vsi slovenski dnevniki so bili še vedno hvaležno glasilo SZDL in so kot taki monopol obdržali vse do današnjih dni. Zato je prav smešna trditev DNS, da na slovenske novinarje pritiskata politika in kapital. Kakšen revolt je nastal pri novinarjih Dela, ko je odgovorni urednik Peter Jančič razrešil dosedanjega urednika Sobotne priloge Ervina Hladnika Milharčiča? Jančič bo vztrajal pri spoštovanju kodeksa novinarske etike in se potrudil, da v Delu ne bo enostranskega in pristranskega pisanja. Nobena skrivnost tudi ni, da je bila Delova Sobotna priloga hvaležen »generik« nekdanjega Komunistična in je v »koaliciji« s

tednikom Mladina na vse načine poskušala diskreditirati slovensko vlado. Prav nič se ne čudim, da jim ne ustreza, da je predsednik Delove uprave Danilo Slivnik in generalni direktor RTV Slovenija Anton Guzej. Tudi v Večeru sem 2. 3. 2006 bral, da so v LDS zaskrbljeni zaradi imenovanja Guzeja in Jančiča. Večerov novinar starega kova Borut Mekina piše (Večer, 13. 4. 2006), da je Delo žrtev politične čistke. Na žalost v Večeru ni videti kakšne »pluralne« spremembe, čeprav je direktorsko mesto prevzel g. Milan Predan, ki so ga tovariši pred leti »tovariško« odžagali, ker je hotel doseči politično poštenost časnika, to je odprtost, pluralnost in neodvisnost. V Večeru imajo še vedno prednost člani skrajnih levičarjev s poljubno dolgimi prispevki, ki niso cenzurirani, medtem ko članke drugih piscev krajšajo in tako »prirejajo«, da izgubijo ostrino.

Omenim naj še nepartijskega zgodovinarja Jožeta Možina, ki ga je direktor RTV g. Guzej izbral za direktorja TVS in ki je naletel na odpor večine rdečih svetnikov programskega sveta RTS. Seveda se je zgodovinar Možina z drugačnim (beri resničnim) prikazovanjem novejših zgodovine pa tudi s podlistkom v Večeru Še pomnite, tovariši hudo zameril nekaterim nedotakljivim tovarišem, med drugim Mevlji, ki v Večeru 8. 5. 2006 graja »zagreznega« zgodovinarja Možina in med drugim pravi, da pri NOB, čeprav jo je vodila komunistična stranka, ni šlo za politiko, temveč v prvi vrsti za osvoboditev domovine. Čemu so bili potemtaka v NOB potrebni politični komisarji, ki so imeli večjo moč kot komandanti in katerih edini cilj je bil posvečen komunistični revoluciji?

Roman Kralj, Maribor

Nujna reforma sodne veje oblasti

No, pa smo dočakali. Sodna oblast, ki bi morala biti zgled vsem vplivnim službam v državi, se je nehote odprla in pokazala precej žalostno podobo. Ljudje ne morejo verjeti, da se je znotraj pravosodne palače razmnožilo toliko nedostopnih svetniških prisklednikov, ki vse po vrsti ustrahujejo, ignorirajo (tudi zakonodajno vejo oblasti) in izigravajo temeljne inštitute pravne države. Kritike letijo z vseh strani. Deležni so bili celo nekaj evropskih zaušnic. Naše pravosodje, ki mu po zadnji anketi zaupajo le še štirje odstotki slovenskih državljanov, pa se na vse to požvižga, hladnokrvno zavrača vse obtožbe in, ne boste verjeli, poziva celoten sodni stroj k "beli stavki".

Kaj storiti s takim pravosodjem, ki je brez ugleda, ki zavlačuje sodne postopke, ki nosi krivdo za številne in drage sodne zmote, ki se ukvarja s korupcijo (uvaja pravico bogatejšega in vplivnejšega), ki zavrača nadzor nad svojim delom (nadzor nad sodniki opravljajo sodniki sami!), ki ne pozna kazenske odgovornosti, ki se skriva pod plašč lažne (cehovske) solidarnosti ...?

A kako naj ljudstvo presoja delo sodnikov? Ker s strani pravosodja ni predlogov za izboljšanje stanja, naj se aktivira zakonodajna oblast in poskrbi za spremembo zakonodaje. Treba je uvesti proto, ki bo imela moč nadzorstvene službe in pritožbene instance. Ljudje ugotovljajo, da sodišča še vedno izdajajo sodbe v imenu ljudstva. Prepričani so, da gre za ostanek totalitarnega sodnega sistema in prelaganje odgovornosti. Pri iskanju rešitev se ljudje upravičeno sprašujejo, zakaj pravosodje ne vodi statistike o svojih napakah. Nekateri so prepričani, da že v sodnih odločbah mrgoli

št. 20/10

Žalitive lastne države (1)

V časopisu Demokracija je bil objavljen članek Pavla Ferluge Žalitive lastne države, v katerem piše, da na zborovanju partizanskih učiteljev Primorske, ki je bilo v soboto, 13.

88,3 & 105,1 MHz
ALPSKI VAL

Radio Alpski val
www.alpskival.net
† 05 38 11 886
f 05 38 11 674

napak, tudi jeziovnih. Seveda pa veliko ljudi vznemirjajo sodni zaostanki. Drugi menijo, da je za tako stanje krivo nezakonito, nepravilno in počasno sojenje. Vse pa moti, da se imajo sodniki za male bogove in niso nikomur kazensko odgovorni. Veliko je tudi takih, ki menijo, da je naše sodstvo še vedno tiho zavezano vsemogočni revolucionarni partiji, saj so morali biti vsi sodniki "trdi" komunisti in se je bilo v tako kratkem času težko preleviti v prave demokrate. Tudi v samostojni Sloveniji je bilo močno čutiti nadvlado LDS in ZL in posledično je bilo gospodarskega kriminala vsak dan več. Sodstvo pa žal takih pojavov še vedno ne obravnava ustrezno.

Slišati je tudi bilo precej bogokletno ugotovitev, da je pri nas sodnikov preveč, njihova produktivnost pa premajhna. Prav tako v šolskih učbenikih pogrešamo bistveno poglavje: strokovno predstavitev pravosodja (zaradi tovrstne praznine je znani slovenski politik znal prisluhniti ljudem in je zanje napisal priročnik: Kako se obvarovati nadležne sodnije?). Državljanji si želimo sodstvo po meri ljudi in ne ljudi po meri sodstva.

Ive A. Stanič, Kočevska Reka

NLB in KBC

Zadnje čase (pišem sredi maja) se veliko govori o odločitvi slovenske vlade, da Nove Ljubljanske banke (NLB) ne bo (dokončno) prodala belgijski KBC. Tako na eni strani slišimo pritrjevanja vladni odločitvi, na drugi strani pa kritiki menijo (npr. Kacin in Damijan), da bi morali NLB vsekakor prodati Belgijcem. Pustimo danes Kacina ob strani (navsezadnje ni podkovan v ekonomiji, poleg tega bi skoraj zanesljivo, če bi vlada NLB prodala belgijski KBC, govoril ravno obratno, kot govori sedaj) in se posvetimo Damijanu. V nasprotju s Kacinom (ki kritizira vsako vladno odločitev) je njegova drža veliko bolj iskrena in dosledna, toda tudi prežeta z določeno ekonomsko doktrino, medtem ko sam menim, da ne smemo biti preveč doktrinarni (da odločitve v realnem življenju prilagajamo teoretičnim predpostavkam), temveč moramo biti pragmatični in iskati

najboljše rešitve v danem trenutku in v okviru možnosti. V nasprotju s tistimi, ki zatrjujejo, da je bila lastniška navzočnost KBC v NLB blagodejna in koristna, menim, da ni dokazov, ki bi potrjevali omenjene trditve. Hkrati bi ekonomiste, ki v raznih TV-oddajah in časopisnih člankih govorijo in pišejo o tem, da bo KBC Novi Ljubljanski banki pomagal ponuditi nove produkte, opomnil, da se banke ukvarjajo s finančnimi storitvami, ne pa s ponujanjem produktov, in omenjene bančne storitve niso ne vem kakšna še neodkrita spretnost, ki bi se je Slovenci z belgijsko pomočjo šele morali naučiti). Če malce ugibam, bi dejal, da je prejšnja vlada ob prodaji dela NLB Belgijcem upala, da se bo na takšen način NLB laže vrnila na balkanske trge. Kot kaže, se je pri tem ušela. Seveda se Slovenija v sodobnem svetu ne more avtarktično zapreti sama vase in se podati na pot gospodarske samozadostnosti, vendar ni nobene potrebe, da bi zaradi različnih razlogov (zaradi slepega sledenja določenim ekonomskim doktrinam, ali ker bi hoteli ugoditi tujcem) prodali vsa pomembna (in uspešna) slovenska podjetja. To je tako, kot da bi uspešen kmet prodal svojo kmetijo drugemu in to zemljo pozneje obdeloval kot kajžar (kajžar je bil kmet brez lastne obdelovalne zemlje, op. p.). Tako bomo iz naroda »gospodarjev lastnikov« padli na raven brezlastniških »hlapcev«. Vedeti moramo, da brez slovenskih gospodarjev ne bo slovenskega narodnega gospodarstva. Če že kanimo kaj prodati tujcem, naj bodo to »kmetije, ki so šle na boben«, neuspešna podjetja torej. Navsezadnje lahko dandanes tuja podjetja popolnoma svobodno ustanavljajo svoje podružnice v Sloveniji oz. poskušajo svojo (poslovno) srečo na slovenskem trgu. Ni pa naloga slovenske vlade oz. države, da jim zagotovi uspeh na slovenskem trgu, kot je mislil ameriški lastnik propadle Vege. Naj še enkrat poudarim, da ni nobenega razloga, da bi se država na vrat na nos »umaknila iz gospodarstva« (narekovaj je zato, ker se država ne more nikoli popolnoma umakniti iz gospodarstva). Vlada naj si pri prodaji državnih deležev v slovenskih podjetjih vzame čas; dejanja naj bodo torej skrbno preiščena

Slovenija 1945

Marija Vodišek

Smrt in preživetje. Ko začneš prebirati knjigo Johna Corsellisa in Marcusa Ferrarja, avtorjev knjige Slovenija 1945, šele dojameš vso tragedijo tistih dni in mesecev. Takrat sem bila stara 21 let in sem takoj dojelela, da se »osvobojeni« Sloveniji bližajo najhujši časi oziroma anarhija. Naša družina je živela na Jesenicah, pod nemško oblastjo, ki smo ji bili ves čas sumljivi, ker se nismo včlanili v Kärtner Volksbund, ki je bil različica štajerskega Heimatsbunda. Na Gorenjskem smo v nasprotju s Štajersko povsod govorili slovensko, tudi na občinskih uradih, kjer so imeli prevajalce. Gestapo me je dvakrat zasliševal; prvič leta 1943 (na Jesenicah še živi »fejst fant«, ki mi je podtaknil grozljivo pismo, vendar ga nisem izdala), drugič pa 1945, ko je cenzura prestregla moje pismo prijateljem v Francijo. Obakrat so me zasliševali s tolmačem. Še danes menim, da so bili gestapovci pametnejši kot pozneje partizanski zasliševalci in so brez dvoma ugotovili, da nismo komunisti in ne njihovi somišljeniki. Medtem ko so mene zasliševali na gestapu, so doma naredili hišno preiskavo. Poleg slovenskih knjig smo imeli tudi angleške, francoske, nemške in italijanske, a jih to niti ni motilo. Drugi dan prihoda »osvoboditeljev« sva bila z očetom, takrat starim 63 let, aretirana in še isti dan so naju s številnimi drugimi »gestapovskimi sodelavci« odpeljali v zapore v Begunje, čez dva meseca pa v Škofjovo zavode. Očetu so očitali, da je bil v »predaprilski Jugoslaviji« dopisnik Slovenca. Zasliševanja so bila menda kar za vse enaka, in sicer so nam očitali, da smo imeli »sestanke bele garde«. To je bil vodilni motiv zasliševalcev, saj je bila njihova izobrazba v povprečju na zelo nizki stopnji. Za kolone slovenskih beguncev, ki so se valile prek gorenjskih prelazov, sem zvedela šele pozneje. Zakaj pišem o tem? Ko berem knjigo z naslovom Slovenija 1945, podoživljam trpljenje in strah bežečih družin in vojakov skozi nedokončan ljubeljski predor ali pa čez prelaz. Da je bila organizacija slaba, trdim, ker je bil podkorenski prelaz mnogo nižji, in kar je glavno, prazen. Tam bi se jih lahko rešilo mnogo več tudi skupaj s konji in vozovi. Britanci pa so kršili ženevsko konvencijo ter razoroženo domobransko vojsko in tudi cele družine vračali v žrelo maščevalnih Titovih komunistov. Dokazi so številni: Kočevski rog, Teharje, Škofja Loka, Šentvid, Brezarjevo brezno in vse kraške jame. To je bila cena za Titov odhod iz Koroške in Primorske. So bile te žrtve podivjani morilci? Ne, to so bili ljudje, ki so zavračali komunizem. Poleg nekaterih izobražencev so bili to predvsem preprosti podeželani, ki so branili svoje domove, potem pa so jih morali zapustiti, večina za zmeraj. Kdor ne zmore prebrati knjige, naj prebere vsaj odličen članek Ženje Leiler v Delu 15. maja z naslovom O dvojini. Pošteno, odkrito, pogumno, brez ovinkarjenja, ki smo mu tako pogosto pričče. Tako prikazana pa tako dolgo prikrita in popačena resnica je balzam za dušo in srce. Hvala avtorici. Na koncu še kratek nasvet RTVS, oddaji Odmevi. Povabljeni sogovorec je gost in ne obtoženec, ki ga mrcvarijo z vnaprej pripravljenimi provokacijami, v katerih je prva voditeljica Janja Koren.

in pretehtana, kajti ni razloga za pretirano naglico. V nasprotnem lahko z dežja pridemo pod kap. Na koncu bi se obregnil še ob tiste, ki sleparijo slovensko javnost s trditvami, da bi s prodajo slovenskih podjetij tujcem le-ta izmaknili vplivu »politike« (tako je Grega Repovž nedavno namigoval, da so Dnevnik prodali WAZ zaradi strahu pred vpletanjem politike. To pa

je res smešno, član LDS (torej politik) Bojan Petan, ki je tudi predsednik uprave DZS in s tem večinski lastnik omenjenega časopisnega podjetja, naj bi bil prodal Dnevnik zaradi obrambe pred vplivom »politike«; to je podobno za lase privlečeno kot tisto, ko so nekateri govorili, da Janez Kocijančič »brani« RTV pred »politiko«).

Aleš Žužek, Trbovlje

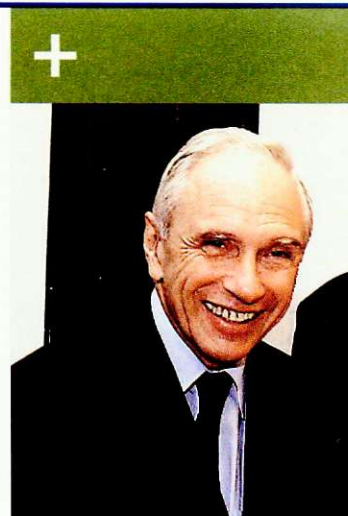
Politični semafor

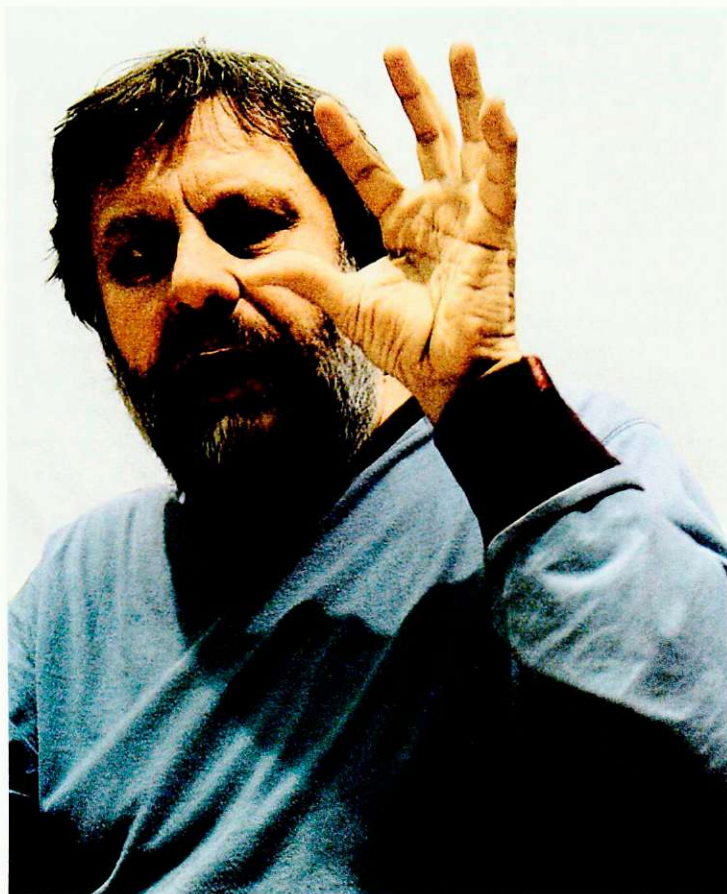
Za kapital Čeprav je nekdanji minister za zdravje Dušan Keber glavni avtor manifesta LDS z naslovom *Za ljudi pred kapitalom*, pri svojem delu ne daje ravno vtisa, da bi mu bili ljudje pomembnejši kot kapital. Keber je namreč že nekaj časa posrednik pri prodaji operacijskih miz v podjetju Mollier, ki s svojimi nenehnimi pritožbami na javni razpis zavira nakup nujno potrebnih operacijskih miz. Očitno je želja po dobičku pri prodaji miz večja od stiske ljudi, ki čakajo na mize.

Zahteva izredno sejo Skupina 31 poslancev v LDS in SD s prvimi podpisanimi Pavlom Gantarjem je pretekli teden vložila zahtevo za sklic izredne seje državnega zbora, na kateri bi obravnavali odziv vlade na načrte o graditvi plinskega terminala v Tržaškem zalivu. Sama seja najverjetneje ne bo prinesla nič novega, bo pa, če ne drugega, pripomogla k temu, da se bo o tej za slovensko obalo in njen turizem nadvse žgoči problematiki začelo resneje razpravljati.

Minister za ljudi Potem ko je državna revizijska komisija razveljavila razpis in odločitev ministrstva za zdravje o nakupu operacijskih miz določenega ponudnika, je minister za zdravje Andrej Bručan dejal, do bodo predlagali, naj se znotraj zakonodaje, ki se pripravlja, urgentni nakupi v zdravstvu uredijo tako, da bo možnost vlaganja zahtevkov za revizijo bistveno zaostrena, presoja pravilnosti in nepravilnosti ponudb pa ne tako toga. Bolniki namreč ne morejo čakati v nedogled.

Zagovornik odtujitve?

Dr. Slavoj Žižek, lakanovec, filozof in psihoanalitik, ni le intelektualce svetovnega slovesa, ampak tudi precej kontroverzna osebnost. Tako je pred dvema letoma ob rob programske konference LDS poslal sporočilo, da mu pet minut dobrega filma pomeni več kot usoda Slovenije, napovedal pa je tudi, da se bo v primeru poraza LDS na volitvah iz Slovenije kratko malo izselil. Svojo napoved je uresničil, saj se je poročil z lepoticco iz Argentine. Nedavno pa je znova obiskal Slovenijo in predaval v Mestnem muzeju v Ljubljani v okviru praznovanja 150. obletnice rojstva začetnika psihoanalize Sigmunda Freuda, in sicer na temo *Kje je nezavedno danes*. Pri tem je izrazil stališče, da lahko samo ateisti verujejo v prečiščeni obliki, verski fundamentalizem pa po njegovo ni pozicija verovanja, ampak pozicija védenja. Ob koncu je Žižek predlagal, da se v prihodnje odpovemo obliki socialnega življenja, v kateri se trudimo razumeti drug

dr drugega, in začnemo povzdigovati medsebojno odtujitev. Ta misel je morda še najbolj kontroverzna na omenjenem predavanju, ki sta ga organizirala Znanstveno-raziskovalni center SAZU in Politehnika iz Nove Gorice, saj še radikalneje zastruje pozicijo skrajnega individualizma, ki čedalje bolj najeda evropsko družbo. G. B.

NAROČILNICA

NAROČILO (označite z x):

☐ Iz arhivov slovenske politične policije	5.000,00 SIT / 20,86 EUR
☐ Tone Kuntner: Mati Slovenija	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Dušan S. Lajovic: Med svobodo in rdečo zvezdo	6.200,00 SIT / 25,87 EUR
☐ Milan Zver: 100 let socialdemokracije	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Albert Svetina: Od osvobodilnega boja do banditizma	6.700,00 SIT / 27,95 EUR
☐ Janez Janša: Okopi	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Janez Janša: Premiki	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Jaklič in Toplak: Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili	4.990,00 SIT / 20,82 EUR
☐ Cijan, Toplak, Dubrovnik (ur.): Državna ureditev Republike Slovenije	8.500,00 SIT / 35,46 EUR
☐ Jan F. Triska: Pozabljena fronta prve svetovne vojne	5.500,00 SIT / 22,95 EUR
☐ M. Zajc, F. Kozina, F. Dejak: Ušli so smrti	3.906,00 SIT / 16,29 EUR
☐ Vasja Klavora: Predel 1809	6.727,00 SIT / 28,07 EUR
☐ Tomaž Butkovič: Vzpon Bohinja pred zatonom Avstro-Ogrske	5.500,00 SIT / 22,95 EUR
☐ Jože Dežman: Moč preživetja	6.510,00 SIT / 27,16 EUR
☐ Jože Hubad: Dolga slovenska pot v svobodno Evropo	990,00 SIT / 4,13 EUR
☐ Andrej Capuder, Bogdan Kladnik: Slovenija brez meja	10.850,00 SIT / 45,27 EUR
☐ Jože Dežman, Marjan Linas: Med kljukastim križem in rdečo zvezdo	4.991,00 SIT / 20,82 EUR
☐ Jože Dežman: S spravno ljubeznijo iz rdeče ledene dobe	6.510,00 SIT / 27,16 EUR
☐ A. Elste, M. Koschat, H. Filipič: Nacistična Avstrija na zatožni klopi	5.300,00 SIT / 22,11 EUR
☐ Stane Kos: Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, I.	1.085,00 SIT / 4,52 EUR
☐ Stane Kos: Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, II.	1.085,00 SIT / 4,52 EUR
☐ Tamara Griesser-Pečar: Stanislav Lenič, življenjepiš iz zapora	4.449,00 SIT / 18,56 EUR
☐ Eiletz: Zgodovina neke kolaboracije: Boljševiki in Nemci 1914-1918	6.696,00 SIT / 27,94 EUR
☐ Andrej Rahten: Pozabljeni slovenski premier	4.232,00 SIT / 17,65 EUR
☐ Dieter Blumenwitz: Okupacija in revolucija v Sloveniji (1941-1946)	3.840,00 SIT / 16,02 EUR
☐ Vasja Klavora: Koraki skozi meglo	6.460,00 SIT / 26,95 EUR
☐ Milan Zver: Demokracija v klasični slovenski politični misli	4.400,00 SIT / 18,36 EUR
☐ Tita Kovač Artemis: Baron Janez Vajkard Valvasor	3.000,00 SIT / 12,51 EUR
☐ Ive A. Stanič: V objemu osvoboditeljev	2.500,00 SIT / 10,43 EUR
☐ Jože Zemljič: Življenje je večna borba	2.000,00 SIT / 8,34 EUR

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:

**Demokracija, p.p. 4315,
1000 Ljubljana**
ali na faks 01 230 06 61.

Poštino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.

Obvestilo potrošnikom:
Informativne cene v evrih so preračunane iz toolarskih cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.

Naročam tednik Demokracija

število izvodov: _____

Naročnino želim plačevati:

- mesečno* 4 x letno (9% popust) 2 x letno (10% popust) 1 x letno (20% popust)

* Če želite uveljaviti 8% mesečni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:

- upokojenec, invalid, brezposeln, študent ali dijak

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum naročila: _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: NE DA ID za DDV: _____

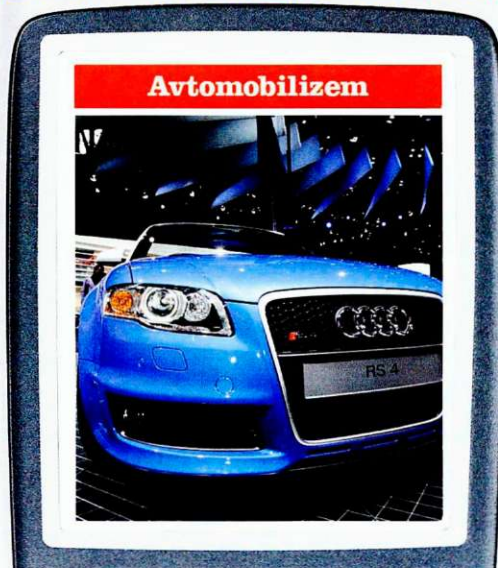

Pohitrite na Planet

NOVOST: Povezava za hitri dostop do vsebin na mobilnem Planetu

Do posameznega sklopa, ponekod tudi do konkretne vsebine, odslej že z enim samim klikom na povezavo! Na 1919 pošljite SMS z ustrežno kodo (npr. za sklop Prosti čas: **P PROSTICAS**) in v povratnem SMS-u boste prejeli povezavo – bližnjico do želenega.

Kadarkoli ste lahko na tekočem z najpomembnejšimi svetovnimi temami – avtomobilizmom (**hitri dostop: P AVTOMOBILIZEM**), športom (**hitri dostop: P SPORT**) in erotiko (**hitri dostop: P EROTIKA**).

Informacije na brezplačnih številkah:

naročniki Mobitel GSM/UMTS: **031/041/051 700 700**,

Mobiuporabniki: **031/041/051 121**,

ostali: **080 70 70**.

Planet

WWW.PLANET.SI